

zeneKor

2016/05

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének közös lapja

www.aho.hu
www.zene-kar.hu

**SZIMFONIKUS ZENEKAROK
A PALOTANEGYEDBEN**

**KÖLTÖZNEK VAGY
MARADNAK?**

Támogatási
irányelvek

Fel nem épült
koncerttermek

5

KALENDÁRIUM

3

ZENEI KÖZÉLETÜNK

PALOTÁK-SZÉKHÁZAK-HANGVERSENYTERMEK Otthonatlanul?

Nyár elején mindenkit – különösen a MÁV Zenekar vezetőségét – meglepte a hír, hogy az együttes Múzeum utcai otthona új szolgáló épületet a görögkeleti egyház kapja meg, s így kérdésessé vált, mi lesz a társulat sorsa. Egyértelmű válasz még azóta sincs, hiszen Lendvai György szóbeli ígéretet ígért, írásbeli állásfoglalást azonban még nem kapott arra vonatkozóan, hogy maradhatnak-e az épületben... (Réfi Zsuzsanna)

Füstbement terv...

A Budapest VIII. kerületében található Palotanegyed egyik impozáns épületének, a Múzeum u. 11. szám alatti Károlyi-palota néven ismert ingatlan megújítására, új funkciókkal való megtöltésére olyan elképzelés született korábban, amely méltó otthont, sőt játszóhelyet adott volna a MÁV Szimfonikusoknak.

Székházgondok a Magyar Rádió zenei együtteseinél

A Magyar Közlöny 2016. évi 108. számában olvasható, miszerint a kormány szeretné fejleszteni és kulturális célra hasznosítani a Magyar Nemzeti Múzeum környezetét képező épületeket, tereket. A Magyar Rádió volt épületegyütteséből három épület, a Pollack Mihály téri Károlyi-palota, az Esterházy-palota – amelyben a rádió Márványterme is található, valamint a Bródy Sándor u. 5–7. szám alatt található úgynevezett Stúdió-palota hasznosításával szeptember 30-ig kell elkészíteni az Új Nemzeti Múzeum koncepcióját. (Kondor Katalin)

Kihalt szellem-kastély?

Amióta az egykori virágzó Magyar Rádiót sikerült karcsúsítani (azaz leépíteni), azóta egyre gyakrabban olvashatunk a sajtóban arról, hogy mi legyen a korábbi épületek sorsa. Az erre vonatkozó álmok és tervek, – melyek olykor szenzációs valóságként jelennek meg a napi sajtóban, hogy aztán hamarosan feledésbe merüljenek és újabb ötleteknek adjanak helyt, – minden esetben abból a feltételezésből indulnak ki, hogy a Rádió épülete már egy kihalt szellem-kastély, melyben semmi értelmes nem történik, ami persze hatalmas tévedés. (Ujházy László)

Hangversenytermek Magyarországon

Az utóbbi években több új koncerthelyszínen is hallgathatja a közönség a zenekarokat, kérdés hát, hogy mely termek a legnépszerűbbek és ennek mi az oka. Az együttesek körkérdésre válaszolva meséltek bérleti, bérletezési szokásokról, s a bérbeadók is elmondták, milyen szempontok szerint, hogyan állítják össze a kalendáriumukat, mennyit kérnek a termekért, kik és hányszor lépnek fel náluk. (Réfi Zsuzsanna)

PEARLE

Május 27-28-án, Wrocławban tartotta 51. konferenciáját a Pearle*, az európai előadó-művészeti intézmények munkáltatóinak szövetségeit tömörítő liga, amelynek tagja a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége. Az idei konferencia egyik központi témája az előadói és szerzői jogok kérdésköre volt. (Lendvai György)

MÜPA

Opera és intimitás – A Wagner-napok tizedik éve

Idén is megrendezésre kerültek a Wagner-napok a Műpában, immáron tizedik alkalommal. Olyan világhírű énekesek vettek részt a produkcióban, mint Johan Reuter, Walter Fink, Schöck Atala, Anja Kampe vagy Johan Botha, a már megszokott módon Fischer Ádám vezényletével. A Duna-parti Bayreuth-ról és a Műpa új évadjáról Káel Csabával beszélgettünk. (Szekeres Nikolett)

PORTRÉ

Azt tanítottam, amit a gyakorlatban is megtapasztaltam

Beszélgetés Pröhle Henrik fuvolaművésszel, a Magyar Állami Operaház volt szólamvezetőjével és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanárával családjáról, pályafutásáról és tanítványairól 80. születésnapja alkalmából. (Kaizinger Rita)

„Amihez tehetségem volt: megláttam a lehetőséget”

Koncertekkel köszöntik nyolcvanadik születésnapján Nemes Lászlót (Réfi Zsuzsanna)

KÖRKÉP

Az idei nyáron rengeteg színes programmal találkozhattak a nézők, illetve olyan izgalmas szakmai kihívások várták a zenekarokat, hogy méltán mondhatjuk, a magyar szimfonikus zenei élet fénykorát éli. (Szekeres Nikolett)

MŰHELY

Támogatási irányelvek

Áprilisban ismét ülésezett a Zeneművészeti Bizottság és meghozta a hatósági nyilvántartásban szereplő zeneművészeti szervezetek 2017. évre vonatkozó nemzeti és kiemelt minősítési kérelmeivel kapcsolatos határozatait. Herbolty Domonkos, a Zeneművészeti Bizottság tagját kérdeztük ennek kapcsán. (Zenekar)

OKTATÁS-UTÁNPÓTLÁS

Módszerek, utak és lehetőségek – Zenekari edukáció I.

Az idén májusban Pécsen megrendezésre került első zenekari edukációs konferencia keretében olyan előadásokon vehettek részt a jelenlévők, amelyek alapján egyértelművé vált, hogy a fiatalok zenei nevelése már majd ki az újabb koncertlátogató és zeneélvező közönség. (Szekeres Nikolett)

Muzsika, ami a szívig hat

Nagyzenekari és kamarazenei próbálótogatás, hangversenyhallgatás, beszélgetés a muzsikusokkal, a menedzsmenttel, s magával Kocsis Zoltánnal is. Különleges zenei kirándulásnak lehetett részese ezen a nyáron az a tehetséges, 12 éves kis hegedűs, akit a Nemzeti Filharmonikus Zenekar tagjai az Úton a zene sorozatuk során ismertek meg. (Réfi Zsuzsanna)

Más utakat is kell találnunk!

Klasszikus zenei menedzsment konferenciája Utrechtben – kiállítás a zenekarok alapvető szerepéről túlmutatató zenei kínálatok mellett. (Frauke Adrians)

Megfogyva bár, de megerősödvé

A Münchener Rádiózenekar sokrétű repertoárjával és a szociális zeneközvetítés terén létrehozott, példaértékű projektjeivel meghatározó eleme a bajorországi München városának és a Bajor Rádió profiljának egyaránt. A zenekart tíz évvel ezelőtt mégis a megszűnés veszélye fenyegette. Még ma is háborzongató érzés visszagondolni az akkori értelmetlen és lelketlen tervek. Az alábbiakban bemutatjuk, hogyan sikerült elkerülni a zenekar feloszlását. (Marco Frei)

Ügyfélközpontúság és meghatározó szerep

Egy filmzenekar sem örvend Németországban olyan hírnévnek, mint a Babelsbergi Német Filmzenekar, amely komoly múltra tekinthet vissza a német film- és zenetörténetben, és Brandenburg tartomány valóságos kulturális cégéreként is működik. Tíz évvel ezelőtt mégis meg akarták szüntetni. A dolgok azonban másként történtek. (Marco Frei)

Hurrá, még életben vagyunk!

Van, aki azt mondja, „túléltek a válságot”, van, aki azt, „ezen túl vagyunk, a következő biztosan nemsokára érkezik”. A német zenekarok egy része bizonytalan jövő előtt áll, és egy részüknek a közelmúltat is számba kell venniük. (Sven Scherz-Schade)

KRITIKA

Hangversenykritika a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara és a MÁV Szimfonikus Zenekar koncertjeiről. (Fittler Katalin)

ZENETÖRTÉNET

Szigeti József, a tanár

Szigeti József hegedűművész (1892-1973) tanári tevékenységéről keveset tudunk. 1917-1924 között a genfi konzervatórium professzora volt, de mivel csak közepes képességű növendékei voltak, a tanítás kevésbé elégtette ki. (Rakos Miklós)

PRÓBAJÁTÉKOK

25, 41, 45, 46, 47, 48

HANGVERSENYNAPTÁR

48

(forrás: MTI/Fidelio)

KÜLÖNLEGES KONCERTEKKEL teli, izgalmas programot kínál a MÁV Szimfonikus Zenekar az új évadban. Jesús López-Cobos, Mark Gorenstein, Kobayashi Ken-Ichiro, Nobuko Imai, Jean-Efflam Bavouzet, Kirill Troussov, Corey Cerovsek, John Relyea, Ránki Dezső, Frankl Péter, Hamar Zsolt, Várdai István, Onczay Csaba, Komlósi Ildikó – csak néhány a neves vendégművészek közül. Az idei évadban új bérlet indul négy világhírű zongoraművész közreműködésével, folytatódnak a nagy sikerű gyermek- és ifjúsági programok, kamarazenei sorozatok, a szombat délelőtti, eddig ismétlődő koncerteket tartalmazó Varga László-bérlet pedig új hangversenyekkel várja közönségét.

A PANNON FILHARMONIKUSOK zenekar mintegy száz hangversenyt ad az évadban. Igor Stravinsky Oedipus rex című művének előadásával, Bogányi Tibor vezényletével kezdi meg az új évadot a pécsi Pannon Filharmonikusok zenekar (PFZ), amely mintegy száz hangversenyt, számos fővárosi és külföldi fellépést tervez a 2016/2017-es szezonban. Több mint 50 nagyzenekari koncertet – köztük 15 egyedi, 25 bérletes hangversenyt – adnak, számos ifjúsági és gyermekprogramot tartanak, mintegy húsz operaelőadáson működnek közre, a várható látogatószámot pedig 80 ezerre becsülik. A közönség láthatja még Bartók Béla és Vincenzo Bellini színpadi műveit, az évad csúcscsúcsaként pedig Rufus Wainwright Prima Donna című operáját állítják színpadra 2017 júniusában.

A zenevilág elitje érkezik Pécsre és a Műpa sorozat keretében Budapestre. A fellépő művészek között szerepel Gérard Korsten karmester, Szuvanai Akiko hegedűművész, Arno Bornkamp szaxofonművész, Marie-Elisabeth Hecker, Fenyő László gondokaművészek, illetve Andrej Gavrilov és Bogányi Gergely zongoraművészek. A PFZ az egyetlen nem fővárosi szimfonikus zenekar Magyarországon, amely célul tűzte ki, hogy korhű előadásmódban játsszon barokk zenét. A Pannon Filharmonikusok Fesztiválkórusral kiegészülve háromszor, a londoni Proms fesztivál karmesterével, Jonathan Cohennel október 13-án Pécsen lépnek fel. A Pécsi Balett Bartók Béla A csodálatos mandarin és A fából faragott királyfi című műveiből készült előadásának bemutatóját a Pannon Filharmonikusok élőzenei kíséretével jövő márciusban tartják a Kodály Központban. A zenekar koncertezik Szarajevóban, Zágrábban, Belgrádban, Eszéken és Ljubljanában is. A PFZ idén szünetelteti a Segítség, komolyzene! elnevezésű koncertsorozatát, hogy annak célcsoportjával, a komolyzenére nyitott gyerekek, szülők és nevelők segítségével újragondolja azt.

VILÁGSZTÁROK IS SZÍNPADRA LÉPNEK A MŰPA 2016/17-ES ÉVADÁBAN. A Műpa új évadának egyik szenzációja Anna Netrebko szeptember 29-i koncertje a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben, amely a világhírű orosz szoprán első magyarországi fellépése lesz. A művésznő férjével, az azerbajdzsáni Yusif Eyvazov tenorral közös koncertjén olasz szerzők – Cilea, Puccini, Boito, Giordani, Leoncavallo, Mascagni, Ponchielli – szerzeményei mellett operettrészletek is elhangzanak. A koncerten közreműködik a Magyar Állami Operaház Zenekara, vezényel Jader Bignamini. A Budapesti Fesztiválzenekarral közös szervezésű Európai Hidak fesztiválra érkezik a Műpába az Oscar-díjas zeneszerző Michel Legrand. Hosszú idő után ismét koncertet ad Budapesten a világhírű kínai zongoraművész Lang Lang, és először hallhatja a hazai közönség a Pedro Almodóvar is megihlető flamencoénekest, Estrella Morentét. A YouTube ismertette meg a világgal Jacob Colliert, aki egy multimédiás szólóprodukciót hoz első magyarországi koncertjére.

Fellép a római Santa Cecilia Akadémia Zenekara Antonio Pappano vezényletével és William Christie a Les Arts Florissants-al. Fischer Ádám a Felvilágosodás Korának Zenekarával Haydn grandiózus muzsikáját költözteti a Műpába. Az orosz zene egyik leghitelesebb tolmácsolója, Valerij Gergijev a Mariinszkij Színház Zenekarát, Alan Gilbert pedig a New York-i Filharmonikusokat dirigálja majd.

Fellép Cameron Carpenter a St. Martin in the Fields zenekarával, áriaestet ad Marcelo Álvarez, Cecilia Bartoli, Simone Kermes és Philippe Jaroussky. A 2017-es Budapesti Wagner-napok műsorán szerepel újra a Ring, a Parsifal és egyetlen alkalommal a Rienzi.

A Műpa irodalmi esttel emlékezik meg Esterházy Péter munkásságáról, valamint a Salzburgban bemutatott Halleluja – Oratorium balbulum című előadással, amelynek Esterházy írta a librettóját. A művet a Bécsi Filharmonikusok és a Magyar Rádió Énekkara adja elő, a zeneszerző, Eötvös Péter vezényletével.

Anoushka Shankar legújabb, Land of Gold című lemezét mutatja be, Salif Keita előadásában pedig nyugat-afrikai tánczene csendül majd fel tradicionális hangszereken.

SZEPTEMBER 2. ÉS 11. KÖZÖTT RENDEZTÉK MEG a Zeneakadémián a Liszt Ferenc Nemzetközi Zongoraversenyt. A zongoraverseny zsűrijének díszelnöke Kurtág György, elnöke a dél-koreai Kun Vu Paik volt. A testületben a francia Michel Beroff, a Nagy-Britanniában élő Frankl Péter, a brit Leslie Howard, a francia-ciprusi Cyprien Katsaris, valamint Dráfi Kálmán, Kovács János, Mácsai János és Mocsári Károly foglalt helyet, Kocsis Zoltán pedig a szerkesztőbizottság elnökeként vett részt a munkában. A verseny első helyezettje, a japán Tomoki Szakata 15 ezer, a második, az orosz Szergej Beljavszkij 12 ezer, a harmadik, a német Leon Bernsdorf 9 ezer euróval térhet haza. A 6 ezer eurós közönségdíjat Szergej Beljavszkij nyerte. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) egymillió forintot különdíját Kocsis Krisztiánnak ítéltek oda. Mácsai János, a verseny zsűrijének és szerkesztőbizottságának tagja hangsúlyozta, hogy nem titkolt céljuk egy nagyon nehéz verseny létrehozása volt. Az előírt darabokhoz, köztük az úgynevezett transzcendens és Paganini-etűdök-höz valóban „földöntúli” virtuozitás és technikai jártasság szükséges, a három nagy zongoraversenyt pedig fejből kellett tudnia a versenyzőknek, akiknek a zenei közvetítő erejükéről is számot kellett adniuk.

51 ÉVESEN MEGHALT JOHAN BOTHA operaénekes. A dél-afrikai származású tenort szeptember 8-án reggel, hosszú betegség után érte a halál Bécsben. Az 1965. augusztus 19-én, a dél-afrikai Rustenburgban született Johan Botha a világ leghíresebb tenorjai közé tartozott, 1990-ben költözött át Európába. Rendszeres fellépője volt többek között a milánói Scalának, a New York-i Metropolitannek, és a londoni Royal Operának. A magyar közönség utoljára júniusban találkozhatott vele, a budapesti Wagner-napok keretében, A walkűr című előadás Siegmundjaként. Ez a fellépés jelentette a visszatérést héthónapos kényszerpihenőjéből is, miután még 2015. novemberben rákkal diagnosztizálták.

AZ ŐSZI ÉVADBAN IS FOLYTATÓDIK a Zeneakadémia kicsiket és kamaszokat egyaránt megcélzó zenei programja, a Liszt-kukacok Akadémiája. A Zeneakadémia 2013-as újranyitása óta nemcsak a felnőtteknek kínál rendszeres koncertprogramokat, hanem a zenével még épp csak ismerkedő legkisebb korosztálynak is. A Liszt Ferenc téri épületben megrendezett kiscsoportos zenei beavató foglalkozásokon az 1–4. osztályos általános iskolások a zenei műfajokat és formákat ismerhetik meg, emellett pedig kipróbálhatják a legkülönbözőbb hangszereket, és betekintést nyerhetnek a hangversenyek működésébe is. A foglalkozások mellé a gyerekek pecsételő füzetet is kapnak, megfelelő mennyiségű pecsét összegyűjtése esetén pedig izgalmas ajándékokat vihetnek haza a foglalkozásokról. A szombat délelőttönként megrendezett programokon a szülők ugyan nem vehetnek részt, de a foglalkozások ideje alatt – ha a zenekarnak nincs kifogása ellene – betekinthetnek az aznap esti koncert főpróbájára.

ÉVADNYITÓ TÁRSULATI ÜLÉST TARTOTT A BUDAPESTI OPERETTSHÍNHÁZ. A főigazgató bejelentette, hogy a fenntartó minisztérium minisztere aláírta a színház új Szervezeti Működési Szabályzatát. A színházban dolgozó közalkalmazottak az új SZMSZ értelmében a budapesti repertoár előadásokban munkájukat alapfeladatként látják el a továbbiakban is, míg a bel- és külföldi vendégjátékokat vállalkozási tevékenység keretében valósítják meg.

ELŐSZÖR AD KI ZENEI ALBUMOT kifejezetten macskák számára egy nagy lemezkiadó. A Music For Cats (Zene macskáknak) című lemez októberben jelenik meg a Universal Music gondozásában. A zenei album anyagát kifejezetten a cicáknak állították össze – számolt be róla a hétvégén a The Guardian online kiadása. A zeneszámokat, öt klasszikus zenei kombinációt David Teie, a Marylandi Egyetem zenekutatója, az amerikai Nemzeti Szimfonikus Zenekar csellistája komponálta. A lemez elkészítésében a zenekar tagjai is közreműködtek. A muzsikát különösen a felajzott ideges vagy korábban bántalmazott házi kedvencek megnyugtatására ajánlják. A lemezről egy Kickstarter honlapon meghirdetett kampány keretében már tízezer példányt vásároltak meg. Az album ötlete a tudós elmélete nyomán született: Teie úgy véli, nem csak az embernek van zenei érzéke, az egyes állatokban, köztük a macskákban is kialakul. A macskák esetében Teie teóriája szerint ez a kölyökkorukban hallott olyan kellemes hangokból, mint a madárcsicsergés, a tej szopása vagy az anyaállat dorombolása fejlődik ki.

GRATULÁLUNK!

2016. AUGUSZTUS 20. – Az állami kitüntetettek és díjazottak névsora

MAGYAR SZENT ISTVÁN-REND KITÜNTETÉST KAPOTT:

Marton Éva operaénekes

MAGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE KITÜNTETÉST KAPOTT:

Dr. Döbrössy János, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar, Ének-zenei Tanszékének tanszékvezető egyetemi docense

Magyar Margit szolfézs-zeneelmélet tanár, karvezető, a Budapest VI. kerületi Tóth Aladár Zeneiskola intézményvezetője és Ifjúsági Szimfonikus Zenekarának alapítója, a Liszt Ferenc Zene-művészeti Egyetem módszertan és gyakorlatvezető tanára

MAGYAR ARANY ÉRDEMKERESZT KITÜNTETÉST KAPOTT:

Bodza Klára énekművész, népdalénekes, énektanár

Erdélyi Zsuzsanna Mária zongoraművész, a Dubai English Speaking College zongora-, zeneelmélet- és kamarazene-tanára

Móczár Gábor Attila, az Europa Cantat magyarországi irodájának elnöke, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségének társelnöke, a Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft. program-, marketing- és nemzetközi kapcsolatok igazgatója

Rózsa Pál zeneszerző

Szabó István lantművész, zenetörténész, a budapesti Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakközépiskola tanára

MAGYAR EZÜST ÉRDEMKERESZT KITÜNTETÉST KAPOTT:

Kátai Zoltán énekmondó, zeneszerző

Kiss Veronika Krisztina, a mosonmagyaróvári Ujhelyi Imre Általános Iskola nyugalmazott énektanára, a Halmos László Énekegyüttes alapító tagja és művészeti vezetője, a Gradistyei Horvátok Egyesülete kórusának vezetője, a Vissz-Hang Vegyeskar vezetője

Vass Valéria zenepedagógus, a budapesti Tóth Aladár Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola gitártanára, az Akkordikus Tanszak vezetője

AZ ÉVAD MŰVÉSZEI 2015/2016

2016-ban a hivatásos szimfonikus zenekarok társulatai titkos szavazással a következő muzsikusoknak ítélték a 2015/2016-os évad legjobb zenekari művésze okleveleket, amelyeket a Magyar Zenei Tanács állít ki részükre:

AZ ÉVAD LEGJOBB ZENEKARI MŰVÉSZEI 2015/2016

Kodály Filharmonikusok Debrecen

Vitányi József, fagottművész

MÁV Szimfonikus Zenekar

Pálffy András, harsonaművész

Pannon Filharmonikusok – Pécs

Papp Dániel, hegedűművész, koncertmester

Savaria Szimfonikus Zenekar

Sárközi Gábor, nagybőgőművész, szólamvezető

Szegedi Szimfonikus Zenekar

Szabó László, kürtművész

Otthonatlanul?

Nyomasztó székház-gondok a MÁV-nál a különleges évad előtt

Nyár elején mindenkit – különösen a MÁV Zenekar vezetését – meglepte a hír, hogy az együttes Múzeum utcai otthonául szolgáló épületet a görögkeleti egyház kapja meg, s így kérdésessé vált, mi lesz a társulat sorsa. Egyértelmű válasz még azóta sincs, hiszen Lendvai György szóbeli ígéretet igen, írásbeli állásfoglalást azonban még nem kapott arra vonatkozóan, hogy maradhatnak-e az épületben... Pedig a Csaba Péter irányította zenekarra igazán különleges szezont vár, rendező műsorösszeállításokkal, rangos vendégekkel, akik közül most sem maradhat ki tiszteletbeli vendégkarmesterük, Kobayashi Ken-ichiro. Emellett új bérletsorozatot indítanak, amelyben a zongora játssza a főszerepet, s az évad során két alkalommal is szerepelnek Bécsben, a Konzerthausban és a Musikvereinban is pódiumra lépnek. A tervekről, az otthonkeresésről az együttes ügyvezető igazgatójával, Lendvai Györggyel beszélgettünk.

I Valóban az újságokból értesült júniusban a hírről, hogy a székházukat más kapta meg?

– Az egyik médium munkatársa hívott fel, hogy megjelent a Magyar Közlönyben egy kormányhatározat, mely szerint a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus – Magyar Ortodox Exarchátus vagyonezelésébe, majd a tulajdonába kerül a Múzeum utcai palota, s mit szólnak ehhez, mit csinál most a MÁV Szimfonikus Zenekar. Azért is döbbsent meg a hír, mert már több mint egy esztendővel korábban készült egy hasznosítási terv a Károlyi-palotára, s ebben például szerepelt egy új, saját koncerthelyszín is, amelyet az udvar befedésével képzeltünk el.

I Ezek szerint tisztában voltak azzal, hogy nem biztos a helyük az épületben, s hogy szükség lesz átalakításokra?

– Amikor két esztendővel ezelőtt a MÁV megvált több ezer ingatlanától, akkor került a Károlyi-palota is a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. birtokába, és azért már akkor tudtuk, gondolkozni kell a jövőnkön. Az egykori tulajdonos, a Károlyi család – amelynek tagjaival jó barátságot ápol az együttes – azt javasolta, vizsgálja meg az állam, hogyan lehetne egy non-profit és forprofit vállalkozással működtetni a házat, hogy kulturális központként működjön, s továbbra is otthonául szolgáljon a MÁV Szimfonikus Zenekarnak. Egy neves építésziroda el is készítette a tervrajzokat, s nagyívű koncepció született, az udvarból kialakított, négyszáz fős koncerthelyszínnel, stúdiókkal, kiszolgálóhelyiségekkel, próbatermekkel. Tavaly március végére elkészült az első konkrét terv, majd aztán ezt még fél éven keresztül csiszoltuk. Nyár végére – 2015-ről beszélünk – teljesen összeállt minden részlet, s az elképzelés arra várt, hogy kormányulésen tárgyaljanak róla. Sajnos azonban mindig akadt fontosabb ügy, és néhány hónappal később azzal szembesültünk, hogy megjelent ez a kormányhatározat és más kapja meg az épületet.

I Arról is lehetett olvasni az újságokban, hogy mindezek ellenére mégis maradhatnak...

– Igen, ez többször is elhangzott szóban, legutóbb augusztusban, amikor felkerestem Bécsben az egyházat vezető metropolitát. Akkor ő is biztosított arról, hogy természetesen maradhatunk az épületben. Amikor azonban arra

Füstbement terv

A Budapest VIII. kerületében található Palotanegyed egyik impozáns épületének, a Múzeum u. 11. szám alatti Károlyi-palota néven ismert ingatlan megújítására, új funkciókkal való megtöltésére olyan elképzelés született korábban, amely méltó otthon, sőt játszóhelyet adott volna a MÁV Szimfonikusoknak. Maga az épület, amely a Múzeum utca és az Ötpacsirta utca sarkán áll, gróf Károlyi Ede és öccse, gróf Károlyi Sándor megbízásából épült 1869–1871 között. A Károlyi-fivérek palotájuk megtervezésével Szkalnitzky Antal és társát, Koch Henriket bízták meg. A kor divatjának megfelelően a külső homlokzatok az olasz reneszánsz stílus tükrözik, míg a legjelentősebb belső terek többségükben a rokokó ízlést követik

A FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ELEMEI

A fejlesztési koncepció – részben megtartva az eredeti elrendezést és a jelenben betöltött funkciókat – a mai kor igényeihez igazodva az alábbi egységek kialakítását irányozza elő:

A MÁV Szimfonikus Zenekar és az Alapítvány napi működésével kapcsolatosan:

- a pincszinten kellék- és hangszer raktárak, kottatár és hangszerműhelyek kerülnek kialakításra;
- a földszinten próbaterem, társalgó szobák, szólista szoba, valamint hangszerfajtáknak megfelelő gyakorló szobák kapnak helyet;
- a II. és III. emeleten irodák (adminisztráció, közönségszervezés), tárgyaló, teakonyha és étkező lenne.

Az új koncertteremmel kapcsolatosan:

- a belső udvar lefedésével és beépítésével **színpad (150 m²) és koncertterem (min. 200 m²)** kialakítása tervezett;
- a koncertteremhez kapcsolódó kiszolgáló funkciók (porta, hátsó színpad, stúdió, raktárak) a hátsó szárnyban, ill. a pincszinten kapnának helyet;
- a vendégművészek által használható gyakorlóhelyiségek, öltözők, wc-k a

kértem, hadd kapjam meg mindezt papíron, az írás már nem született meg...

■ *Biztosan elférnek továbbra is a házban, hiszen nem túl nagy ez az egyház, Magyarországon mindössze 1700 taggal rendelkezik (ezt írják az öt évvel ezelőtti népszámlálási adatok), az épületet pedig – a kormányhatározat szerint – arra kell használniuk, hogy közfeladatot lássanak el.*

– Jelenleg mi a 65 000 nm-es palotából összesen 600 négyzetmétert használunk. Ebben azonban beletartoznak a legszebb helyiségek, a könyvtár vagy a bálterem, ahol a zenekar próbál. Az már elhangzott az egyházzal folytatott megbeszélésen, hogy ha másként nem megy, akkor valahol az épületen belül biztosan találnak nekünk helyet... Már arról is hallani híreket, hogy a görög közösség itt iskolát, éttermet tervez... Visszatérve a papírokra, nekem jelenleg egyetlen írás van a birtokomban, e szerint az épületet ki kell üríteni 2017. március végéig...

■ *Gondolom, akkor létezik B-terv is...*

– Természetesen fel kell készülnünk a költözésre is, ami nagyon nehéz helyzet elé állítaná az együttest, de vannak lehetőségeink. Négy budapesti kerülettel van hosszútávú közszolgálati megállapodásunk, s együtt keressük a lehetséges megoldást. Igaz, kicsit romos a mostani székházunk, de örömmel fogadtuk itt Kiri Te Kanawát vagy Kurt Masurt is, hiszen a palotának megvan a maga varázsa. A város szívében, a Nemzeti Múzeum mellett a zenekarnak is rangot jelentett egy saját otthon. Ide hazajönnek a muzsikusok. Hogy mennyivel kerül majd többre a vendégművészeink utaztatása, ha nem csak át kell sétálniuk hozzánk a szállodájukból... Csaba Pétert is megrendítette ez a fejlemény. Ráadásul az alapítványunk vagyonát képezte az itteni 600 négyzetméterünk, s nem tudom, miből telik majd bérlésre, átalakításra... Sok támogatónk van, bízom az ő segítségükben is.

■ *Teendők pedig akad jócskán, hiszen igazán különleges szezonra készülnek. Miért döntött úgy, hogy új bérlétsorozatot indítanak?*

– A zongorának megvan a maga közönsége, s nagy örömeinkre négy kiváló művészt nyertünk meg: Frankl Pétert, Ránki Dezsőt, Jean-Efflam Bavouzeret, Jevgenij Mihailovot. Így ők nemcsak a Zeneakadémián muzsikálnak velünk, hanem az Olasz Intézetben is pódiumra lépnek. Attól függ a sorozat folytatása, hogy hogyan sikerül, mekkora tetszést arat, de már most nagyon sokan érdeklődnek a programok iránt. A szezonban vendégünk lesz egy különleges fúvós szólista is, aki nem-

csak kürtön, hanem trombitán is remekül játszik, s mindkét hangszerével számos megmérettetést nyert meg. David Guerrier estjére már rengeteg zenész jelezte, nagyon kíváncsian jön... Muzsikálunk Onczay Csabával, Várdai Istvánnal, Kállai Ernővel, Kirill Trussovval és Nobuko Imaival is. A szezonban öt hangversenyen dirigálja majd a MÁV-ot Kobayashi Ken-ichiro, körbejárjuk vele az országot, s a karmestereink között van Jesus López-Cobos, Hamar Zsolt, Mark Gorenstein, Irwin Hoffmann, s visszatér hozzánk néhány koncertre Takács-Nagy Gábor is. Kesseltyák Gergely például A kékszakállú herceg várát is vezényli, olyan szólistákkal, mint Komlósi Ildikó és John Relyea. A kamarakoncertjeinknek ismét az Olasz Kulturintézet ad otthont. Izgalmas bécsi vendég szereplésre is indulunk, hiszen október 18-án a Konzert-hausban játszunk, ahol Angel Bluet, Stefan Popot és Uwe Kröger kísérik, november 22-én pedig a Musikvereinben muzsikálunk a 'Zongoramaronon.' A Budapesti Tavaszi Fesztiválon is szép koncert vár ránk, Dvořák Stabat Materét adjuk elő a Prágai Opera Kórusával, Csaba Péter vezényletével.

■ *Ötödik szezonját kezdi az együttes művészeti vezetőjeként, vezető karmestereként Csaba Péter. Zenekari igazgatóként hogyan tekint vissza a vele töltött, eddigi évekre?*

– Nagyon sok nagyzenekari darab került a MÁV repertoárjára a vezetése alatt, s akadnak olyan produkcióink, mint az Eroica, amelyet még fél évvel később is csodálattal emlegettek az akadémisták... Jók az előadásaink, s a kritikák is másról írnak, mint tíz évvel ezelőtt. A kuratórium szintén nagyon elégedett a munkájával. Péter meghívására világszínvonalú szólisták szerepelnek nálunk, s nagyon érdekesek a műsorösszeállítások. A most kezdődő szezon úgy vélem, tényleg kiemelkedő lett, mind a meghívottak, mind a programok tekintetében. Sokat köszönhet Péternek az együttes, s minden vendégkarmester elismerően nyilatkozik az együttesnél folyó munkáról.

■ *Azt látom, hogy az évadfüzetük első köszöntője a MÁV Zrt. elnök-vezérigazgatójától, Dávid Ilonától származik. Akkor most rendben lennének, ha megoldódna a székhely-gondjuk?*

– Igen, végre nagyjából stabil az anyagi helyzetünk, s azt is átvészeltük, hogy több zenekar is 'megtizedelte' a muzsikusállományunkat... Nagyon remélem, hogy a székházunkkal kapcsolatos gond is megoldódik, és az együttes zavartalanul fejlődhet tovább.

R. Zs.

hátsó szárnyban kerülnének elhelyezésre;

- míg a közönségszolgálati terek (előterek, büfé, ruhatár, wc-k) kialakítása a földszinten tervezett.

Vendéglátó egységek:

- a földszinten tervezett egy étterem és egy bár kialakítása, amelynek a pincszinten **különtermei** kapnak helyet, és szintén a pincszinten kerül kialakításra a **konyha**, és a szükséges kiszolgáló egységek;
- a földszinten, a Múzeum utcai szárnyban pedig egy **kávézó** kap helyet.

Szálláshely

- a Múzeum utca felőli bejáraton át megközelíthetően, a reprezentatív körlépcső közelében kap helyet a szálláshely recepciója előtérrel, közlekedővel és egy új lifttel;
- a szálláshely szobái az emeleteken kerülnek kialakításra, melyek közül az eredeti állapotba visszaállított termekben korabeli berendezéssel ellátott exkluzív lakosztályok, illetve dísztermek kapnak helyet (Károlyiakhoz, illetve a Palotanegyedhez kapcsolódó műtárgyak elhelyezése);
- a szálláshely üzemeltetéséhez tartozó helyiségek (irodák, tárgyalók, raktárak stb.) többnyire az udvar felőli épületrészben kerülnek elhelyezésre.

Tehát az épület az elmúlt évtizedek használati gyakorlatát megtartva továbbra is helyet biztosít a MÁV Szimfonikus Zenekar próbáinak és előadásainak, valamint a MÁV Szimfonikusok Zenekari Alapítvány működésének – immár egy magasabb színvonalon, színpaddal, koncertteremmel. Ezekhez csatlakoznak az épületbe költöző új funkciók: az étterem, a kávézó, a bár és a szálláshely. Mindemellett egy új minőségi belső udvarral is gazdagodik az épület, mely a koncertterem hangszigetelése mellett nyugalmat árasztó zöldfelületet is biztosít.

Székházigondok a Magyar Rádió zenei együtteseinél

A Magyar Közlöny 2016. évi 108. számában olvasható, miszerint a kormány szeretné fejleszteni és kulturális célra hasznosítani a Magyar Nemzeti Múzeum környezetét képező épületeket, tereket.

A Magyar Rádió volt épületegyütteséből három épület, a Pollack Mihály téri Károlyi-palota (Budapest, Pollack Mihály tér 10.), az Esterházy-palota – amelyben a rádió Márványterme is található – (Budapest, Pollack Mihály tér 4-6.), valamint a Bródy Sándor u. 5-7. szám alatt található úgynevezett Stúdiópalota hasznosításával szeptember 30-ig kell elkészíteni az Új Nemzeti Múzeum koncepcióját.

A Pollack Mihály téren található két másik épületet – a rádió irodaépületét és az üzemépületét – a tervek szerint lebontják. A Nemzeti Múzeum kertjének történelmi rekonstrukciójáról is határoztak, ezeken felül határozat készül a Múzeum parkolási szükségleteinek kielégítését közép- és hosszútávon rendező intézkedési tervről.

A bizonytalanság kora akkor kezdődött el, amikor az addig már amúgy is megnyomórtott, és létszámában csökkentett rádiózenekar (104 főről 86-ra) és énekkar (68 főről 47-re) szinte egyedül maradt a Bródy Sándor utcai épületben. Mert bizony, a közszolgálati televíziók és a rádió összevonása után kísértetkastéllá változott a Bródy Sándor utca, Pollack Mihály tér, Múzeum utca és Szentkirályi utca által közrefogott nagy terület, melyen hat épület áll, és ezek állapota azóta is egyre romlik. Az archívum maradt még ott, melynek éppúgy nem tudtak helyet biztosítani a Kunigunda utcai komplexumban, mint a zenészeknek, valamint a rádiómúzeum. Magyarán, akik az átszervezést, összevonást, költözést elrendelték, azok nem döntöttek arról, mi legyen ezzel a két műemléki épületet is magában foglaló sok épületből álló nagy területtel, és mi a benne dolgozókkal. Felelős embernek furcsa belegondolni, hogy a Palotanegyed kellős közepén lévő épületegyüttesrel kapcsolatban semmi nyilvánosságra hozott terv nem született, mindenestre a VIII. kerület vezetői sem tudták, mik az elképzelések a vélhetően igen nagy értéket képviselő épületek sorsát illetően. A zenei együttesek tehát ott próbáltak, ahol a korábbi évtizedekben mindig, az énekkari próbateremben, meg a hatos stúdióban. Ám mindenki sejtette, egyszer csak eljön a döntés ideje, és akkor esetleg költözni kell. Aligha szükséges magyarázgatni, hogy a bizonytalanság senkit sem tesz jókedvűvé, és munkájának hatékonyságát sem növeli, de az az

igazság, hogy a Magyar Rádió zenei együttesei az utóbbi tíz esztendőben kénytelenek voltak megszokni a bizonytalanságot. A Zenekar olvasói erről éppen elégszer értesülhettek az elmúlt időszakban, hiszen a rádió zenei együtteseinél védelmében nem egy rangos művész emelt már szót, köztük Vásáry Tamás, Kocsis Zoltán, Kovács János, valamint számos zeneszerző. Az idő pedig haladt. Ám ezekben a napokban változott valami. Arról értesülhettünk, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum megkapja a volt Magyar Rádió valamennyi ingatlanát. Ennyi hír jutott el hozzánk. Hogy a zenei együttesekkel és az archívummal (kottatárrostul) mi lesz, arról hivatalosan nem esett szó. Persze nem is eshetett, hiszen a konkrét tervek pár nap alatt értelemszerűen még nem alakulhattak ki. Aztán annyit mégis csak hallottunk, úgy tűnik, az együttesek maradhatnak a helyükön, bár ennek hivatalos megerősítése még nem történt meg.

Közben az Emberi Erőforrások Minisztere szakemberek bevonásával, még augusztusban előterjesztést készített a kormány számára a rádió zenei együtteseinél helyzetéről. Ennek tartalma egyelőre nem nyilvános, hiszen a kormány még döntést nem hozott, de annyi már kiszivárgott, hogy a javaslat alkotói leszögezik: „A Magyar Rádió zenei együttesei háromnegyed évszázadnyi fennállásuk alatt a legmagasabb szinten tudták képviselni a magyar zenekultúrát, egyedüli letéteményesei az új magyar alkotások megörökítésének és nép-

Varga Benedek

szerűsítésének.” Úgy folytatják, hogy a méltatlan körülmények tovább nem tarthatók, és számos javaslatot is tesznek. Azon persze nem is lehet és szabad vitatkozni, hogy a közrádiózás mindmáig egyik éltető és szerves része a zenei értékteremtés képessége, az értékes művészeti alkotások megörökítése, közkinccsé tétele, amelynek legfontosabb eszközei a saját, erre a célra specializálódott együttesek. S hogy ennek érdekében mit kell tenni, azt tartalmazza a megoldási javaslatok, melyek egyebek közt érintik a finanszírozási lehetőségeket, a szakmenedzsment feladatait, a működéshez szükséges technikai hátteret (felújított hangszerpark, kottatár, gyakorlóok, próbatermek, stúdiók), továbbá az együttesek

felkéréseivel, fellépéseivel kapcsolatos autonómiát, no meg még jó néhány fontos kérdést.

Szakmai javaslat tehát már van, most mindenki a döntésre vár. S mivel egy új szereplő, nevezetesen a Magyar Nemzeti Múzeum is belépett az érintettek körébe, megkérdeztük Varga Benedeket, a Nemzeti Múzeum nemrég kinevezett főigazgatóját arról, elkezdődött-e már a tervezés az épületegyüttest illetően, és esett-e szó a zenészek sorsának meghatározó eleméről, a székhely gondokról. A főigazgató kérdésünkre azt megerősítette, hogy a tervezés már elkezdődött. A legendás 6-os stúdió, melynek szerepét, mint a kultúrának elkötelezett ember, maga is fontosnak tarja, a jelen elképzelések szerint megmarad, fel is újítják, és a Márványtermet is magában foglaló, műemléki védelem alatt álló Esterházy palota egy részét ugyancsak használhatnák az együttesek. Azt már csak én teszem hozzá, hogy valószínűleg nincs túl könnyű helyzetben az új főigazgató, hiszen az irányítása alá tartozó intézményről

amúgy is új koncepció kialakításán dolgozik, mely hamarosan a kormány elé kerül, ám ezt most ki kell bővítenie a volt rádió területének ingatlanfejlesztési elképzeléseivel. Azt is megtudtuk tőle – és ez a Palotanegyed lakóit különösképpen érdekelheti – hogy a rádió volt elnöki épülete, mely amolyan kakukktojásként „zöldellik”, és rontja az elegáns Pollack Mihály tér képét, lebontásra kerül, és helyébe parkot telepítenek. És még egy információ, de ez már nem csak a zenészeket érinti, 2019 végére kellene a Bródy Sándor utcai régi, és ma már történelmi épületből végleg kiköltöznie a rádiósoknak. (Mint ismeretes, a Magyar Rádió művészeti együttesei által használt helységek a szimfonikus zenekar tekintetében a 6-os stúdió, zenekari hangszertárolók, öltözők, szolampróbaterek, a felnött kórus tekintetében pedig az Esterházy-palota emeleti részén elhelyezkedő szolam és összpóbaterek, a kamarakoncertekre használt Márvány terem és nem utolsó sorban a Stúdiópalotában elhelyezkedő kottatár.) Ennél sokkal többet egyelőre nem mondhatunk. Tehát a közeli

hetekben kell eldőlnie annak, zavartalanul próbálhatnak-e, és meddig a rádió zenei együttesei az eddigi helyükön, hiszen a *gépészeti szolgáltatások egy részét biztosító üzemepeleteket lebontásra ítélik. Az együttesek – alapfeladataik ellátására is megfelelő – elhelyezésére Budapest területén jelenleg nincs más mód. A döntés során nyilván figyelembe kell vennie a Kormánynak a két érdek (A Nemzeti Múzeum és környéke fejlesztésének, valamint a Magyar Rádió művészeti együttesének, úgyszintén a Kormány előtt fekvő fejlesztési tervének) összeegyeztethetőségét, anélkül, hogy bármelyik sérüljön.* Mi történik majd az átalakítások alatt a zenészekkel, no és ami a legfontosabb, de már nem a Nemzeti Múzeumra, és az építkezés lebonyolítóira tartozik, mi lesz a – Dohnányi Ernő által 1943-ban megálmodott – nagy múltú és jobb sorsra érdemes rádiós zenei együttesekkel? Marad-e a bizonytalanság, vagy végre megnyugtatóan rendeződik a 10 esztendeje tartó méltatlan vesszőfutásuk?

Kondor Katalin

Kihalt szellem-kastély?

Amióta az egykori virágzó Magyar Rádiót sikerült karcsúsítani (azaz leépíteni), azóta egyre gyakrabban olvashatunk a sajtóban arról, hogy mi legyen a korábbi épületek sorsa. Az erre vonatkozó álmok és tervek –, melyek olykor szenzációs valóságként jelennek meg a napi sajtóban, hogy azután hamarosan feledésbe merüljenek és újabb ötleteknek adjanak helyt –, minden esetben abból a feltételezésből indulnak ki, hogy a

Rádió épülete már egy kihalt szellem-kastély, melyben semmi érdemleges nem történik, ami persze hatalmas tévedés. Az kétségtelen, hogy a Pagoda, – amely korábban a hazai kulturális élet egyik emblemikus találkozó helye volt – többnyire üresen tóntong, ám mögötte ott van a legendás 6-os stúdió, mely az ország egyik meghatározó együttesének: a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának otthona. A mai akusztikai

szemlélet szerint zenekari próbatereként jól használható, a közeli határfelületek biztosítják a szükséges „kereszthallást”, rövid utóhangségi ideje pedig segíti a pontos játékot, hiszen a teremnek nincsen elkenő, összemosó hatása. Akusztikai tervezője a Nobel díjas Békésy György, s ha maga az épület építészeti szempontból nem túlságosan jelentős, ám már több, mint 80 éve hűségesen szolgálja a magyar zenekultúrát,

A Pagoda

A 6-os stúdió

sőt annak egy meghatározó „szentélye”, arról nem is szólva, hogy gazdag története során kik fordultak és ma is fordulnak meg falai között. Mert a próbák és felvételek szerencsére ma is rendületlenül folynak tovább.

Közvetlenül a Pagoda mögött ott találjuk az 1-es stúdiót, mely 1928-tól a Rádió első zenei- és hangjáték stúdiójaként ugyancsak történelmi helyszíne a Rádióknak. A zene és a próza meglehetősen eltérő igényei szerint változtatható akusztikáját még a harmincas évek külföldi szakmai hírességei is megcsodálták. A háború után évtizedeken át a Rádió legjelentősebb hangjáték stúdiója volt, míg az elmúlt évek egyik meggondolatlan intézkedése szét nem dűlta. Az 1-es és a 6-os a magyar kultúrának olyan meghatározó értéke, hogy jövőbeni megóvásuk nem lehet kérdéses. Ha a legújabb változat beteljesül és a Magyar Nemzeti Múzeum kapja meg az épületek egy részét, akkor ez biztosítékot is jelenthet e stúdiók – és általában a rádiózás történelmi értékeinek – szakszerű megóvását illetően. (E sorok írója pl. már többször próbálkozott a 6-os „akusztikai és kulturális műemlékké” nyilvánításával, ám sajnos sikertelenül, s bár ez a megjelölés felelne meg a valóságnak, úgy tűnik nem divatos kategória.) Az 1-es pedig megérdemelné, hogy a légteréből az idők folyamán kiszakított részek kibontása nyomán ismét eredeti nagyságában jelenhessen meg, helyet adva pl. a Rádiómúzeumnak.

A szomszédos Eszterházy palotában találjuk a Rádió Márványtermét, mely a zenei közönségkapcsolat szempontjából jelentős kamaraterem. Mellette két, szigorúan a műemléki szempontok szerint épült stúdióval, melyek az ország legkitűnőbb hangtiszt-

taságú felolvasó stúdiói. (Persze kit érdekel ma a prózai adások hangtisztasága, az ilyen „idejétmúlt” fogalmakat ne is említsük, amikor másutt irodahelyiségből átalakított, kongó prózai „stúdióban” is készülnek felvételek.) Ugyancsak itt található a hangrestauráló stúdió, melyben igen komoly és szakmailag igényes munka folyik a régi hanganyagok megmentése érdekében. A palota egyik felső szintjén egy újabb jelentős terület a Rádióénekkar otthona. (Sajnos egy ugyancsak elhamarkodott és szakmatlan döntés a kórus létszámát jelentősen lecsökkentette, azzal a jelszóval, hogy „az oratóriumokat majd oldják meg kísérettel”, mert a döntőkhöz halvány fogalmuk sem volt arról, hogy milyen komoly munkát jelent egy kórus hangzásának kialakítása, a hangok szólamokká történő összecsiszolása. Ez is jelzi, hogy a döntések mögött olykor milyen „megalapozott szakmai” háttér van.) Függetlenül attól, hogy a jövőben a kórus létszámát – remélhetően – sikerül-e méltó módon kiegészíteni, annak megfelelő elhelyezése, s kulturált környezetének kialakítása fontos feladat. Az elmondottakból következik, hogy az Eszterházy palota rádiós funkcióinak esetleges áthelyezése nem egyszerű, ezért megfontolt döntésekre lesz szükség.

Ennek az épületnek van azonban egy szomorú epizódja is: sok éven át egyik helyiségében működött a Rádió elektroakusztikus-zenei stúdiója. Ezt a műfajt lehet szeretni, elutasítani, vagy csak éppen megtűrni, ám kétségtelen, hogy korunk zenei életének egy fontos szegmense. Maga a műfaj eléggé szorosan kötődik a rádiószervezetekhez, amit az is jelez, hogy Európában az első ilyen stúdiót a Kölni Rádióban hozták létre 1953-ban. Ugyan e stúdiók fenntartá-

sa a rádióknak költséget jelent, főként az újabb és újabb eszközök beszerzését illetően, ám ugyanakkor részben megtérül a különböző műsorszignálok, hangjáték zenék és effektusok helybeni elkészítése által, nem is szólva az erkölcsi értékről, a nemzetközi zenei kapcsolatok egyik lehetőségéről. A Rádió stúdiója e műfaj egyik legfontosabb hazai letéteményese volt, ugyancsak jelentős külföldi kapcsolatokkal, s az itt készült kompozíciókat olyan nevek fémjelzik, mint pl. Decsényi Jánosé, aki a stúdiót éveken át irányította. Ám az első nagy rombolási hullám alkalmával a stúdiót egyik pillanatról a másikra megszüntették, s hogy ezzel milyen kárt okoztak a hazai zenei életnek, az a döntőkhöz nem érdekelte.

A két újabb épület közül az üzemépület építészeti szempontból valamivel szerencse- sebb, mint az irodaépület, bár a Nemzeti Múzeumot tükröző üveg homlokfalát mindig kétkedéssel szemlélem, hiszen minék nézzem – az egyébként is vitatható – tükröképet, ha az eredetiben is gyönyörködhetek. Ám az üzemépület ma is jelentős, mert a Rádiómúzeum és legfelső szintjének korszerű műsorstúdiói mellett többek között kiszolgáló helyiségeivel együtt itt található a Rádió Archívum felbecsülhetetlen értékű gyűjteménye. A magyar kultúra és hangfelvételi múlt hangzó értékeit őrzik itt, gondosan kialakított klíma és tűzvédelmi körülmények között. Persze a „hozzáértők” részéről már elhangzott: minék egy analóg archívumot őrizgetni, mikor ugyanez digitális formátumban sokkal kisebb helyen elfér. Csakhogy a digitalizálás divatos bűv-szavának hangoztatása mellett egyről felejtkeznek el: az analóg hanganyagok digitalizálása nyomán létrejött másolat mindig gyengébb minőségű, mint az eredeti,

A Márvány-terem, ahol a kamarakoncertek zajlanak

A Magyar Rádió Archívuma

A Nemzeti Lovarda, amelynek helyén épült a „zöld” irodaház

mert ez az analóg technika hibái mellett már a digitális technika hibáit is tartalmazza. Az eredeti hanganyagok szakszerű megőrzése tehát nemcsak törvényi, hanem technikai szempontból is indokolt. És ha az Archívumnak költöznie kell, akkor kérdés, hogy hová? Remélhetőleg semmi esetre sem egy hatalmas, mindent magába foglaló központi archívumba, mert egy nemzetközi konferencián már több évtizede elhangzott: a nemzeti archívumok centralizációja azért nem javasolt, mert egy robbantásos akció nyomán egy szakterület teljes nemzeti kincse mehet veszendőbe. Ez a veszély pedig ma aktuálisabb, mint korábban bármikor!

A másik újabb épületet: az irodaházat – bár tervezőjét nem szeretném megbántani – ebben a környezetben jobb lenne elfelejteni. Ám ha helyét „történelmi” szempontok szerint akarnánk hasznosítani, akkor oda a korabeli lovarda épületét kellene felhúzni, oromzatán a vágató paripa szobrával. Ehhez képest tehát sokkal szerencsésebb az a

terv, hogy az épület helye parkosítva legyen, mert ezáltal a szomszédos paloták épületei méltóképpen kibontakozhatnak környezetükből. (Az persze egy másik kérdés, hogy az épület által magába foglalt és az ötvenes évek szellemét őrző „biztonsági stúdió” a bontáskor hogyan robbantható szét, mert jól emlékszem, hogy az irodaház építését megelőzően „atombiztos” beton falairól még a legizmosabb légkalapács is pingpong-labdaként pattant vissza, s e betonkolosszus kényszerűségéből ezért is maradt az új épület egyik szárnyában.)

Az 1960-ig több részletben átadott Szentkirályi utcai fronton épült tizenkét új stúdió között kétségtelenül legértékesebb és legszebb a 22-es, melynek nagyságrendje a hatoséval azonos. Sokcsatornás felvételekre is alkalmas technikai felszereltsége – és a kitűnő magyar muzsikusok – napjainkig vonzzák a külföldi filmgyárat, mivel filmzenék készítésére a rendszer kitűnően megfelel. A többi stúdió sorsa – melyek között a kis felolvasóktól a nagy hangjátékig

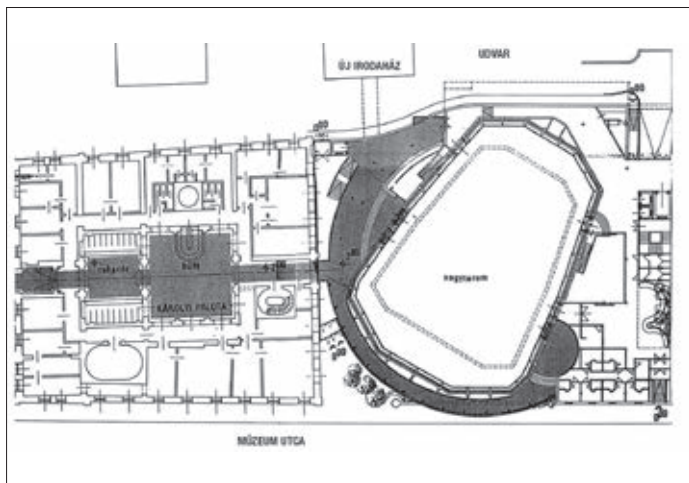
minden megtalálható – egyelőre nem szerepel a tervekben. Ez év tavaszán azonban egy nagyon ígéretes tanulmánytervet mutattak be a Színház- és Filmművészeti Egyetemen arra vonatkozóan, hogy a Rádió épülettömbjét hogyan tudná hasznosítani a jelenleg meglehetősen sanyarú terem-és stúdió körülmények között működő intézmény. Az újabb fejlemények értelmében most már csak a Szentkirályi utca frontján működő stúdiók és irodák jöhetnek szóba, ám az egyetemnek feltehetően ez is nagy segítséget jelentene. Az öt emeletnyi irodát még évekkel ezelőtt hirtelen és rohammunkával kellett kiüríteni –, mellesleg a nagy sietségben ezért rengeteg hasznos rádiótörténelmi dokumentum került a szemetes konténerekbe – hogy azután az épület azóta is üresen amortizálódjon. Ez is jól mutatja, hogy az átgondolatlan össze-vissza kapkodás, az újabb és újabb ötletek felbukkanása, majd eltűnése milyen károkat okoz az országnak. S hogy a dolgok alapos megfontolása mennyire hiánycikk manapság, azt pontosan ez az épület sorsa jelzi: míg az

A Károlyi Palota az 1890-es években – Fotó: Klösz György

A Károlyi Palota bátsó, kerti homlokzata

A Károlyi Palota mögé tervezett koncertterem rajza

A Károlyi Palota kertjének bejárata az 1890-es években

Az egykori bejárat ma teherporta. Háttérben jobbra a klímaház

A 22-es stúdió

utca egyik oldalán lezárt, elhagyott stúdiók és irodahelységek árválkodnak várva a szebb időkre, addig a túloldalon az ország egyik legrégebbi és sikeresen működő egyeteme napi küzdelmet folytat a teremhiánnyal. Egyébként meggyőződésem, hogy a Nemzeti Múzeum, a Rádió és az egyetem együttműködése kialakítható lenne úgy, hogy az valamennyi fél számára előnyös legyen. A föld alatt már régóta létezik a szoros kapcsolat, ugyanis az egész épülettömböt jelenleg nehezen megbonthatóan köti össze, hogy az erősáramú központ az egyik palota pincéjében van.

És végül hadd térjek vissza a Rádió zenei együtteseire! Az Archivum mellett a zenei együttesek azok, amelyek tartják a lelket a Rádió épületeiben, hiszen ezeket nem lehet irodahelyiségekbe kiköltöztetni. Lehet,

hogy elfogult vagyok, de korábbi hangmérnöki munkám során a zenekarnak és a kórusnak sok szép művészi és szakmai élményt köszönhettem, s mindig örömet jelentett számomra, ha a folyosón vagy a Pagodában egy-egy művésszel szót válthattam. Az elmúlt évtizedekben hanglez kritikusként azt is megtapasztalhattam, hogy a nemzetközi hanglezvilágban milyen nagy szerepe van a rádiók zenei együttesének, s hogy milyen gyakran találkozhatunk egy-egy CD-n valamelyik rádiószervezet emblémájával. Az együttesek mindenütt a rádiók büszkeségei, hiszen a mai átpolitizált és ezért múlandó közegben ezek képviselik az igazi, maradandó értéket.

Nálunk az elmúlt évek során sajnos a rádiósok állandó bizonytalanságban éltek. Mindenki feje fölött ott lebegett az elbo-

csátás veszélye, időnként felreppentek a hírek: költözünk, nem költözünk, s az ilyen idegtépő légkör a munkatársak energiájából sokat lekötött. Talán nem szorul bizonyításra, hogy a biztos, nyugodt és kiszámítható körülmények a megfelelő színvonalú művészi munkának is elengedhetetlen feltételei. Persze a zenei együttesek számára egy új, korszerű hangversenystúdió építése lenne a végső megoldás, a szükséges valamennyi „kiszolgáló” helyiséggel, ám egy ilyen épület makettjét már 1960-ban láttam az akkori műszaki igazgató szobájában, s hogy azóta ebben a kérdésben mi történt – pontosabban mi nem történt – azt mindannyian tudjuk. Az európai rádiók sorában szinte az egyedüliek vagyunk azzal, hogy e terveket fél évszázad alatt sem sikerült realizálni, nincs nagyzenekari stúdióink, miközben zenei nagyhatalomnak érezzük magunkat. Addig is, amíg ez realizálódik, a jelenlegi nagyon változó ingatlan-léggkörben a legfontosabb a rádiós művészeti együttesek stúdió- és terem igényeinek megnyugtató rendezése, a szükséges kisegítő helyiségekkel együtt, például a felszabadult stúdiók helyén kulturált szolampróba helyiségek kialakításával. Ám fontos lenne, hogy minden erre vonatkozó döntés szigorúan és kizárólag szakmai alapon történjen, ne a rombolás, hanem az építkezés, a megőrzés és a rádiós múlt tisztelete legyen a vezérelv. A döntéshozóknak mindvégig szemük előtt kell tartaniuk, hogy a Magyar Rádió épülettömbje – amit ma nagyon szívesen „a Rádió volt épületeként” letörlendőnek emlegetnek, – egykor a magyar kulturális élet egyik meghatározó központja és örök szimbóluma volt.

Ujházy László

nyug. műszaki ig.h. Magyar Rádió

Hangversenytermek Magyarországon

Ki, hol, mennyiért és miért bérel

Az utóbbi években több új koncerthelyszínen is hallgathatja a közönség a zenekarokat, kérdés hát, hogy mely termek a legnépszerűbbek és ennek mi az oka. Az együttesek körkérdésre válaszolva meséltek bérleti, bérletezési szokásaikról, s a bérbeadók is elmondták, milyen szempontok szerint, hogyan állítják össze a kalendáriumukat, mennyit kérnek a termekért, kik és hányszor lépnek fel náluk.

A körkérdésre válaszoló együttesek koncertszáma egy szezonban 54 és 124 fellépés között van, s akad, aki minden alkalomra bérel termet valahol. De még az állandó helyszínnel rendelkezők is körülbelül fellépéseik egyharmadában – sőt van, aki több mint felében – más helyszínen muzsikálnak.

Akad együttes, ahol úgy vélekednek, a magyarországi szimfonikus zenekari élethez rendelkezésre álló, épített infrastruktúra rendkívül fejletlen, két-három koncerthelyszínt leszámítva messze elmarad a XXI. század kívánta követelményektől...

S mit gondolnak az együttesek, miért jó egy terem? Mi alapján választanak egy rendez-

vényhez? A legtöbben a műsor, az akusztika, a helyszíni és technikai lehetőségek, valamint a befogadóképesség alapján döntenek. S persze, ugyanilyen lényegesek a pénzügyi keretek is, a méretgazdaságosság, a megtérülés. Van, ahol a sok éves hagyomány diktál, s miután a Zeneakadémián már hetven éve rendeznek bérletsorozatot, ezért ragaszkodnak ehhez a helyszínhez. Akad vidéki együttes, amely ennek kapcsán megemlíti, hiába nagyobb a bevétel Budapesten, számukra a bérleti díj a fővárosi koncerttermek esetében horribilis. Arról nem is beszélve, hogy a pesti közönség szervezés is problémákkal jár... A társulatok a hátrányok között emlegetik azt is, hogyha egy koncert-

helyszín egyben produkciós iroda is, akkor sokkal nehezebb az időpontegyeztetés, s alapjába véve nincs elég variációs lehetőség. Arra a kérdésre, hogy ha a büdzsé nem befolyásolná a döntést, melyik termet választanák, több együttes felelt úgy: a Müpát és a pécsi Kodály Központot, de sokan voksoltak a Zeneakadémiára és a BMC-re is. Akadt együttes, amely rangsora a következő volt: Kodály Központ, Müpa, Zeneakadémia. Bérletsorozatot is legszívesebben a Zeneakadémián és a Müpában rendeznének, s erre a listára a BMC is felkerült. Érdekes válaszok születtek arra a kérdésre, hogy a zenekarok mit tartanak előnynek és mit hátrálynak a termek kapcsán.

Az Olasz Intézet hangversenyterme

A Duna palota díszterme

A pécsi hangversenyterem előnyeként emlegették a kiváló akusztikát. Hátránya pedig – a fővárosi együttesek szerint – a Budapesttől való távolsága. De azért akadt zenekar, amely örömmel „elfogadná” így is a Kodály Központot.

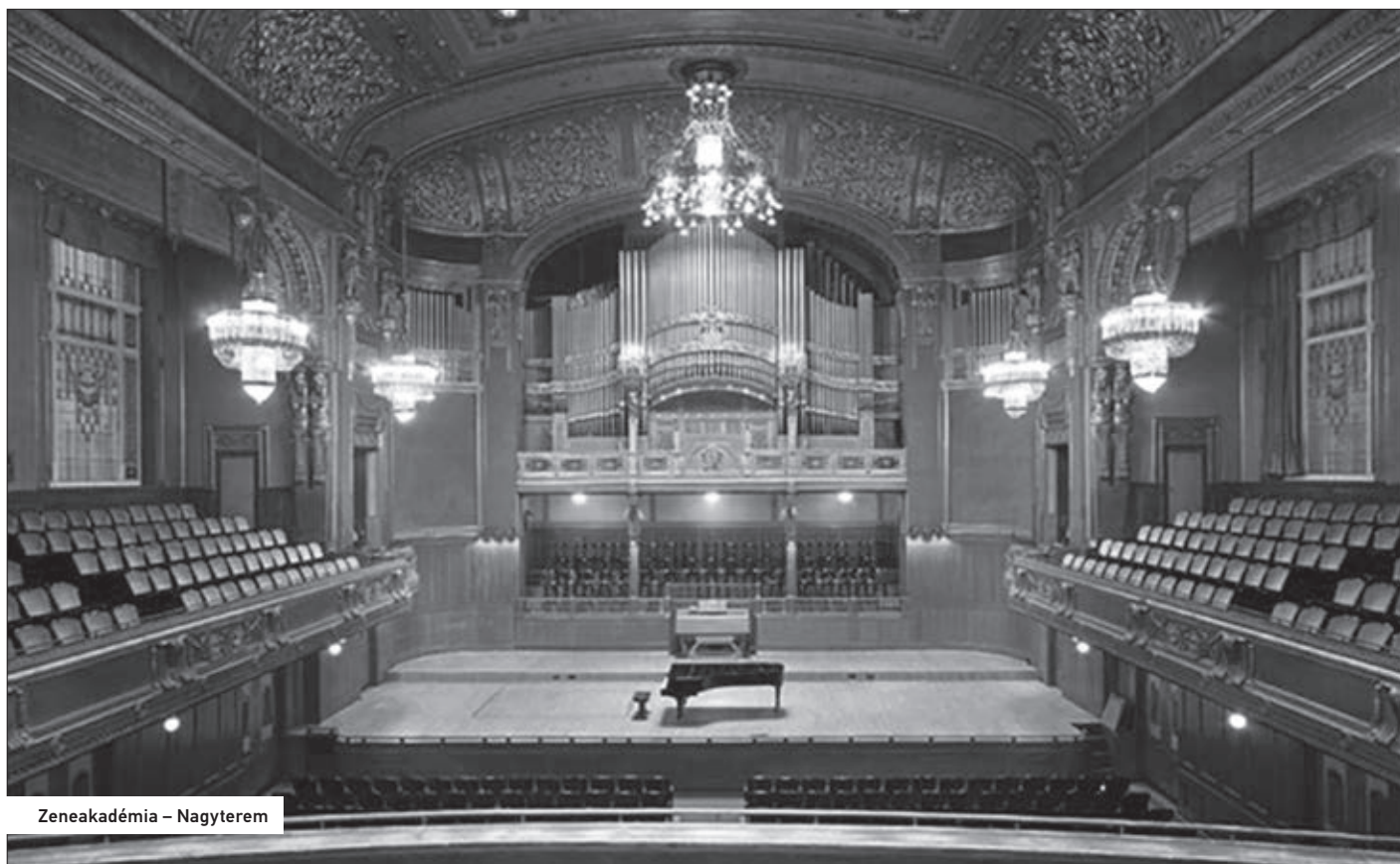
Abban nagy az egyetértés a zenekarok között, hogy a Müpának csodás az akusztikája, a személyzet és a technikai feltételek egyaránt kiválóak, bonyolultabb techni-

kai igényeket támaztó produkciók bemutatására ugyancsak alkalmas. Amit hátrányként említettek: volt, aki szerint a közönség számára nem nyújtja azt az élményt, mint ami a színpadon tapasztalható, más együttesnek pedig az volt a meglátása, hogy az akusztikája nem minden műfajhoz ideális. Akadt, aki azt emelte ki, hogy a mérete miatt nem könnyű megtölteni.

Van, aki a Zeneakadémia kissé hiányos technikai felszereltségét említette, de úgy vélekedik, akusztikailag ez a terem nyújtja a közönség számára a legnagyobb élményt (bár sokan nehezményezik az akusztika megváltozását a renoválás előtti állapothoz képest), s abban szintén egyetértettek az együttesek, hogy itt is kiváló a személyzet. Ahogy abban is, hogy a Zeneakadémián némileg behatárolja az előadható produkciókat

Műpa Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Zeneakadémia – Nagyterem

a csekélyebb befogadó képességű pódium. (Akad azonban, aki éppen a mérete miatt kedveli jobban a Zeneakadémiát.) Volt, aki e terem kapcsán a patinás légkört, a kedvező körülményeket, a jó elhelyezkedés emelte ki. Gondot jelent azonban a parkolás, s van, aki szerint a Zeneakadémián a kiszolgáló egységek szűkösek (s a hátrányok között említik a művészbüfé hiányát, valamint a magas árakat).

A BMC-t szintén több együttes dicsérte, minden szempontból kitűnő teremnek tartják. Akadt zenekar, amely úgy vélekedett, hogy nézőkiszolgálás, szakértelem szempontjából a legjobb. Amit hátrányként említettek e helyszín kapcsán, az a korlátozott befogadóképessége volt, s így leginkább kamara vagy jazz produkciókra ideális.

A Vigadó kapcsán volt, aki azt említette, hogy a felújítás óta megszűnt a koncertterem érzete, de jó akusztikájú, felszereltségű terem, amelyhez szakértő és segítőkész személyzet társul.

A fővárosi zenekarok közül akad, aki szívesen koncertezik még az Erkel Színházban is, ahol a felújítást követően megmaradt a kitűnő akusztika, s nagy színpadával és zenekari árkával nagyobb produkciók bemutatását is lehetővé teszi.

A Klauzál Házban, Budafokon is szívesen lépnek fel, amit kicsi, de jó akusztikájú teremnek tartanak. A kedvelt helyszínek közé tartozik még az Olasz Kultúrintézet is, s van együttes, amely ifjúsági rendezvényeinek a Magyar Nemzeti Múzeum szolgálgal helyszínül.

A körkérdésre adott válaszokból is egyértelműen kiderült, a teremnélküliség sok együttes számára jelent gondot.

Az NFZ-nek sincs saját terme, de otthonukként szolgál a Müpa, ahol a hangversenyteremben is elsőbbséget élveznek koncertszervezésben. Nincs saját terme – a budapestiek közül – a Dohnányinak, a MÁV-nak, az óbudaiaknak. A Duna Szimfonikusoknak – igaz kisebb méretű –, de azért akad otthona, a nagyon jó helyen fekvő Duna Palota. A pécsi Kodály Központ a Pannon Filharmonikusoké, a szombathelyiek a Bartók Terem mellett a város számos helyszínén

Bartók terem, Szombathely

Művészetek Háza, Miskolc

BMC

muzsikálnak, s az AGORA Művelődési és Sportház nemrég befejezett felújítása után az akusztikája sokkal megfelelőbbé vált, mint korábban. A miskolciak a Művészetek Házát tekinthetik leginkább saját helyszínnek, de itt csak a hangversenyeiknek körülbelül egyharmada hangzik fel, a többi esten máshol játszanak... A debreceniek a Kölcsey Központban muzsikálnak a leggyakrabban, a győriek pedig a Richter Terem. De ez utóbbi együttes is, akárcsak a Szegedi Szimfonikus Zenekar (ez a társulat a

Szegedi Nemzeti Színházban, a Korzó Zenaházban és a Fricssay-teremben koncertezik a városban) nagyon szeretne már végre egy olyan saját hangversenytermet, amely a zenekar minőségéhez illik.

Azt viszont több, regionális feladatot is ellátó, művelődési házakban rendszeresen muzsikáló zenekar kifejtette: bár az akusztika ezeken a helyszíneken nem az igazi, az ott élő közönséggel való találkozás, a magas művészet közvetítése sokkal fontosabb cél, mint hogy ezen bánkódjanak.

Hogyan látják mindezt a termek bérbeadói?

Csonka Andrástól, a Zeneakadémia programigazgatójától tudjuk meg, hogy a Liszt Ferenc téri épületben a foglalásoknál figyelembe kell venni az egyetemi élethez köthető koncerteket, vizsga- és diplomahangversenyeket. Emellett a ZAK most már saját maga is szervez koncerteket, ezek száma a két teremben együtt eléri a 150-et,

„Mi főleg kamaraprodukciónkat szervezünk, a fővárosi zenekarok ugyanakkor nagyon sok szimfonikus bérelti sorozatot hoznak hozzánk. A Zeneakadémián a befogadott koncertek száma egyre nő, 2016-ban már 170 fölötti az igény, s naponta érkeznek még újabb és újabb kérések. Van egy felső limit, mert saját programjainknak és főként a vizsga és diploma koncerteknek helyet kell biztosítanunk, és szükség van üres napokra is pl. karbantartás miatt. De úgy látom, ez a szám nagyjából már kielégíti az igényeket.”

Ha valaki koncertre bérlő a helyszíneit, természetesen a Zeneakadémia is árulja a befogadott produkció jegyeit, s a terembérlet-höz jár egy alapszolgáltatási kör: műszaki személyzet, világítás, zongora, de például zongorahangolásért külön kell fizetni.

S hogy kik a fellépők? Csonka András azt mondja, az összes fővárosi zenekarnak van náluk bérelti sorozata, köztük a Budapesti

Kodály Központ, Pécs

Richter terem, Győr

Fesztiválzenekar is egyre gyakrabban bérlí a termet, s jelen van rendszeresen a NFZ is. Egy-egy koncertre vidéki társulatok is ellátogatnak a Liszt Ferenc térre.

Technikailag sokat fejlődött a terem, most már a kórusülésre is el lehet helyezni a hangszeres szólamokat, ha nagyobb zenekari felállásra van szükség, s szoktak is ezzel élni a zenekarok. Ahogy újdonság az is, hogy a bérbevevők kérhetnek vetítést is, vagy a szövegkiírók használatát.

A BFZ és az NFZ hosszú távra tervez, az ő

dátumaik a mi program tervezésünkkel párhuzamosan kerülnek be a rendszerbe. A többi zenekarét időben beírjuk, és megpróbálunk figyelni a kialakult arányok megtartására. Még arra is ügyelünk, hogy nagyjából ugyanazokat a napokat kapják meg az együttesek, sőt, arra is figyelünk, hogy az se soruljon ki, aki túl későn jelentkezik. Nyilván mindenki hétvégén szeretne fellépni, ezt azonban lehetetlen teljesíteni, hiszen nem csak hétvégéből áll a hét. Ezzel együtt igyekszünk a tervezésnél mindig zenekar-barátok maradni.”

A nagyterem bérleti ára 1 millió forint, s nagyjából 150 ezer forintba kerül a kiszolgáló személyzet. (A Solti Terem ára 400 ezer Ft, amelyhez a kiszolgáló személyzert még kb. 50 ezer Ft-ot kell fizetni.)

Fele saját, fele felkérés a Müpában

A Duna-parti, több mint egy évtizedes múltra visszatekintő palotában átlagosan 15 hazai együttes lép fel egy-egy szezonban, ebben a számban benne vannak a szimfonikus nagyzenekarok és a kamara-együttesek egyaránt. Évadonként 60-70 este bérlik a házat, és 60 körüli a közreműködői felkérések száma – olyan rendezvényekre kérnek fel zenekarokat, mint a Budapesti Wagner-napok, a Szimfonikus felfedezések sorozata, illetve különböző fesztiválprogramok. S persze évről évre kiválasztják az Évad Együttesét is.

Azt mondják, változó, hogy mennyivel előbb foglalják le a termet. A szimfonikus zenekari foglalások 2-3 évvel előtte jönnek be, a 2016–17-es évadjuk már most teljesen megtelt, s a 2017–18-as szezon is közel tele van.

A Müpában a programok kapcsán minden évben összehívják a hazai együtteseket, és előzetesen egyeztetik a következő szezon terveit. Az első helyen a saját, betervezett programok, illetve a működési rend szerint, kötelezően kiadandó napok, valamint stra-

A Nemzeti Múzeum hangversenyeknek otthont adó egyik terme

tégiai partnereik foglалásai állnak. Itt is megfigyelhető, hogy a legnagyobb igény a pénteki és a hétfői napokra jelentkezik. Természetesen ebben az intézményben is árulják igény esetén a jegyeket, jó néhány együttes él is a Müpa ilyen típusú infrastruktúrájával.

Befogadott koncertek esetén a bérletsorozatok gyakoribbak (szimfonikus zenekarok bérletsorozatai), a Müpa saját rendezvényei

közül a legtöbb klasszikus zenei koncert szintén bérletes előadás. Évente rendszeresen 4-6 vidéki zenekar érkezik a Müpába.

A Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem napi terembérleti díja egy kulturális, nyilvános előadás esetén 1,4 millió Ft + Áfa, alapszolgáltatásokkal. (Ebben nincs benne a hoszteszek díja).

A Müpában az is azt tapasztalható, hogy általánosságban véve nő az igény a teremfog-

lalásra, de ebben a növekvő számban nem csupán szimfonikus zenekari koncertek szerepelnek, hanem egyéb produkciók is.

Pannontól a Filharmóniáig

A pécsi Kodály Központot évente 42 este a Pannon Filharmonikusok töltik meg muzsikával, s tíz alkalommal pedig a Filharmónia Magyarország koncertjeinek tapsolhatnak ezen a helyszínen az érdeklődők. Az együttes és a Filharmónia is saját magának szervezi a fellépőket, a programot, e kérdésben egyeztetnek egymással és a Kodály Központtal is. Ezen felül a működtető szervezet, a Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft. nem szervez szimfonikus zenekari koncerteket. A ZSÖK könnyűzenei, világzenei, jazz és bizonyos esetekben vokális klasszikus zenei programokkal tölti meg a termet. Pécsen nincsenek konkrét árak, minden megkeresésre árajánlat készül, s a bérbevevőknek van lehetőségük arra is, hogy megosztott jegybevétellel szerződjenek.

(A Pesti Vigadóról – a megújult koncerthelyszínről, a programösszeállításról, valamint a bérleti lehetőségekről az előző lapszámban volt olvasható egy hosszabb cikk.)

R. Zs.

PEARLE

Május 27–28-án, Wrocławban tartotta 51. konferenciáját a Pearle*, az európai előadó-művészeti intézmények munkáltatóinak szövetségeit tömörítő liga, amelynek tagja a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége.

Az eseménynek a város egyik büszkesége, az új zenei központ (National Forum of Music) adott helyet, melyre Európa 18 országából érkeztek a küldöttek. Wrocław 2016-ban Európa kulturális fővárosa.

Az idei konferencia egyik központi témája az előadói és szerzői jogok kérdésköre volt. Országoként különbözőek a törvények, de van törekvés az egységes európai szabályozás létrehozására. Egyre elterjedtebb a live streaming, azaz a valós idejű internetes közvetítés. Míg a médiumok által történő közvetítés esetén a rádió vagy a TV, addig a live stream esetében a zenekar, illetve az előadó-művészeti szer-

vezet a felelős a különböző jogokért. Külön gondot kell fordítani a kiadókat és az előadókat megillető jogokra. Az internetről, szabadon és ingyenesen letölthető anyagoknál figyelembe kell venni az adott ország törvényeit. Azaz előfordulhat, hogy fizikailag letölthető és kinyomtatható az anyag, azonban felhasználása illegális.

Szó volt az európai zeneművészeti egyetemekkel való kapcsolatáról, arról, milyen reformok szükségesek az oktatásban. Ezek között szerepel, hogy a végző muzsikusok legyenek tisztában a munkakörülményekkel, a munkahelyi szabályokkal, a szerzői jogokkal, legyenek képesek saját menedzselésükre, előadásokat, prezentációkat tudjanak tartani (pl.: ifjúsági programok), illetve a zenekarok működjenek közre abban, hogy a hallgatók kreditért végezzenek Zenekari gyakorlatot az együtteseknél.

Egy Holland kolléga beszélt a bevándorlás kultúra-finanszírozásra gyakorolt hatásáról. Abban a városban ugyanis, ahol

az együttese működik, a bevándorlók aránya meghaladja az 50%-ot, a bevándorlók között pedig még a magasan kvalifikált értelmiségiek kultúrájának sem része a klasszikus zene. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a holland kisebbségnek játszanak. A város vezetése pedig olyan programokat preferál és támogat szívesen, amelyek mindenkinek szólnak. Másképp fogalmazva; a nem európai gyökerű kultúrával rendelkező bevándorlók számának növekedésével csökken a népességben a koncertre járók részaránya, amely jelentősen veszélyeztetheti a szektor működését, extrém esetben akár a létét is.

Külön szekcióülést tartott az Európai Zenekari Fórum, előkészítendő az őszi, Szófiában tartandó konferenciát. Az Európai Ifjúsági Zenekar megszűnésének kérdésében a Fórum nem kívánt állást foglalni, de további információt kér a döntéshozóktól, valamint indoklást arra vonatkozóan, hogy mi a konkrét oka a támogatás megvonásának.

Lendvai György

Opera és intimitás – A Wagner-napok tizedik éve

„...a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara ismét fantasztikus teljesítményt nyújtott...”

Idén is megrendezésre kerültek a Wagner-napok a Müpában, immáron tizedik alkalommal. Olyan világhírű énekesek vettek részt a produkcióban, mint Johan Reuter, Walter Fink, Schöck Atala, Anja Kampe vagy Johan Botha, a már megszokott módon Fischer Ádám vezényletével. A Duna-parti Bayreuth-ról és a Müpa új évadjáról Káel Csabával beszélgettünk.

I Tavalyi interjúnkban (http://www.ahohuldata.dir/content/file/zenekar_2015_4_web.pdf) sok mindent megtudhattunk a Wagner-napok keletkezéséről, miben különleges az idei rendezvény, és változott-e valamiben az előző évekhez képest?

– Ez a Wagner-napok 10. éve már, jubileumi év, a 11. évet kezdjük meg, és annyit már látunk, hogy a 2017-es Wagner napokra szinte minden jegy elfogyott. Az alapkoncepció tartja magát a kezdetektől, így a forma nem sokat változott. A Bayreuthi Ünnepi Játékok egy évenként ismétlődő nyári fesztivál, amelynek elindítója maga Wagner volt, és amit saját operáinak bemutatására szánt. Mi is igyekszünk tehát úgy megszervezni, hogy a teljes Bayreuth-ciklus látható legyen nálunk.

I Hogyan ismétlődik, illetve változik a műsor évről évre?

– A Ringet évente játsszuk, és minden harmadik évben valamilyen más opera kerül bemutatásra. Amiben még különlegesek vagyunk, hogy igyekszünk mindig valamilyen különleges kísérő eseményt, egy-egy izgalmas koncertet beiktatni. Így kerül a Rienzi, az utolsó tribunus, Wagner ötfelvonásos operája is bemutatásra a jövő évben, ami bár nem tartozik ehhez a ciklushoz, de nagyon ritkán hallható Magyarországon.

I Milyen a közönség visszajelzése, szereti ezt a struktúrát, vagy folyton az újításokon kell gondolkozni?

– A közönségünk, aminek egy komoly része visszajáró közönség, szereti a hagyományokat. A bayreuthi példa beválik, de mi közben a Müpa vagyunk, és a hallgatóságunk a Müpa sajtóságait is szereti. Akár a fent említett kísérő programokat, akár a kis sajátos fűszerezéseinket, a Wagner-koncerteket, vagy akár az ifjúsági koncertünket.

I Milyen a Wagner-napok utóélete?

– A nemzetközi sajtó ismét nagyon intenzív volt, komolyan és nagyon pozitívan értékelte a rendezvényt. A Ring kapcsán többször is megemlítették, hogy az előadás igazán összeért, dicsérték a kiváló szereposztást. Fischer Ádám fantasztikus munkája mellett Bátor Tamást, a koprodukciós programigazgatót kell megemlítenem, az ő munkája is erősítette a produkciót. A Wagner Napok programkínálatában A nürnbergi mesterdalnokok is szerepelt Michael Schulz rendezésében. Az előadás sikerében fontos szerepet játszott a rendező eredeti megközelítése, amely jól elegyítette a színházi puritánuságot a kitűnő zenei előadással, így szokatlanul mély gondolatokat tudott közvetíteni a közönségtől, és az emberiség univerzális kérdéseiről.

A mai napnak (09.08.) szomorú aktualitása van a Wagner-napok tekintetében. Elhunyt Johan Botha, dél-afrikai-osztrák sztártenor, akit A walkürben Siegmund szerepében láthattunk. Bár rettenetesen szomorú tény ez, de a magyar közönségnek megadatott, hogy hallhatta és láthatta őt a színpadon.

I Azt tudtuk meg Öntől, hogy már alig kaphatóak jegyek a 2017-es Wagner-napokra, hogyan lehet ennyire előre szervezni, mi a munka menete?

– Wagner-énekeseket, sőt, fokoznál, az igazán jó Wagner-énekeseket négy évre előre kell lefoglalni körülbelül, tehát ez egy nagyon szigorú logisztikát és szereposztási koncepciót igénylő feladat. De ennek a nagy érdeklődésnek egyébként az is oka lehet, hogy a budapesti Wagner-napokat a közönség egyfajta ünnepnek tartja, ünnepként éli meg, előre készül rá. Emellett Bayreuth-ból is átszivárognak hozzánk, lassan szállóigévé vált a „ha nem kapsz jegyet Bayreuthba, akkor menj Budapestre” mondat a New York Times-tól.

I Mit emelne ki az idei év Wagner-napjából, ami személyesen is megérintette?

– A rendezéseinket, az akusztikánkat és Fischer Ádám stílusát. Eleve fantasztikus élmény, hogy egymás utáni négy napon le tud menni a Ring egy hangversenyteremben, ez már önmagában csodálatos. De kellett hozzá például Schörghofer kollégám rendezése, vagyis egy olyan koncepció, amely a zene által előhívja a képzeletet, és hagyja, hadd hasson ránk a zene. Csodálatos felismerés az, hogy nem kell folyton a hangot forszírozni, létrejöhet az operai atmoszféra így is. A speciális akusztika egy Wagnernél nem túl gyakran emlegetett fogalom megélését teszi lehetővé, az intimitását. Ezekről az összetevőktől egy igazán különleges zenei élmény született meg.

Fischer Ádám pedig a világ élvonalába tartozik, a Metropolitan-tól a milánói Scalán át a londoni Covent Gardenig számos helyen rendszeres vendégkarmester, de számára is nagy élmény, ahogy a Ring évről évre fejlődik. Ő is nagyon élvezte a közös együttjátékot, és a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara ismét fantasztikus teljesítményt nyújtott, mindannak ellenére, hogy alapvetően egy szimfonikus és nem opera zenekarról beszélünk. Itt meg kell említenem még Kovács Jánost, a zenekar felkészítőjét, az ő munkájának is köszönhetjük a produkció sikerességét.

Hartmut Welker egy régebbi Rajna kincse előadáson – fotó Müpa

■ Bár a Wagner-napoknak vége, de a munka nem áll meg, mi vár a Müpára és közönségére a 2016-os és 17-es évadban?

– Rengeteg produkciónk lesz, rengeteg sztárral, a fesztiválokról nem is beszélve.

Szeptember végén eljön hozzánk Sir Antonio Pappano a római Santa Cecilia Akadémia Zenekarral, majd ugyanazon a héten Anna Netrebko és Yusif Eyvazov áriaestje lesz hallható. Lang Lang, a neves kínai zongoraművész, aki kilencévesen kezdte meg tanulmányait a pekingi zeneakadémián, és mára az egyik legsikeresebb és legmegosztóbb zenész, novemberben Debussyt, Lisztet, Albénizt, Granadost és De Fallát fog játszani a Müpában.

Szintén novemberben hallható lesz végre Magyarországon Esterházy Péter Halleluja – Oratorium balbulumja, a Bécsi Filharmonikusok és a Magyar Rádió Énekkara közreműködésével, vezényel Eötvös Péter. Maga az oratórium a Salzburgi Ünnepi Játékok, a Bécsi Filharmonikusok és a Müpa együttműködésével jött létre, nagy sikerű ősbemutatóját is Salzburgban tartották idén nyáron Daniel Harding vezényletével. A magyarországi bemutatót megelőzően pár nappal egyébként, mint nem komolyzenei program, lesz egy Esterházy Péter emlékest is, Nadas Péter, Parti Nagy Lajos, Bán Zsófia, Závada Pál, Dés László és barátai közreműködésével.

Karácsonyi koncertet is rendezünk természetesen, és ez év decemberében eljön hozzánk William Christie és a Les Arts Florissants, a világ egyik legimpulzívabb

együttese, amely klasszikus remekműveket mutat be egészen új szemlélettel. Most Händel Messiását fogják előadni, és arra sem sajnálták az időt, hogy az oratóriumban különféle nyelven megszólaló énekeseiket nyelvi asszisztensek segítsék a korabeli helyes kiejtés elsajátításában.

Decemberi vendégünk még Cecilia Bartoli, aki Händel-hősnőket jelenít meg a tőle megszokott virtuozitással.

Újévi koncertünk a hagyományokhoz hűen Haydn Teremtése lesz Fischer Ádám vezényletével, és a Felvilágosodás Korának Zenekara, illetve a Purcell Kórus közreműködésével.

Januárban az orosz zene egyik legfontosabb előadója és zenekara ad koncertet, Valerij Gergijev és a Marinszkij Színház Zenekara. Pazar műsort hallhatunk majd tőlük, Csajkovszkijt, Bartókot, Rachmaninovot és Rimszkij-Korszakovtól a Seherezádét.

Kiemelkedő alkalom, hogy Alan Gilbert és a New York-i Filharmonikusok Bartókot és Mahler különleges, IV. szimfóniáját játszzák márciusban a Müpában, finom párhuzam, hogy maga Mahler is volt a New York-i zenekar igazgatója.

Az orgona fenegyereke, Cameron Carpenter ismét a Müpába jön, és természetesen elhozza interpretációit, és az Academy of St. Martin in the Fields zenekart.

Áprilisban Marcello Álvarez, a világhírű argentin tenort hallgathatja nálunk a közönség, amint Verdi, Puccini és Giordano operáinak ismert áriáit adja elő.

Jó pár fesztivállal is készülünk, csak a tel-

jeség igénye nélkül megemlíteném mindenképpen a Régizene Fesztivált, az Európai Hidak fesztiválját, amelyet a Budapesti Fesztiválzenekarral közösen szervezünk, és idén a francia kultúra lesz a középpontban. Októberben részt veszünk a CAFe Budapest Kortárs Művészeti Fesztiválban is, hatalmas könnyűzenei kínálat. Komoly sztárok érkeznek a flamenco világából, a world music ismert előadója, Hindi Zahra is itt lesz, és kiváló magyar zenekarokat hívtunk meg, olyanokat, mint a Punnany Massif vagy az Anima Sound System.

Új sorozatokkal, versetekkel is készül a Müpa, és a gyerekeknek egy operatörténeti sorozattal is készülünk, ami legfőképpen élményspecifikus; Selmeczi György és a Színművészeti Egyetemen tanított osztálya jegyzi majd a produkciót.

■ Az Ön számára e programok mellett milyen kihívást tartogat az év?

– Októberben kerül bemutatásra Bartóktól A kékszakállú herceg vára és A csodálatos mandarin, a Nemzeti Filharmonikusok közreműködésével, Kocsis Zoltán vezényletével. Az előbbit én, az utóbbit Vince Balázs rendezi, az előadáson közreműködik az idén 55 éves Pécsi Balett. Ez lesz egyébként a CAFe Budapest Kortárs Művészeti Fesztivál nyitókoncertje. A férfi női kapcsolatok rögzös útjára helyeztem a hangsúlyt mindkét rendezésben, A kékszakállú kapcsán egy érdekes végkifejlettel, de ennél többet már nem szívesen árulnék el...

Szekeres Nikoletta

Azt tanítottam, amit a gyakorlatban is megtapasztaltam

Beszélgetés Pröhle Henrik fuvolaművésszel, a Magyar Állami Operaház volt szólamvezetőjével és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanárával családjáról, pályafutásáról és tanítványairól 80. születésnapja alkalmából

■ *A Németországból származó Pröhle-család tagjai több mint egy évszázada töltenek be egyaránt jelentős szerepet a magyar művelődéstörténetben és az evangélikus hitéletben. Volt közöttük nyelvész-, illetve teológus-professzor, de író, és grafikusművész is. Egyik legismertebb felmenőjük, az Ön nagyapjának testvére, Pröhle Vilmos orientalista, akit kortársai poliglottsága okán csak „a magyar Mezőfanti”-ként emlegettek.*

– Amikor Japánban voltunk a zenekarral, egyszer csak megjelent a tolmács, egy japán fiatalember, aki izgatottan érdeklődött, hogy „ki az a Pröhle, ki az a Pröhle?” Mert az első magyar-japán nyelvtant Pröhle Vilmos készítette. Orientalista volt, és tulajdonképpen kicsit bohém ember lehetett. Én úgy hallottam, hogy a telefonkönyvből tanulta meg az idegen nyelveket. Nem tudom, hogy ebből mennyi igaz, de úgy tartják számon, mint aki több mint negyven nyelven beszélt. A várban lakott, és hetente kártyázott Horthyval. Egy ilyen kártyaparti alkalmával megjelent a szárnysegéd, és jelentette, hogy a következő héten egy thaiföldi hercegnő látogatását várják. Reményét fejezte ki, hogy a professzor úr az anyanyelvén beszél majd a hercegnővel. Mire a professzor a következőt válaszolta: „Thaiföldön három nyelvjárás van. Ezek közül én kettőt ismerek. Ha a hercegnő nem a harmadikat beszéli, akkor tudunk beszélgetni.”

■ *Úgy tudom, hogy az ő gyermekei között is voltak kiemelkedő tehetségek.*

– Öt gyermeke volt. Vilma nevű lánya később nővére után költözött Tübingenbe, ahol tehetséges portréfestőként, illetve grafikusként működött. Vilma egyik fivére, Sándor, Rákospalotán volt evangélikus lelkész. Ő építtette az ottani új evangélikus templomot, ami nyomokban az esztergomi Bazilikára emlékeztet. A főtí evangélikus templom szöszkékét pedig kiváló ízléssel saját kezűleg festette. Emellett irodalmi ambíciói is voltak, verseskötete is

megjelent. A családban egyébként generációról generációra hagyományozódik egy sétatálcáca, amelyre a világtörténelmet faragta rá, rendkívüli kéz ügyességgel. Végül az volt a kívánsága, hogy ezt a sétatálcát mindig a legidősebb Pröhle-gyerek örökölje, így az most Gergő fiamnál van.

■ *Jelentős teológus-professzorok is voltak a családban.*

– A nagyapám, aki szintén Henrik, evangélikus lelkész volt negyvenöt éven át, 1905-től 1950-ig Pozsonyban. Nagyon szerettem őt kisgyermek koromban. Egy éves voltam, amikor Pozsonyból Magyaróvárra költöztünk, ahonnan kölcsönösen látogattuk egymást. 1950-ben, amikor meghalt, nem lehetett Mosonmagyaróvárról Pozsonyba utazni. Édesapám nem kapott engedélyt, hogy részt vegyen Pozsonyban a nagyapám temetésén, akit szlovákul temettek el. Csak a Miatyánkot lehetett magyarul imádkozni. Ezek nagyon szomorú évek voltak. Nagyapám másik testvére, Károly, Sopronban volt teológia tanár, de az ő Károly nevű fia már Budapesten lett teológia professzor. Volt egy negyedik fivérük is, Gusztáv, aki a Kovászna-megyei Zágónba keveredett, és ott gazdatisztként tevékenykedett. A családi hagyomány szerint barna medvéket exportált Erdélyből Svájcba, közelebről Bernbe.

■ *Valóban sokoldalú család, rengeteg művészi hajlammal, de úgy tűnik muzsikusként nem akadt Tanár Úr felmenői között. Fuvolázni Mosonmagyaróváron kezdett?*

– Nem. Édesapámat, aki közigazdászként egy kisebb gyárnak volt az igazgatója Mosonmagyaróváron, 1949-ben Budapestre helyezték, ahol egy országos vállalat terosztályának lett a vezetője. Én mérnök szerettem volna lenni – amint ezt már több alkalommal elmondtam – mégpedig út- és vasúttervező mérnök. Számomra ugyanis egy autópálya keresztesződés, vagy egy vasúti pályaudvar esztétikai élmény.

1953-ban azonban, amikor harmadik gimnazista voltam, még tértek vissza a hadifoglyok a Szovjetunióból. Egyszer csak megjelent két hölgy, hogy mivel én jó vagyok orosz nyelvből, az a megtiszteltetés ér, hogy az Oleg Kosevoj Szovjetosztályos Gimnáziumban fejezhetem be a tanulmányaimat, ott érettségizhetek, és ezt követően természetesen azt tanulhatok Moszkvában, amit akarok. Az ötvenes évek elején egy ilyen megkeresésre nemet mondani nem volt ajánlatos. Így végül odáig fajult a dolog, hogy azzal bújtam ki, hogy fuvolázom, és olyan tanár, mint az én tanárom – Jeney Zoltán – Moszkvában nincs. Végül abban maradtunk, hogy elintézik nekem, hogy Moszkvában is tovább folytathatom a fuvolázást. Negyedik gimnáziumban azután a Műszaki Egyetemre jelentkeztem, de az osztályfőnököm nem továbbította a jelentkezési lapomat, azzal a felkiáltással, hogy „Fiacskám, belőled muzsikusként lesz!”. A történethez hozzá tartozik, hogy az osztálytársam volt Németh Géza, aki később a világhírű Bartók-vonósnegyes brácsása lett, ezért az osztályfőnökünk elhatározta, hogy belőlem is zenész lesz. Ekkor a szüleim elmentek Jeney tanár úrhoz, hogy a véleményét kérjék, aki úgy nyilatkozott, hogy van jövőm a hivatásos muzsikuspályán.

■ *Jeney tanár úrnál magánúton tanult?*

– Nem. Mivel én az úttörőknél már furulyáztam, ezért első gimnazista koromban, 1951-ben bementünk a pesti Konziba – ami akkor a Semmelweis utcában, a későbbi Tanárképző épületében működött –, hogy furulyaoktatás iránt érdeklődjünk. A portás azonban furulya helyett fuvolát értett, és Jeney tanár úrhoz irányított, aki azzal vált el tőlünk, hogy vegyenek nekem egy fuvolát, és hogy az újságban majd benne lesz a felvételi vizsga időpontja. Anyám egy győri hangszerkereskedőnél vásárolt nekem egy vízpuskára emlékeztető fuvolát, amivel én annak rendje és módja szerint megjelentem a felvételin. Csakhogy az nem szólt meg, mivel soha senki nem mutatta meg, hogy hogyan kell rajta játszani. Végül az oboa tanár, Szeszler Tibor mentette meg a helyzetet, mert fölállt, és megmutatta, hogyan kell a fuvolát megfújni. És ekkor már nekem is megszólalt a hangszer. Erre felvettek. Hát ez volt az én felvételi vizsgám. Jeney akkor második éve tanított a Konziban. Vagy nem volt elég növendéke, vagy észrevett bennem valamit. Mindenesetre így lettem Jeney-növendék, és

fél év múltán már kaptam egy rendes Böhmfuvólát, amivel azután már elindulhattam a pályám. Úgyhogy én öt évig jártam a Konziba Jeney tanár úrhoz, és tulajdonképpen, ha azt lehet mondani, hogy ezen a pályán valamit elértem, akkor azt neki köszönhetem. Ő annyira nagyszerű ember volt, hogy csak a legnagyobb szeretettel tudok emlékezni rá.

■ *1956-ban került a Zeneakadémiára, Hartai Ferenc osztályába. De mikor indult el úgy igazában Tanár úr szakmai pályájára?*

– Másodéves főiskolás voltam, amikor 1957 decemberében a MÁV Szimfonikusokhoz kerültem, egy nagyon kedves barátom és kollégám, Hock Bertalan oboaművész ajánlására és némi unszolására. A próbajáték után ugyanis nem jelentkeztem zenekari játékra, mivel azt hittem, hogy a kollégámat már felvették. Berci azonban ragaszkodott hozzá hogy zenekari próbán is kipróbáljanak, ahol a Páva-variációt tették elém, majd közölték, hogy felvettek. 1961-ben aztán Rudas Imre tanár úr elintézte, hogy egy előzetes itthoni válogatót követően néhányan kijuthattunk a Főiskoláról a müncheni nemzetközi zenei versenyre, többek között Tarjáni Ferenc kürtművész, Jasper Bella, Barlay Zsuzsa operaénekes és jómagam. 1960-ban már volt kint egy kisebb főiskolai delegáció Janota Gábor, Nagy András és néhány énekes részvételével, akik közül mindenki visszajött. Ne feledjük, hogy mindez nem egészen négy évvel a forradalom után volt. Egy évvel később részt vehettem a genfi nemzetközi zenei versenyen is, tekintve, hogy Münchenből hazajöttem. Én olyan óriási dolognak éreztem, amikor 1956-ban felvettek a Zene-művészeti Főiskolára, hogy eszembe sem jutott, hogy – akkori kifejezéssel szólva – disszidáljak. Sem akkor, sem később. A genfi zenei versenyre még a MÁV Szimfonikusok tagjaként utaztam el 1962-ben. Közben adódott egy kisegítési lehetőség az Operába, mivel az egyik második fuvalás, Kolsovszky József megbetegedett. Távollétemben azonban ismét Rudas tanár úr lépett közbe, aki azt mondta, hogy jöhet ide bárki kisegíteni, de engem megvárnak. Miután hazajöttem Genfből, ősszel bekerültem kisegítőként az Operaház zenekarába, és azután ott is ragadtam. 34 évad után, 1996-ban, a 60. születésnapomon kértem a nyugdíjazásomat, hogy ne kelljen elküldeni az akkori ösztöndíjasokat.

■ *Rudas Imrét említette az előbb, aki az Operaház fagottművésze volt, de egyben a Zeneakadémia tanára is. Tanár úr pályájának kezdetén mennyire élt még az a bécsi gyakorlat, hogy az Operaház zenekari művészei tanítanak a Zeneművészeti Főiskolán?*

– Ha visszagondolok erre, akkor én leggyakrabban Pongrácz Péter oboaművésszel játszottam együtt a zenekarban, akit nagyon nagyra értékelek. Mögöttem Meizl Ferenc klarinétművész ült, aki a Főiskola tanárképző intézetének budapesti tagozatán volt sokáig tanszékvezető. Abban az időben Győrben tanítottam: négy évig a konziban, négy évig a tanárképző intézetben, ott már docensként. Ekkor kérdezte meg Pongrácz Péter, hogy nem volna-e kedvem megpályázni a Zeneakadémián meghirdetett másik fuvalatanári állást. Több pályázó közül az Egyetemi Tanács végül az én pályázatomat fogadta el. Tulajdonképpen Pongrácz Péternek köszönhetem, hogy a budapesti Zeneakadémia tanára lettem, és amikor ő lemondott a tanszékvezetésről, mert rektor-helyettes lett, akkor én vettem át a fúvós tanszék vezetését. Így végül is elmondható, hogy akkor még nyomokban megvolt valamennyi a korábbi bécsi tradícióból, ami a szimfonikus zenekari kultúra fejlődése és bővülése nyomán azért napjainkra már Bécsben is feloldódott.

■ *Tanár Úrnak mi a véleménye arról, hogy napjainkra a zenekari fuvalás szakma gyakorlatilag teljesen elnöiesedett?*

– Még nem gondolkoztam el ezen mélyebben. Viszont meggyőződésem, hogy a lányok ugyanúgy tudnak fuvalázni, mint ahogy mi szerettünk volna. Mert – és ezt minden álszerénység nélkül mondom – a mai generáció már sokkal jobban fuvalázik, mint ahogy mi tudtunk annak idején. Az viszont biztos, hogy az előadóművészi pálya hosszú távon a kolléganők számára a magánéleti kötelezettségek miatt sokkal göröngyösebb. Ez is az oka annak, hogy ritkábban látni neves zenekarokban 35 év feletti kolléganőt, mert a gyermeknevelés és a családi élet harmóniája miatt többen idő előtt feladják közülük az olyan kényes zenekari posztot, mint amilyen mondjuk a zenekarban az első fuvalásé.

■ *Gondolom, Tanár Úr több évtizedes tanári működése során közvetlenül tapasztalta azt a hihetetlen fejlődést ami – számos terület mellett – a fuvalójáték terén is végbement, és amelyre az imént is hivatkozott.*

– Egykori tanítványaim között is több olyan nagyszerű fuvalás akad, aki mint például Ittész Gergely –, aki egyenesen a világhír felé tart, mert annyira jól, okosan és zseniálisan tud fuvalázni. Az, amit Ittész Gergő a fuvalóval művelni képes, az most már szerintem az országban is egyedülálló jelenség. Őt egyébként már nem kellett, illetve nem is lehetett tanítani, annyira egyéni karaktert adott a fuvalóának, annak ellenére, hogy az egyik korábbi tanítvá-

nyom, Dratsay Ákos növendéke volt. De olyan tanítványaimra is nagyon-nagyon büszke vagyok, mint Németh Pál, aki végül nem fuvala, hanem középiskolai énektanár- és karvezető szakon került be a Zeneakadémiára, és most az Operaházban dirigál régi zenét, azon túlmenően, amivel barokk fuvalásként, a Savaria Barokk Zenekar vezetőjeként, valamint korábban a Capella Savaria alapítójaként és első művészeti vezetőjeként gazdagította a magyar zenei életet. Szintén nagyon büszke vagyok Madaras Gergelyre, aki karmesterként generációjában már eddig is rendkívüli karriert futott be Magyarországról. Ő egészen egyedülálló módon párhuzamosan végezte Budapesten a fuvala tanszakot és Bécsben a karmesterképzőt, amit szenzációs diplomakoncerttel zárt.

■ *Akkor elmondhatjuk, hogy Tanár Úr leginkább azokra a tanítványaira büszke, akik túl lépték, vagy meghaladták az Ön tanítását?*

– Nem, nem azokra. Én mindegyik tanítványomra büszke vagyok. Nagyon büszke vagyok azokra a tanítványaimra is, mint például Gellér Erzsikére vagy Lőrincz Katira, akiket még Győrben tanítottam. Nekem valamennyi tanítványom kicsit a gyerekeim is, a csodálatos feleségem és a két nagyszerű saját gyerekeim mellett. Az előbb szóba került például Dratsay Ákos, aki feleségével, Berényi Beával – aki szintén tanítványom volt – évtizedek óta nagyon komoly szakmai munkát végez Kecskeméten, amellet, hogy szólistaként nagyszerű lemezfelvételt készítettek például a Doppler-testvérek kétfuvalós kompozíciójából. A pályám végén tulajdonképpen arra vagyok leginkább büszke, hogy ilyen tehetséges növendékek nőttek ki kicsit a kezem alól. Azt vettem észre egyébként, hogy az ilyen és hasonló interjúk alkalmával talán nem is az a legfontosabb számomra, hogy az életemről, vagy a pályám alakulásáról beszélhessek, hanem inkább a tanítványaim sikereiről.

■ *Ez azért meglepő egy kicsit számomra, mert a legtöbb gyakorló előadóművész a tanítást inkább valamilyen mellékszálként tekinti a pályán, nem pedig a tevékenysége súlypontjának.*

– Régebben is elmondtam egy interjúban, hogy az én pályafutásom tulajdonképpen három pályának a találkozása. Először lettem zenekari muzsikos, egy idő után lettem tanár, és nem sokkal később részben szólista is. Ez a három tevékenység nálam teljesen összefüggött, és harmonikusan egészítette ki egymást. Amit tanítottam, az nem volt más, mint amit a saját gyakorlatomban megtapasztaltam. Ugyanakkor a zenekarban sem tudtam volna kellő színvonalon helytállni, ha nem tanítok, illetve nem lépek fel időnként szólistaként.

Kaizinger Rita

„Amihez tehetségem volt: megláttam a lehetőséget”

Koncertekkel köszöntik nyolcvanadik születésnapján Nemes Lászlót

Volt zenekari muzsikus, zene-tanár, igazgató, szakértő és művelődési ház vezetője is. Alapított iskolát, szimfonikus zenekart, fesztivált, tehetség-gondozó tábort, szakmai fórumot. Nemes László több mint hat évtizede dolgozik fáradhatatlanul a magyar zeneéletért és a művészet-oktatásért, s úgy vélekedik, hogy a kultúra iránti igény előbb-utóbb segít az infrastruktúra megteremtésében is. Folyamatos fejlesztő, újító tevékenységének köszönhető egy új iskolatípus bevezetése, s az is, hogy a zeneiskolák is a magyar közoktatás részévé váltak. A muzsikus-zene-tanár szeptemberben ünnepelheti nyolcvanadik születésnapját, amely előtt több hangversennyel is tisztelgnek Budafokon.

I Még most is tanít, nyugdíjasként. Hány órája van a Nádasdy Kálmán Alapfokú Művészeti Iskolában?

– Heti nyolc órában foglalkozom a hat csellistámmal, s két órában kamarazenét is oktatok, no meg van egy csellóegyüttesem is. Így van ezzel a muzsikus, amíg megszólal a kezében a hangszer, amíg mozgóképes, az utolsó csepp erejéig örömmel oktat, gyakorolja a hivatását. Az én életemben az első huszonöt évben a tanításé volt a főszerep, bár zenekarban is játszottam mellette. Igazgatóként aztán már csak heti két órában tanítottam. De nyáron a zenei táborokat mindig szívesen szerveztem, s vettem részt évről-évre az ott folyó munkában. Idén már negyvenötödik alkalommal rendeztük meg ezt a programot, s nagy örömmre ismét - tizenötöstendős szünet után - visszatérhettünk a fertői kastélyba. Nemcsak a zeneoktatás, hanem a közösség miatt is lényegesek ezek a táborok, hiszen a szülőket is motiválja Fertődön a hangulat, az ottani miliő, amikor eljönnek és meghallgatják a hangversenyeket. A mai napig megszólítanak emiatt a piacon, sokan oda-jönnek hozzám, akik ezeknek a nyári napoknak egyszer is a részesei voltak. Remekül sikerült az idejéig, olyannyira, hogy jövőre is visszatérhetünk. A fertői főigazgatónak ugyanis nagyon tetszett a koncertünk, mi pedig el voltunk ragadtatva attól, hogy milyen gyönyörű lett minden. Ha nem volnék nyolcvan éves, tervezgetni kezdenék, olyan lehetőségek rejlenek a kastélyban. Tényleg második Salzburg válhatna belőle... Ha valamihez az évek során volt tehetségem, akkor az ez: mindig megláttam a lehetőségeket.

I Ha visszatekint erre a nyolc évtizedre, mire a legbüszkébb? Az együttesteremtésre, az iskolaalapításra vagy a közművelődésben betöltött szerepére?

– Talán leginkább arra, hogy a zenével sikerült meghódítanunk ezt a kerületet, és elfogadtatni magunkat. Tudatosan léptük túl a kereteket, mert be akartuk bizonyítani, hogy egy külkerületnek is lehet pezsgő kulturális élete. Budafokon minden művészeti ágat meg lehet találni, ami úgy vélem,

igazán különleges. Az intenzív zenekari fejlesztői munkámban pedig rengeteget segített, hogy mielőtt a fővárosba érkeztem, én már átéltem mindent Pápán. Abban a városban ugyanis nagyon sokszínű és fejlett volt a kulturális élet, s ott már magam is koncertlátogatásokat szerveztem, kamarasteket adtam a muzsikusbáráimmal, emellett zenekart, kórust alapítottam. Megtanultam, hogy az együttes muzsikálás, zenehallgatás mennyire hat magára a városra is. Budafokon éppen ezért minden közösségi eseményen részt veszünk. A nemzetközi tevékenységemre pedig szintén büszke vagyok. Elnökségi tagja lehettem több évig az Európai Zeneiskolák Uniójának, s hatalmas élményt adott mindenkinek, amikor Budapesten rendezték meg az Európai Ifjúsági Zenei Fesztivált, 11 ezer résztvevővel, s a Sportcsarnokban került színre az a hatalmas koncert, amelyet élőben közvetített a tv is. Persze, az szintén nagyon fontos, hogy a művészetoktatás belekerült végre a megfelelő körbe...

I Igaz, hiszen 1985-ig a zeneiskola, mint oktatási intézmény, nem szerepelt a közoktatás intézményi struktúrájában...

– Néhány évvel korábban a minisztérium felkért, hogy szakértőként készítsem el az első zeneiskolai rendtartás tervezetét, s aztán ez később az 1985-ös Oktatási Törvény végrehajtási utasításának lett a része. Nagyan hozzájárult ahhoz, hogy a zeneiskolák működése a magyar közoktatás szerves, integrált részévé váljon. Aztán tevékeny szerepet vállaltam a zeneiskolai tantervek létrehozásában, a tanulmányi versenyrendszer kialakításában.

I A Dohnányi zenekart is útjára indította...

– Csoda, ahogy az a zenekar kifejlődött, s mára már a hazai zeneélet jelentős szereplőjévé vált. Ahhoz is kellett a korábbi, pápai tapasztalatok és persze az is, hogy merjünk nagyot álmodni. Ott volt a szak szervezeti zenekar, felajánlották nekünk a fúziót, mi pedig örömmel mondtunk igent, hiszen az ifjúsági együttesünk így koncerteket, közönséget kapott. Szerencsések voltunk, majd pedig következett a komoly,

zenekarépítő munka. A kerület kezdettől fogva a lehetőségeihez képest igyekezett támogatni az együtttest. Mára a Dohnányi körül is kialakult Budafokon egy közösség és közönség. Ma már sikk hangversenyre járni, és ennek nagyon örülök. Persze, velük is ünnepelek majd, a Klauzál Házban adott, szeptember 30-i esten köszöntenek.

■ *Az Ön nevéhez köthető egy új iskolatípus is. Ahogy körbesétáltam a Nádasdyban, megnézve a balett-termet, a szobrászok szobáját, azt a helyiséget, ahol komoly kis színpadot építettek, azt kell mondjam, lenyűgöző az épület és az itt folyó munka.*

– Tényleg nagy jelentőségű volt az a pedagógiai kísérlet, amelyet 1981-ben indítottam el, hat éven keresztül oktattuk a zene mellett a társművészeteket, s ezt a minisztérium sikeresnek és eredményesnek minősítette, így született meg a művészeti iskola. A zeneoktatást pedig népzenei és jazz-tan szakokkal is bővítettük. Utána rengeteg intézmény vezetője látogatott el hozzánk, hogy megvizsgálják a nálunk folyó munkát. Így persze az alapfokú művészetoktatás tantervi munkálataiban magam is részt vettem. De arról sem szabad elfelejtkezni, hogy nekünk itt Budafokon maguk a szülők építettek először zeneiskolát. Nem volt ugyanis helyünk, s ők készítettek tervrajzokat, majd az épületet – ami az első önálló zeneiskola lett Magyarországon – ők rendezték be. Talán ez is jelzi, mennyire fon-

tosnak ítélték meg a nálunk folyó oktatást. Az az épületet később le kellett bontani, akkor épült meg ez a mostani, új vöröstéglás. Így tényleg nemcsak az igényt ébresztettük fel, segítettünk az infrastruktúra megteremtésében is.

■ *Hogyan vélekedik a mostani művészeti oktatásról?*

– Úgy ítélem meg, hogy az átalakuló iskolarendszerben a művészetoktatás helye stabil a magyar közoktatásban. A megváltozott társadalmi szokások, életmód, valamint a gyermekek nagyfokú elfoglaltsága, széleskörű szabadidős lehetőségek ellenére a zene és művészetoktatás iránt változatlan az érdeklődés és az igény, sok helyen az iskolák nem tudják felvenni a jelentkezők egy részét, a gyermekek, tanulók várólistára kerülnek, viszont kritikusnak ítélem a zeneiskolák hangszerhelyzetét. E téren sürgős felmérésre és intézkedésre lenne szükség. Nem megnyugtató a zenepedagógus utánpótlás helyzete sem. Sok iskolában tanár hiánnyal küszködnek.

■ *...és ha összegzésre kérem?*

– Szép életpálya – különösen ahhoz viszonyítva, hogy úgy kezdtem el csellózni 13 évesen, hogy azt se tudtam előtte, hogyan is néz ki ez a hangszer... Gyerekkoromban Pápán jobban lehetett a bécsi rádiót fogni, mint a magyart, s minden szalzburgi koncertet élőben közvetítettek.

Ezek az élmények mind hozzásegítettek a megfelelő zenei irányhoz, a motivációhoz. Vagy a szintén gyerekként látott film, A kis karmester, Roberto Benzivel... Aztán a már felnőtt dirigenssel alkalmam volt együttmuzsikálni Szegeden, a Szabadtéri Játékokon, ahol a Carment vezényelte, én pedig a zenekarban játszottam. Sosem felejttem el azt a fogadást sem, amikor Yehudi Menuhin mellett ülhettem, vagy azokat a koncerteket, amelyeken Dietrich Fischer-Dieskau énekelt, Szvjatoszlav Richter zongorázott, s David és Igor Ojsztrah előadásait is fel tudom a mai napig idézni. Cziffra Györgyöt nemcsak hallhattam, hanem muzsikálhattam is vele Győrben, nem véletlen, hogy a művész emléke előtt is szoborral tisztelgünk a Nádasdyban... Annyi zenei élmény adatott az évek során, hogy hatalmas ajándéknak tartom mindezt. Ahogy azt is, hogy mindenre jól emlékszem ebből a nyolc évtizedből. Hasonló impressziókat szeretnék mi is adni a kerületben, s bebizonyítani, a kultúra nem csupán a belváros privilégiuma, meg lehet mindezt teremteni a peremkerületben is. Ehhez kellett persze egy olyan partner, mint Hollerung Gábor, aki a másik örült mellettem... Az egyik legszebb születésnapi ajándék pedig talán az, hogy az ünnepi koncertemen a táborozó gyerekekkel is muzsikálunk szeptember 25-én. A belépés erre az estre a Klauzál Házban díjtalan, várunk minden érdeklődőt, ahogy mindig.

R. Zs.

zeneKar

Évi 6 alkalommal megjelenő újság.

Lapunk eljut minden zenészhez, zenekarhoz, zenei szervezethez, zenei műhelyhez, zeneiskolához, hangszerészhez, valamint minden zenével foglalkozó intézményhez, hivatalhoz éppúgy, mint a zeneszerető közönséghez.

OLDAL

MÉRET

ÁRAINK

elektronikus úton,
JPEG vagy PDF
formátumban

általunk szerkesztve

1/1	B2 (címlap/belső oldal) 4+4 színnyomással	255x185 mm	84 000 Ft	93 000 Ft
1/1	B3 (hátlap/belső oldal) 4+4 színnyomással	255x185 mm	84 000 Ft	93 000 Ft
1/1	B4 (hátlap/külső oldal) 4+4 színnyomással	255x185 mm	90 000 Ft	99 000 Ft

további belső oldalakon, 1+1 (fekete/fehér) színnyomással:

1/1	255x185 mm	78 000 Ft	87 000 Ft
1/2	125x185 mm	39 000 Ft	48 000 Ft
1/3	85x185 mm	22 000 Ft	24 750 Ft
1/4	120x 90 mm	16 500 Ft	18 700 Ft

Próhirdetés magánszemélyeknek 250 karakter terjedelemben ingyenes.
Folyamatos hirdető árkedvezménye hat számra 25%, három számra 10%

LEGYEN PARTNERÜNK, HIRDESSEN VELÜNK!

Honlapunkon bannerek vagy hirdetések elhelyezése: 7 napra 20 000 Ft, 14 napra 30 000 Ft

A Zenekar újság nyomtatott oldalain megjelenő próbajáték-felhívások díjmentesen felkerülnek honlapjaink felületére

<http://www.zene-kar.hu>

Kiadja: Zenekar Művészeti Bt.

1087 Budapest, Kerepesi út 29.B. • Tel:+36 30 20 37552 • E-mail: info@zenekarujsg.hu

HIRDESSEN!

Virtuóz nyári körkép

Nem újdonság, hogy bár hiába ér véget az évad, a szimfonikusok ilyenkor sem pihennek. Ha nem éppen kisebb koncerteken, kamaraesteken lépnek fel, akkor ott vannak a nyári kulturális vagy zenei fesztiválokon, és mivel a tanulásból sosem elég, a mesterkurzusokon. Az idei nyáron rengeteg színes programmal találkozhattak a nézők, illetve olyan izgalmas szakmai kihívások várták a zenekarokat, hogy méltán mondhatjuk, a magyar szimfonikus zenei élet fénykorát éli.

„Az utódok méltóak e hagyomány ápolására” – Magyar Nemzeti Filharmonikusok – Kovács Géza

Júniusban, a Nyári Budapesti Fesztivál keretében a Magyar Nemzeti Filharmonikusok együtt játszottak Yuja Wanggal, a jelenkori koncert- és zenei élet egyik legkivételesebb személyiségével, aki büszke arra, hogy példaképe az a Kocsis Zoltán, akivel most már második alkalommal lépett fel. Ráadásul egy jelentős lemezkiadó cég nemrégiben Wangot, Kocsist és a Nemzeti Filharmonikusokat egy nemzetközi produkció lemezkiadására kérte fel, ami, ha megvalósul, igazi világszenzáció lesz.

Ha már lemezfelvétel, Kovács Géza azt is elárulta, hogy Kocsis Zoltán emellett, hogy számos fesztiválon, mesterkurzuson vett részt a nyáron, egy amerikai kiadó az ő vezényletével és Falvai Sándor közreműködésével Brahms és Liszt lemezt vett fel, ami előreláthatóan a karácsonyi világpiacon jelenik majd meg.

A Beethoven-esteket még 1953-ban indította el az Állami Hangversenyzenekar, és immáron 63 éve minden júliusban Martonvásáron a Brunszvik kastély ad állandó helyszínt a programnak. Eddig még sosem fordult elő, hogy koncert elmaradt volna, de ennek a nyárnak a viharos időjárása sajnos nem kímélte az egyik előadást. „Bár Kovács János és a zenekar, illetve Fodor Gabriella (szoprán) is a tőlük megszokott odaadással készült a koncertre, és Kocsis Zoltán még saját esőnapját is felajánlotta volna, sajnos már nem tudtuk átszervezni az eseményt” – tudtuk meg Kovács Gézától. Azonban, akik a 23-i és a 31-i eseményre eljutottak, azoknak csodálatos élményben volt részük, a romantikus környezetben Dénes István és Kocsis Zoltán vezényletével hangzottak el a zeneművek. Brunszvik és Beethoven jó barátok voltak, sok a kapcsolódás, a zenei történet tizenkét Beethoven darabot tart számon, ami a családhoz köthető. Az István király kísérezenejét is Brunszvik Ferenc kérésére komponálta a

mester, de említhetjük a neki dedikált Appassionata szonátát is. Emellett egy fontos kötődési pont Brunszvik Joesphine, Beethoven titkos szerelme is. A parkban található tó közepén lévő sziget ad helyszínt ezeknek a koncerteknek, ahol a zeneszerző monumentális mellszobra őrökdi a hangversenyek felett.

„Ezekon a koncerteken annak idején Ferencsik János, Ruggiero Ricci és más világsztárok léptek fel rendszeresen, de az idei koncertek színvonalát szemlélve elmondhatjuk, hogy az utódok méltóak e hagyomány ápolására és frissen tartására.” (K.G., szerk.)

A nyár egyik elmaradhatatlan programja a Miskolci Bartók Plusz Operafesztivál, ahol a záróhangverseny az idén a Nemzeti Filharmonikusoké volt Kocsis Zoltán dirigálásával.

A zenekar rendszeres fellépője a rendezvénynek, ahova olyan zenei történelmi jelentőségű események is köthetők, mint Arnold Schönberg Mózes és Áron című Kocsis Zoltán által jegyzett ősbemutatója. Az idei év egyik nagy különlegessége a már klasszikusnak mondható Bartók program mellett Veress Sándor Threnos című szimfonikus műve volt. Kovács Gézától azt is megtudhattunk, hogy a Svájcban letelepedett te-

hetséges Kodály tanítvány életművével kapcsolatban még rengeteg dolga van a magyar zenei történetnek, és a mostani előadás is e hiány betöltését igyekezett megcélolni. A miskolci rendezvény eredetisége és frissessége mindig csábító a Magyar Nemzeti Filharmonikusok számára.

Végül, de nem utolsó sorban, augusztusban a Nemzeti Énekkar Somos Csaba vezényletével adott koncertet, mégpedig egy finn szerző kivételével szinte tisztán magyar műsorral. Kodály, Bartók, Gyöngyösi, és végül egy Shakespeare szonett kettős feldolgozása Farkas Ferenc és Orbán György által hangzottak el a Zenetudományi Intézettel közös szervezésben az Erdődy-palotában.

„A szívós részvétel megmutatkozik” – Savaria – Kiss Barna

Mint az elmúlt harminc évben szinte mindig, ebben az évben is Ausztriába utazott évadzárás előtt a Savaria, az 50. Németújvári Zenei Napokra, ahol Mozart Varázsfuvoláját játszották, illetve felléptek még Haydn A teremtés, Mozart Figaró házassága és Händel Messiásában is, Walter Franz és Lakner-Bognár Nóra vezényletével.

Záróhangverseny – Kocsis Zoltán és a Nemzeti Filharmonikus Zenekar

A Bartók-fesztivál és szeminárium ismét megérkezett a már negyven éve az eseményt rendező Szombathelyre. Kiss Barna lapunknak azt is elmondta, hogy ez az egyik legkomolyabb és legszebb elfoglaltsága minden évben a zenekarnak, hiszen gyakran olyan darabot kell elővezetniük, amit még sosem játszottak. Az idei nyitókonzertet ismét Kocsis Zoltán dirigálta. (Bartók Két arckép, 3. zongoraverseny (szólista Falvai Katalin), Debussy Jeux és Kodály Galántai táncok). A karmester kurzus záróakkordjaként, illetve a szeminárium komoly hagyományaként Hamar Zsolt növendékei vezényelték az Egy kiállítás képeit M. Muszorgszkij-M. Raveltől, majd Sztravinszkijtől A tűzmadarat és végül Bartók Béla Brácsaversenyét. Idén – emeli ki a zenekar vezetője – Hamar nagyon jól nyúlt a fiatalok zenei neveléséhez, hasznos útmutatásokat adva, egyértelmű jelzésekkel segítette fejlődésüket, munkájukat.

Az Iseumi Nyári Játékok keretében a zenekar Oberfrank Péter vezényletével vett részt a Szent Márton rockpassió ősbemutatóján. A darabot a szombathelyi Csikós Attila írta, zeneszerzője Berkes Gábor, dalszövegírója Valla Attila volt. Helyszínként a szombathelyi Történelmi Temaparkot választották, ami különleges hangulatot adott az egyébként is izgalmas, minimalista rendezésnek. Szintén exkluzív csemege volt a nyári játékok keretében Káel Csaba nagyszerű rendezésével és Kovács János csodálatos dirigálásával a Sevillai borbély Rossinittól, ami igazi közönségsiker lett. A Savaria nem unatkozott az idei nyáron sem, mert a koncertek mellett egy Bécsi karmester kurzusban is részt vett a zenekar, tudhattuk meg Kiss Barnától, ahol három

nap kemény munka után egy nagyszabású koncerttel zárták le az eseményt. Tizenkét növendék lépett fel, ami akár a széttöredezés élményét kelthette volna, de ennek ellenére mégis teljes értékű koncertet sikerült prezentálni. A közönség hallhatott itt Brucknert, Beethovent, Kodályt, és Haydnt. Nagy szerencse, hogy a szombathelyi zenekar, a Bartók-fesztivál kurzusainak, valamint a gyakran hozzájuk látogató grazi karmesternövendékeknek köszönhetően profilszerűen, könnyen alkalmazkodik az új helyzetekhez; a komoly gyakorlat és a nívós részvétel megmutatkozik ezeken az előadásokon.

„A nyári akadémia fantasztikus lehetőség...” – Budafoki Dohnányi Szimfonikusok - Hollerung Gábor

A nyár két legfontosabb eseménye a Budafoki Dohnányi Szimfonikus Zenekar esetében valójában három különleges programot rejt magában.

Az idén 25-jére megrendezésre kerülő Zempléni Fesztivál 2014 óta ad helyet a Dohnányi Zenekari Akadémiának, amely a zenekar pedagógiai tevékenységének márkaneve. A művészeti vezető most is Hollerung Gábor, a vendégkarmester pedig Guido Mancusi volt.

Igazi mélyvízbe dobás ez a pár nap a résztvevők számára, ahol a muzsikások egy adott hangversenyprogramot sajátítanak el, majd a fesztivál keretében elő is adnak. Mozart D-dúr szimfóniája, Haydn Teremtése, Schubert Claudine von Villa Bella nyitánya és Mancusi az akadémiára írt darabjának ősbemutatója mellett a pályakezdő zenészeknek egy operával, Rossini a sevillai borbélyával is szembe kellett nézniük.

Ahogy Hollerung Gábor mondja, bár száz százalékos produkció sosincs, de a szakmai tudás akkor is indukál egy képzeletbeli tökéletességet, és talán az egyik legfontosabb tapasztalás az, hogy a zenekari munkának milyen igazán és kevésbé lényeges elemei vannak. A nyári akadémia fantasztikus lehetőség egy olyan tudás elsajátítására, ami intézményi keretek között szinte lehetetlen, és megmutatja, milyen egy valódi, élő zenekar.

A fesztivál mindezek mellett embert próbáló is a zenekar számára, a jubileum és a különféle projektek okán rengeteg munkával telt ez az időszak, de öt csodálatos előadás született, teszi hozzá Hollerung. Még a kísérletezésre is volt energia, A kékszakkallú idei előadása a sárospataki várban némi színpadi élményt hozott az előadásba, így sokan közelebb kerültek a Bartók műhöz.

A júliusban megrendezésre került karmester kurzus (<http://dohnanyiacademy.com/hu/2016/05/25/active-participants-of-the-masterclass-2016/>) a Dohnányi teljesen új projektje, ahová tizenegy jelentkező érkezett a világ minden tájáról (Taiwan, Ausztrália, Kína, Amerika, Spanyolország, Magyarország). A kitűnő karnagyok közül ketten a zenekar 2017–18-as szezonjába már meghívást is kaptak.

A résztvevők érdeklődése Bartók és a klasszikus bécsi repertoár iránt meglepő volt, Hollerung pedig egyértelműen a zenei stílusra, a régi zenei artikulációra fektette a hangsúlyt. Az első napon ugyanúgy analízist tartott a fiataloknak Bartók zenei nyelvéről, mint Dvořák bonyolult belső variációiról, a műértés előtérbe helyezésével.

Egy fiatalnak kiváló zenekari lehetőség ez a kurzus, tette hozzá az igazgató, hiszen a Dohnányi egy friss, fiatalos csapat, ahol mindenki kollegiálisan segíti egymást. Az Olasz Intézetben lezajló pazar záró koncert (amely elérhető lesz az interneten is) különlegességét többek között az adta, hogy tizenegy féle személyiség prezentálta a programot, és bemutathatta a tíz napos kurzuson szerzett plusz tudását is. Szabadon interpretálva Schönberget, a tanár éppen úgy tanul egy ilyen kurzuson, mint a diák, vagyis „nekem ez óriási feltöltékezés volt” – tette hozzá Hollerung Gábor.

A zenekar muzsikusai a nyarat intenzíven töltötték, mert a különböző kamarazenei formációk, a vonósnégyesek, a pozan kvartett, a swing a la django vagy a fúvós kvintett is részt vett a fesztiválon, vagy egyéb rendezvényeken.

Karmester kurzus BDZ

Remek útravaló – Duna Szimfonikusok – Szklenár Ferenc

„2016 nyara új feladatokat hozott a Duna Szimfonikusok számára. Júliusban 8 hangversenyt, augusztusban 4 hangversenyt tartottunk. Július elején első alkalommal rendeztünk nemzetközi zongora, hegedű és cselló concerto kurzust. A jelentkező növendékek egyéni órákat is kaptak, de számukra a legnagyobb lehetőség az volt, hogy zenekari kísérettel is gyakorolhatták a választott versenyműveiket.” – tudhattuk meg Szklenár Ferencről.

A Duna Szimfonikusok Duna Koncert sorozata is megújult húsz év után, és teljesen átalakult,

Budapest Gála névvel folytatja az együttes a magyar zenei értékeket felvonultató sikeres koncertsorozatát. A hangversenyek nemcsak a Duna Palotában, hanem a csodálatosan felújított Pesti Vigadóban is előadásra kerülnek. A zenekar küldetésévé vált az is, hogy a Magyarországra látogató külföldiek az igazi zenei értékeket minőségi előadásban ismerjék meg.

A Gálakoncert egyedülálló sokszínűségével vonultatja fel a magyar zenekultúra meghatározó műfajainak legismertebb darabjait. Felcsendülnek a leghíresebb magyar vonatkozású klasszikus remekművek, a 19. század történelmét idéző operett irodalom fülbemászó dallamai és a szintén magyar zenei hagyomány részét képező cigányzene. Színpadra lépnek a világhírű Budapesti Operettszínház szolistái, balettkeze, és a műsorban helyet kapnak a „Virtuózok!” klasszikus zenei tehetségkutató műsor díjnyertesei is, megmutatva, hogy a fiatal generáció büszke képviselője hazája zenei történelmének és kultúrájának.

A Gálakoncert betekintést ad az 1800-as évek végén indult „zenei forradalom” örökségébe, az akkoriban született cimbalom iskola hatására született interpretációkba is, és választ ad arra a kérdésre, hogy miért vonzotta és ihlette meg évszázadokon át egy földrajzilag kis ország a világ számos kitűnő zeneszerzőjét.

Azon kevés zenekar közé tartozunk, tudtuk meg Szklenártól, akik a folyamatos koncertek miatt nem tudnak egységesen nyári szünetet tartani, így a zenekar tagjai rotációs rendszerben tudnak szabadságra menni. Augusztus végén lezajlott a zenekar szintén több évtizedes hagyománnyal bíró nemzetközi karmesterkurzusa is, mely egyben karmesterverseny is volt. A fődíj egy koncert vezénylése a Duna Szimfonikusokkal a 2016–17-es évadban.

A kurzust Deák András vezetőkarrier irányította, aki rendkívüli alapossággal készítette fel a résztvevőket a zenekari próbákra, és a karmesterségre. Ahogy a szép számmal résztvevő növendékek elmondták a kurzus végén, remek útravalóval térnek haza Budapestről – tette hozzá a művészeti vezető. A nyári hangulat jegyében a Duna Szimfonikusok felléptek még a XVIII. Pesthidegkúti Nyári Művészeti Fesztivál záró koncertjén, melyet Széchenyi István emlékének ajánlottak.

Az ünnepi műsorban Erkel Ünnepi nyitánya, Liszt Á-dúr zongoraversenye és Liszt Les Préludes című műve hangzott el Oravecz György közreműködésével és Medveczky Ádám vezényletével.

És már indul is az őszi szezón...

Kommandózás és feltöltés – Óbudai Danubia – Hámori Máté

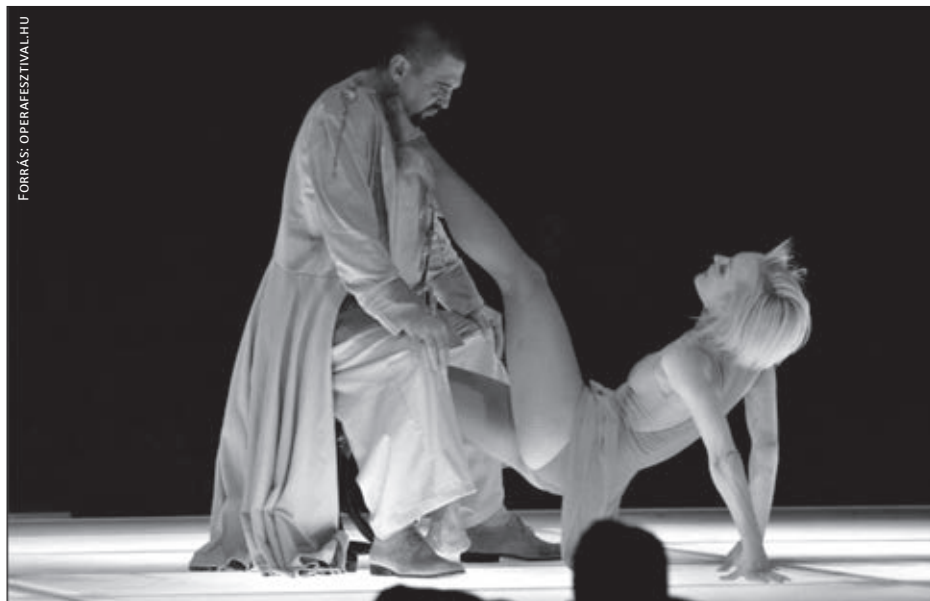
Idén nyáron a Danubia elfoglalta a Katlant, azaz az Ördögkatlan fesztivál komolyzenei programjának egy nagy szeletét vitte a zenekar. *Mozart kommandósai* – vagyis a zenekar zenészei – bárhol bármikor felbukkantak, és zenéltek templomban, utcasarkon, réten, foci pályán, szabadon és virtuózan használva ki a helyszín adottságait. A projekt célja az volt, hogy mindenki számára megmutathassák, kommandó ide vagy oda, a komolyzene nem is olyan ijesztő és veszélyes dolog. A zenekartól és Hámori Mátétól megszokott módon minden programhoz stílusos és jelentéses címek, illetve tartalom járult, ilyen volt a Silent Classical Disco – Töltsd fel magad komolyzenével!, ahol a zenekarnak köszönhetően Nagyhar-

sány központjában babzsákokon pihenne, hatalmas komolyzenei gyűjteményből (Beethoven, Strauss, Bach, Sztravinszkij, Mozart, Csajkovszkij és még sokan mások) válogathattak a zenére vágyók, vezetékek nélküli fejhallgatókkal gondolva a kényelmi szempontokra is. A Danubia egyik elmaradhatatlan kísérőprogramjaként a játékos zenei nevelés sem maradt ki, a felnőttek pihenése közben a gyerekeket hangszersimogató várta. Sőt, a *Mozart, a Csokigolyók sztárja – rendhagyó Mozart portré* keretében Hámori Máté karmester vidáman és újszerűen mutatta be a zeneszerző sokszínű zenei világát a gyerekkori zsenyéktől egészen a Requiemig, levélrészleteket, mókás anekdotákat sem nélkülözve.

A kommandósok végső leszámolása Kisharsányban, a Kovács udvarházban zajlott le, ahol összeállt a zenekar, és a kommandók eljátszották teljes műveiket. Mit is jelent ez? Három kommandó párbajozott, és terrorelhárító-bemutató keretében a közönség segítségével megtörtént a legMozartabb kommandó kiválasztása, amelynek vezetője, az idei nyertes Bodor János (az Óbudai Danubia Zenekar koncertmestere) egy versenymű tételt játszhatott el a zenekarral. Így Mozart D-dúr hegedűversenyét hallgathatták meg a fesztivállátogatók.

Az évad csúcsa nyáron érkezett el: Bartók-maraton és Eötvös-bemutató – Pannon Filharmonikusok – Horváth Zsolt

A Pannon Filharmonikusok különleges kezdeményezésekkel és programokkal kezdte a nyarat, amelynek kihívásai és

Bartók-maraton – A csodálatos mandarin (Mandarin: Hársányi Attila, Lány: Kocsis Andrea)

Bartók-maraton – A kékszakállú herceg vára (Judit: Komlósi Ildikó, Kékszakállú: Szabó Bálint, középben a karmester: Okszana Lyniv)

Bartók-maraton – A fából faragott királyfi (Királylány: Ubrik Teodóra Királyfi: Lovas Pál)

eredményei nem csak az évad, hanem az elmúlt évtized egyik csúcspontját jelentették az együttes számára.

A Pannon Filharmonikusokat kérte fel a Bartók Plusz Operafesztivál Kesselyák Gergely művészeti vezető grandiózus elképzelésének zenekari feladataira, amely méltán nevezhető egyfajta rekordnak a zenekari szakmában. Június 11-én Bartók mindhárom színpadi művét, majd negyedikként még egyszer A fából faragott királyfi balettet adta elő a Pannon Filharmonikusok a miskolci Jégcsarnokban. A rendező, M. Tóth Géza fényfestéssel illusztrált minimalista, mégis dinamikus látványvilága, a bartóki szimbolika egyértelmű, ugyanakkor elgondolkodtató megjelenítése Kozma Attila impulzív koreográfiájában, és a színvonalas zenekari és operaénekesi teljesítmény komplex zenés színházi élményt nyújtott a nézőknek. A közel 280 perces játékidővel a Pannon Filharmonikusok valóban „maratont futott”, hiszen a zenekar muzsikusi, és Okszana Lyniv karmester voltak azok, akik valóban végigjátszották a közel 5 órás játékidőt. A koncertről megjelent magyar és nemzetközi kritika felmagasztalja a páratlan előadást.

A miskolci munka után nemkülönben fontos állomásához érkezett a zenekar, amikor a méltán elismert zeneszerző, karmester, Eötvös Péter töltött egy hetet Pécsen az együttesel. A közös munka célja Bartók A kékszakállú herceg vára című művéhez társdarabként komponált Vértelenül című Eötvös-mű bemutatása volt. Az Alföldi rendezésében színpadra állított alkotás nyilvános próbája a pécsi Kodály Központban zajlott le hatalmas közönségsikerrel, majd az Armel Operafesztiválon induló előadás elnyerte a legjobb produkció díját a versenyben. Szintén a fesztivál keretében a Zeneakadémiával együttműködésben adta elő

a zenekar Henze Elegy for Lovers című kortárs operáját.

A fenti fellépésekkel egyidőben indította a Pannon Filharmonikusok Bartók kampányát, mellyel Bartók egyetemesen érvényes gondolkodására, művészetére kívánja az együttes felhívni a figyelmet a 2016/2017-es évadban. A kampány része a Bartók Ötpróba, melynek keretében az érdeklődők zenekari próbákban és beavató előadásokban vehetnek részt. Az első alkalom június 25-én volt, majd szeptember 8-án folytatódik a sorozat.

Júniusban a Pannon Filharmonikusok folytatta tehetségprogramját, ahol most már hetedik alkalommal mutatkoztak be fiatal tehetségek nagyzenekari produkcióban. Az idei évadban nem csupán a zenekar szűkebb régiójából, hanem a környező megyékből is érkeztek fiatalok, összesen tizenegyen.

Szintén a nyár sikere, hogy a Pannon Filharmonikusok imázsfilmje az országos Online Video Awardson 92 nevező közül aranydíjat nyert. A film rendezője Váli Miklós, operatőre Böröcz Balázs volt.

Támogatás, különlegesség, választás – MÁV szimfonikusok

„A zenekar június 20-24. között újabb Farkas Ferenc lemezt vett fel a Magyar Rádió 22-es stúdiójában. Az Elégia, a Mátrai táncok, a Szimfonikus nyitány, a Concertino zongorára és zenekarra, a Planctus et consolationes darabok mellett a Funerailles című Liszt-darabot is lemezzre rögzítettük, Farkas Ferenc átíratában”, tudtuk meg Lendvai Györgytől. A zenekart Takács-Nagy Gábor, volt művészeti vezető dirigálta, közreműködött Várjon Dénes zongoraművész.

Egy japán-magyar támogató hangversenyt szervezett a MÁV Szimfonikusok a Müpában június végén. Gifu városa szoros kap-

csolatot ápol országunkkal, és az alkalmon a zenekart Tamotsu Hiramitsu, a Wien-Gifu Kórus dirigense vezényelte. A windsori víg nők és Beethoven 9. szimfóniája mellett Hiramitsu Tamotsu két saját darabja is elhangzott, az egyik Szülőföld, a másik Álomsétány címmel. A résztvevők az előbbi darabot az idén áprilisban bekövetkezett japán földrengéssorozat károsultjainak ajánlották. A Ravenna fesztivál volt a következő állomás a zenekar számára, a Teatro Alighieri-ben lépett fel a MÁV Szimfonikusok. A Virtuózok tehetségkutatón felbukkant hat kiemelkedő szólista, valamint Eva Lind (szoprán) és Ulbrich Andrea (mezzoszoprán) közreműködésével elhangzó műsor igencsak változatos volt: Mozart G-dúr hegedűversenye, illetve A-dúr zongoraversenye mellett Strauss és Puccini operák egy-egy részletét, Sarasate Cigány dalok, valamint Deborah Henson Baroque flamenco című művét hallgathatták meg az érdeklődők, Vásáry Tamás vezényletével.

Eközben a Magyar Rádió 6. stúdiójában Kortárs Magyar Estet rendezett a zenekar, Serei Zsolt vezényletével, és Matuz István, illetve Varga Gábor közreműködésével. A magyar zenei élet olyan különlegességeit hallhatta a közönség, mint Bánkóvi Gyula Passacaglia-ja, Fekete Gyula Csárdása, Tihanyi László In the forest of night-ja és Serei Zsolt Partitája.

Végül, de nem utolsó sorban 25. alkalommal került megrendezésre július elején a Vajdahunyadvári Nyári Zenei Fesztivál, ahol a Musica Hermina szervezésében Beethoven estét adott a zenekar.

Bizonyára nem véletlenül esett az Egmont-nyitányra, a C-moll zongoraversenyre és a VII. szimfóniára a választásuk, három roppantul erős darabról van szó, amelyek közül a VII. szimfónia nem véletlenül kapta Wagnertól a „tánc apoteózisa” elnevezést.

(Szekeres Nikolett)

Támogatási irányelvek

Az egyes kategóriákba nem minőségi szempontok alapján történik a besorolás

Áprilisban ismét ülésezett a Zeneművészeti Bizottság és meghozta a hatósági nyilvántartásban szereplő zeneművészeti szervezetek 2017. évre vonatkozó nemzeti és kiemelt minősítési kérelmeivel kapcsolatos határozatait. Herbolj Domonkost, a Zeneművészeti Bizottság tagját kérdeztük ennek kapcsán.

I Milyen témák szerepeltek a Zeneművészeti Bizottság áprilisi ülésén?

– Április végén a minősítéssel nem rendelkező zenei előadó-művészeti együttesek működési támogatásáról tárgyaltunk. 41 pályázat érkezett, ezek közül kilencet vissza kellett utasítani, jogi szempontból nem voltak alkalmasak. Majdnem minden érvényes pályázat nyert pénzt, összesen 131 millió forintot osztottunk szét. A teljes igény ennek az összegnek a háromszorosa volt, de nem érzem úgy, hogy súlyosan forráshiányos lenne ez a pályázat. Sőt az eredeti pályázati keret 145 milliójából 14 millió forintot különítettünk el egyéb szakmai feladatok megvalósítására. Erre a keretre meghívásos pályázatokat hirdettünk.

I Változott-e a nemzeti-, és a kiemelt kategóriákra szánt keretösszeg?

– A 2017-re vonatkozó keretszám megegyezik az ideivel, valamivel több mint 1,8 milliárd forint. A keret elosztásáról még nem készült el a javaslat, ebben a hónapban fog összeülni a Bizottság, és megalkotni a felosztási szabályzat tervezetét, amelyről majd a miniszter hoz döntést.

Ne feledjük, a 2016-ra felhasználható összeg 80 millió forinttal több volt, mint az előző évi forrás, igaz a növekményt mindenképpen a kiemeltre kellett fordítani. Azt szeretnénk, hogy ha a jövőben forrásbővülés lesz, a plusz pénz elsősorban a nemzeti minősítésű szimfonikus zenekarok támogatására fordítódjék. Most itt a legégetőbb a szűkösség.

I Kategóriákon belül hogyan alakultak a szorzók?

– A Bizottság a teljes összeg 72%-át a nemzeti minősítésű-, 28%-át a kiemelt minősítésű előadóművészeti-szervezetek között osztotta el 2016-ra. Nem hiszem, hogy a 2017-es szabályzat jelentősen eltér majd

ezeztől az arányoktól. Ha csak a százalékokat nézzük, akkor féloldalasnak tűnhet a rendszer, mégis éppen fordítva van. A Bizottságnak nagyon fontos, hogy ezeknek az előadó-művészeti szervezeteknek a támogatása hirtelen ne változhasson jelentősen

negatív irányba, ugyanis ez ellehetlenítené a működésüket egyik pillanatról a másikra. Természetesen ez a pozitív irányra nem érvényes, de a támogatási összegek drámai emelkedésének a keretösszeg szabgátat. Fontos még megjegyeznünk, hogy ahány együttes jogosult a támogatásra, annyiféle helyzetben is élnek ezek a szervezetek. A sokféleleg összehasonlítható anomáliákat eredményez, ezért a keretek felét a szervezet rá vonatkozó, Bizottság általi értékelése alapján osztja fel.

A tavalyi, kategóriákon belüli normatív felosztás a következő volt:

A nemzeti minősítésű szimfonikus zenekarok, kamarazenekarok és énekkarok központi költségvetési támogatásának szempontjai és az ezekhez rendelt %-os mértékek:

	szimfonikus zenekarok	kamarazenekar	énekkarok
opera-előadásokon történő közreműködések száma	4,50%	0,00%	0,00%
a zenekar, énekkar létszáma	77,50%	77,50%	75,00%
a hangversenyek száma	9,00%	12,00%	14,00%
hangfelvételek, képfelvételek száma	1,50%	0,00%	1,00%
a fizető nézők száma	1,50%	2,50%	1,00%
az ifjúsági hangversenyek száma	3,50%	4,50%	5,00%
a bemutatott kortárs magyar zeneművek	2,50%	3,50%	4,00%
összesen	100%	100%	100%

A kiemelt minősítésű szimfonikus zenekarok, kamarazenekarok és énekkarok központi költségvetési támogatásának szempontjai és az ezekhez rendelt %-os mértékek:

	szimfonikus zenekarok	kamarazenekar	énekkarok
opera-előadásokon történő közreműködések száma	5,00%	9,00%	10,00%
a zenekar, énekkar létszáma	73,00%	0,00%	40,00%
a hangversenyek száma	10,00%	70,00%	39,00%
hangfelvételek, képfelvételek száma	1,50%	2,00%	1,00%
a fizető nézők száma	1,50%	2,00%	1,00%
az ifjúsági hangversenyek száma	5,00%	10,00%	6,00%
a bemutatott kortárs magyar zeneművek száma	4,00%	7,00%	3,00%
összesen	100,00%	100,00%	100,00%

A számok jól mutatják, hogy a leghangsúlyosabb tényező – ott ahol ez egyáltalán értelmezhető – a szervezet művészi létszáma. Bár van kapcsolat a két dolog között, mégis nem feltétlenül van a művészettel, annak színvonalával, esetleg ethoszával szoros összefüggésben a művészek foglalkoztatása, ellenben a gazdasági kérdésekkel. A legdrágább tétel az előadóművészeti-szervezetek költségvetésében a művészek munkaviszonyban történő alkalmazása.

■ Milyen besorolási kérelmek jutottak el a ZeBi-hez és s milyen döntés született?

– Nem volt jelentős eltérés a korábbi évek besorolási kérelmei és az ideiek között. Két új jelentkező volt a kiemelt kategóriában, akiket vissza kellett utásítanunk, és persze volt aki évek óta mindenképpen át akar kerülni a kiemeltből a nemzetibe. A Bizottság viszonylag jól definiálta még az előadó-művészeti törvény 2010-es változásakor, hogy milyen együtteseket vár a két kategóriába. Ez az álláspontunk azóta sem változott. Valamiért néhány fejből nem tisztázott, hogy a kategóriák – különösen a nemzeti minősítéssel rendelkezők kategóriája – az azonos feladattal és körülmények között működő zenekarokra és kórusokra vonatkozó gyűjtést jelent, nem valamiféle elithez tartozást. Van olyan együttes, aki kiemelt létére jóval nagyobb presztízsű, mint egy kevésbé népszerű nemzeti besorolású társa.

■ Minőségi különbséget jelent-e az egyik, vagy másik kategóriába történő besorolás?

– Természetesen nem. A kategóriák között a kategóriákba sorolt előadó-művészeti szervezetek helyzete és feladataik jelentik a különbséget. Ha ezt nem látjuk tisztán és világosan, akkor tévedünk. A minőség kér-

dése, illetve a minőség-alapú támogatás elosztás kérdése időről időre felmerül néhány szervezet részéről. Csakhogy a minőség nem mérhető objektíven, nem adatszerű képződmény, ezért nem lehet szabályozás alapja. Nem beszélve arról, hogy minden előadónak van jobban és kevésbé jobban sikerült koncertje. Ez természetes, de akkor ki vállalja annak az ódiáját, hogy egy-egy koncerttel alapján minőségi ítéletet mond egy zenekar, vagy kórus felett?

■ A ZeBi által javasolt és a központi költségvetésből származó támogatást felhasználhatják-e a fenntartók bérkeretük kiegészítésére?

– Ez a pénz nem erre való, ezek az összegek az állam hozzájárulásaként kerülnek kiosztásra az együttesek művészeti céljaik megvalósításához.

A munkabéreket hosszú távra garantálnia kell a munkáltatónak a munkavállalója felé... Koncertek szervezésére, vendégművészek meghívására, hangszerek beszerzésére, a minőségi munkát nyújtó zenekari-, vagy kórusművészek jutalmazására, ezáltal motiválására kell ezeket a támogatásokat fordítani.

Zenekar

A ZUGLÓI FILHARMÓNIA próbajátékot hirdet BŐGŐ – TELJES ÁLLÁSRA

Időpontja: 2016. szeptember 22-én 10 órától

A szakmai önéletrajz alapján kiválasztott jelentkezőknek küldünk meghívást, feltüntetve a pontos időpontot.

Helye: 1145 Budapest, Columbus u. 11.

A próbajáték anyaga:

- Beethoven: III. szimfónia 3. tétel 14-69. ütemig
4. tétel első sor, 86-93. ütemig
- Beethoven: V. szimfónia 3. tétel 1-18. ütemig, 141-177. ütemig
- Beethoven: IX. szimfónia 4. tétel, Recitativo
- Mozart: C-Dúr szimfónia (Jupiter) 1. tétel 133-153. ütemig
4. tétel 19-35. ütemig
- Mozart: Requiem: Domine Jesu 21-30. ütemig
- Liszt: Les Préludes: Allegro Marziale
- Bartók: Concerto I. tétel 1-58. ütemig
- Bartók: No. I. Hegedűverseny 75-81. ütemig, 91-122. ütemig

A zenekari állások kottái átvehetők a Zuglói Zeneházban (1145 Budapest, Columbus u. 11.) a kottatárban illetve a titkárságon minden hétköznap 8.00-16.00 között.

A próbajátékon zongorakísérőt a Zuglói Filharmónia biztosít.

Jelentkezés módja: szakmai önéletrajzzal

- az info@zugloifilharmonia.hu e-mail címen
- személyesen, minden hétköznap 8.00-16.00 óra között a rendezvényosztályon Karisztli Szabolcsnál
- 1145 Budapest, Columbus u. 11. postacímen (Karisztli Szabolcs rendezvényszervezőnek címezve)

Jelentkezési határidő: 2016. szeptember 15.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

2016. július 15.

Záborszky Kálmán
művészeti vezető

A ZUGLÓI FILHARMÓNIA próbajátékot hirdet FAGOTT – TELJES ÁLLÁSRA

Időpontja: 2016. szeptember 20. 16.00-tól.

A szakmai önéletrajz alapján kiválasztott jelentkezőknek küldünk meghívást, feltüntetve a pontos időpontot.

Helye: 1145 Budapest, Columbus u. 11.

A próbajáték anyaga:

- Mozart Fagott verseny 1.-2. tétel, kadencia nélkül

Zenekari anyag:

- Mozart: Figaró házassága nyitány 1. fagott
- Brahms: D-dúr hegedűverseny 2. tétel, 2. fagott.
- Csajkovszkij: 6. szimfónia, 1. tétel, nyitó szóló, 3. tétel, 82-86, 2. fagott
- Ravel: Bolero 1. fagott
- Beethoven: 4. szimfónia, 4. tétel 1. fagott
- Rimszkij-Korszakov: Seherezáidé, 2. tétel 1. fagott
- Sosztakovics: 9. szimfónia, 4.-5. tétel 1. fagott

A zenekari állások kottái átvehetők a Zuglói Filharmónia titkárságán minden hétköznap 8.00-16.00 között.

A próbajátékon zongorakísérőt a Zuglói Filharmónia biztosít.

Jelentkezés módja: szakmai önéletrajzzal

- az info@zugloifilharmonia.hu e-mail címen
- személyesen, minden hétköznap 8.00-16.00 óra között a titkárságon
- 1145 Budapest, Columbus u. 11. postacímen (Karisztli Szabolcs rendezvényszervezőnek címezve)

Jelentkezési határidő: 2016. szeptember 16. hétfő

Sikeres próbajátékot kívánunk!

2016. június 21.

Záborszky Kálmán
művészeti vezető

Módszerek, utak és lehetőségek – Zenekari edukáció I.

Az idén májusban Pécsen megrendezésre került első zenekari edukációs konferencia (http://www.aho.hu/datadir/content/file/zenekar_16_04_web.pdf) keretében olyan előadásokon vehettek részt a jelenlévők, amelyek alapján egyértelművé vált, hogy a fiatalok zenei nevelése már csak azért is mindannyiunk érdeke, mivel ebből a generációból kerül majd ki az újabb koncertlátogató és zeneélvező közönség.

Az is feladatunk, hogy minél több módszert, irányvonalat feltérképezzünk, így a Zenekar folyóirat egy sorozatban mutatja be azokat, akik bár előadást nem tartottak a konferencián, de ugyanúgy rengeteget tesznek a hazai zenekari edukáció fejlődéséért.

Első párhuzamos interjúnkban a szombathelyi Savaria Szimfonikus Zenekar éléről Kiss Barnát, a Miskolci Szimfonikus Zenekartól pedig Szászné Pónuzs Krisztinát kérdeztük.

I Miért van a zenekari edukációnak kitüntetetten fontos szerepe napjainkban Ön szerint?

KISS BARNA: Nehéz jelen lenni abban a felgyorsult világban, ahol egy öt-hat éves gyermek teljes természetességgel használja a mobiltelefonját, és főképpen azt nehéz elérni, hogy itt olyan tartalmakat nyisson meg, amelyek az általunk megjeleníteni kívánt kulturális világot képviselik. A kérdés az, hogyan lehet a klasszikus zenét olyan könnyűbe öltöztetni, ami ezeket a felületeket, ezt a korosztályt is megszólítja. Sőt, nemcsak erről a generációról van szó, hiszen már az ő szüleik sem a klasszikus zene közelségében nőttek fel, voltaképpen legalább három generációs problémáról beszélhetünk. Az edukáció nagyon is indokolt, bár a gyerekek elérése az egyik legnehezebb feladat, viszont amikor már ott vannak egy programon, elképesztő dolgokat lehet elérni velük.

SZÁSZNÉ PÓNUZS KRISZTINA: Elmondhatnám még a már-már közhelyszámba menő indokokat is, miszerint a mai gyerekek egyre kevesebb szabadidejüket töltik hasznosan (kulturálisan, sporttal...), hogy a zene nevel, tanít és szórakoztat, és hogy milyen társadalmi jelentősége van az ilyen kulturális programoknak. Mégis azt gondolom, a legfontosabb indok a társadalmi lehetőségekben keresendő. Kevesebb az olyan program, amely egyáltalán efelé az út felé terelné a gyerekeket, nincsenek, vagy csak nehezen elérhetőek az ismeretterjesztő műsorok. Kisebbségi elvárás is ebben, mivel a gyerekeket az iskola épp eléggé leterheli, így nem agítják, hogy iratkozzon be zeneiskolába, vagy bármilyen szakkörre. Emellett termé-

zetesen rengeteg olyan hatás éri a mai fiatalokat, ami által a számítógép felé, vagy éppen az olyan események felé kacsintgatnak, ami értéket ugyan nem, de népszerűséget „tini presztízst” képvisel. Ezért még inkább fontos, hogy a gyerekek már időben megismerjék és megszeressék az értéket képviselő programokat is, mert ezáltal látják majd át, hogy milyen tevékenységben találhatják meg önmagukat és lehetik örömeiket.

I Mit jelent, mit jelenthet a zenekar számára a zenei edukáció, és milyen módszerekkel valósítja ezt meg a Savaria?

KISS BARNA: Az elmúlt két-három éves irányzott zenei programjainak köszönhetően a szombathelyi zeneiskola gyerekállománya 1100 főre nőtt. Van saját fejlesztésű óvodásoknak és kisiskolásoknak szóló műsorunk Zenemanó címmel, amit muzsikuszülők indítottak el, és a 390 fő befogadására képes Bartók teremben adunk elő. Koncertjeinket jeles alkalmakhoz, ünnepekhez igazítjuk, ami hálás vállalás, hiszen a karácsony, a farsang még mindig vonzó tematikát jelent.

Nálunk is van hangszerbemutató, alkalmanként a hangszerek kézbeadása, de az elmúlt két évben igazán nagy sikereket a tematikus szálra épülő, történethez, meséhez kapcsolódó koncertjeinkkel értünk el. Gyakran így az egyik műsor kötődik is a másikhoz, hol a történetek érnek össze, hol a szereplők, de az interaktív, szórakoztató előadás nem lehet egyenlő a minőségromlással, illetve a minőségi zene rovására semmiképpen sem mehet.

Rengeteg pozitív pedagógusi visszajelzést kaptunk az elmúlt időszakban. Egyszerre

tartunk edukációs programot mind külső- mind belső helyszíneken, vagyis hangversenyteremben. Az előbbi előnyeik abban látjuk, hogy az óvodás vagy kisiskolás korú gyerek nem fárad el az utazásban, viszont itt csak kiskamarai jellegű produkciókra van lehetőség. Természetesen, ha egy intézmény szeretne ellátogatni hozzánk, arra bármikor van mód.

A felsősök és gimnazisták már belekóstolhatnak a próbafolyamatba, főpróbákon vehetnek részt, és nem egyszer volt már arra példa, hogy a diákok szemlélete megváltozott a klasszikus zenéről az élő, interaktív találkozás során. A premontrei gimnázium tanulóinak három-négy éve rendszeres látogatói a Savariának, az előzetes egyeztetés során kérhetnek programot, és irányítottan vehetnek részt a próbákon, kamaraprodukcióban, bemutathatják saját művészeti csoportjaikat, és olyan is volt már, hogy volt növendékük zenekari kísérettel lépett fel. Ez élővé teszi a diákok számára a zenét, kialakul egy sokkal közvetlenebb kapcsolat.

SZÁSZNÉ PÓNUZS KRISZTINA: A Miskolci Szimfonikus Zenekar nagyon fontos kül-

detésének tekinti, hogy a zenében rejlő élményt és lehetőségeket minden korosztállyal megismertesse. Napjainkban pedig még hangsúlyosabb szerepet kap a művészeti nevelés, melynek a komolyzene is része. Több oktatás-nevelési intézet váltott a kompetencia alapú oktatásról a művészeti nevelésre. A családban, óvodában, általános iskolában ért zenei hatások befolyásolják az ízlésünket. Mára tudományos kutatások is bebizonyították, amit Kodály az 1960-as években megállapított, hogy a zene nélkülözhetetlen az egészséges ember életéből. Nyilvánvaló, hogy nekünk is fontos, hogy a gyermekeknek élményt nyújtsunk, hisz belőlük válhat a jövő hangverseny-látogató közönsége. Emellett a zenészeink is örömmel vesznek részt ezeken a programokon, én úgy látom, élvezik, hogy gyermekek között, gyermekeknek zenélhetnek; itt egy kicsit más oldalukat is megmutathatják. Mondhatnánk úgyis, hogy a Miskolci Szimfonikus Zenekarnak szívügye a sajátos gyerekprogramok szervezése.

I Miben érez hiányokat, mi nehezíti az edukációs munkát, létezik-e egyáltalán valamiféle módszertani kézikönyv, amibe nyúlhatnak?

KISS BARNA: Ilyen segédeszköz igazából nem létezik. A pedagógusok visszajelzései és részvétele az, ami segíti a munkánkat, illetve Király Katalin vállalta magára a zenekar részéről az edukációs programok szervezését. Így alakult ki az ősszel kezdődő legújabb projektünk is a Mozart-év kapcsán, ahol Mozart életének fontos eseményeihez nem komplett nagy műveket, hanem kisebb zenedarabokat, részleteket rendeltünk, és a kapcsolódás várhatóan így jóval könnyebben lesz kialakítható a fiatalok számára is.

Az edukáció terén azt nem szabad sosem elfelejteni, hogy a gyerekek elképesztően sokszínűek, mind érdeklődésben, mind lehetőségeikben, mind tehetségben, tehát kizárólagos válasz nincs arra, hogyan lehet a zenei nevelést megvalósítani. Zenészként számomra az a legfontosabb, hogy a társ-művészetek integrálása közben a zene prioritása és a minőséghez való ragaszkodás megmaradjon.

SZÁSZNÉ PÓNUZS KRISZTINA: A legnagyobb nehézséget talán a tengernyi ingyenes program megjelenésében látom. Nehéz úgy értéket képviselő programokat kínálni, még jelképes összegért is, ha közben bárminemű térítésmentes programot is kínálnak. Per-

sze a hozzáértésnek ára van, így mi a saját programjainkon közreműködő szakembereknek fizetünk, tehát a ráfordítás-megtérülés sem alakul a legkedvezőbbben általában. Emellett pedig sajnos átalakultak az érdeklődési körök is, így egyre nehezebb megnyerni az ifjúságot. Nyilván alapvető költségvetési problémák is nehezítik a „nem kötelező” programok megvalósítását.

I Milyen technikákkal, módszerekkel dolgoznak, milyen külön programjaik vannak a zenei nevelésre?

SZÁSZNÉ PÓNUZS KRISZTINA: Elsőként a TÁMOP 3. 2. 13-12/1-2013 számú pályázatot említeném. Ez egy nagyon komplex, közel egy év időtartamú zenepedagógia program megvalósítására adott lehetőséget a Zenekarnak. A 2014 októberében induló programban 2 óvoda, 4 középiskola, 11 általános iskola tehát összesen 17 miskolci és Miskolc környéki (vidéki) oktatási intézmény megközelítőleg 1500 diákja 15féle szakkörben, 6 témanapon, különböző kirándulásokon, múzeum és hangversenyterem látogatáson és egyhetes zenei táborban vehetett részt. A program lehetővé tette, hogy a gyermekek játékos, izgalmas formában, a zenekar művészei és miskolci zenetanárok közreműködésével belekóstolhassanak a zene világába.

A pályázati lehetőségek maximális kiaknázása mellett, a Miskolci Szimfonikus Zenekar sajátos gyermek-, és ifjúsági programmal is rendelkezik.

Ennek része a 0-3 éves korosztálynak szóló Círóka babakoncert, a nagy sikerű, interaktív „Játsszunk zenét a szimfonikusokkal!” zenei program, illetve az országban egyedülálló kezdeményezésként, 2014 őszétől létrejött Hang-ár címet viselő, a város ifjúsági együtteseivel közös előadásorozat. A Miskolci Szimfonikus Zenekar fontosnak tartja a zenei élménynyújtás mellett a zenei tapasztalatszerzés támogatását is. Hisz tudjuk, a mai fiatalok csak elenyésző része nem sodródik az árral és választ valamilyen értékteremtő és hasznos délutáni elfoglaltságot. Megkerestük hát a városban működő iskolai kórusokat és közös koncertezésre invitáltuk őket. Az együttműködés már az első perctől sikeresnek bizonyult, s azóta bizony hét iskola kórusa, négyszáznál is több általános és középiskolás diák lépett már színpadra a zenekarral. Büszkék vagyunk arra, hogy ilyen módon lehetőséget teremthetünk a fiataloknak a bemutatkozásra nagyközönség előtt. Ezek a koncertek alkalmat adnak az iskolák egy-egy kima-

gasló tehetségű növendéke szóló produkciójának is a bemutatására.

Emellett megemlíteném még a Filharmónián keresztül megvalósuló iskolai ifjúsági koncertsorozatot, ahol a koncertek helyszínül maga az iskola (miskolci iskolák esetében gyakorta a Művészetek Háza, vidéki iskolák esetében pedig néhol a helyi művelődési ház) szolgál. A Filharmónia felkérésének köszönhetően a zenekar az előző évadban helyet kaphatott a budapesti Mesélő Muzsika bérletben is.

Érdemes talán megemlíteni a kismamának szóló Szív-Hang koncerteket. Bár a 2015-ös évben három koncert is megvalósult, ez az a sorozat, amely közönszervezés terén – talán a régió adottságainak köszönhetően – igen komoly nehézségekkel küzdött, így végül a zenekar 2016 tavaszán le is mondott a folytatásról. Ezzel együtt viszont egy év szünet után új lendületet kapott a Párizsi Konzervatórium (Conservatoire de Paris, CNSMDP) karmesterképzős növendékei részére tartott egyhetes karmesterkurzus, amelyet nyilvános koncert zár.

A gyermekprogramok folyamatos megújítása és megvalósítása terén új partnerre lelt a zenekar a művészeti képzéseket nyújtó Balázs Győző Református Líceumban. 2016 februárjában egy igazán színes Prokofjev: Péter és a farkas előadásra került sor az iskola tanáraival, mozgókép-animáció készítő, alkalmazott fotográfus és grafikus növendékek alkotásaival társítva. Amellett, hogy ezzel a programmal a közönségnek is komplexebb élményt kínálunk, lehetőséget adunk a fiatal, tehetséges művészpálánták bemutatkozására is. Ez a program mind a megalakító, mind pedig a közönség körében hatalmas sikert aratott, ezért úgy döntöttünk lesz folytatás, ahol már a tánc is bekerül majd ebbe az összművészeti élménybe. A jövő évadbeli Kodály: Háy János már a Nemzeti Tehetség Program támogatásával fog megvalósulni. *Szekeres Nikolett*

Muzsika, ami a szívig hat

A gyerekeket meg kell fertőzni a komolyzenével

Nagyzenekari és kamarazenei próbálátogatás, hangversenyhallgatás, beszélgetés a muzsikussal, a menedzsmenttel, s magával Kocsis Zoltánnal is. Különleges zenei kirándulásnak lehetett részese ezen a nyáron az a tehetséges, 12 éves kis hegedűs, akit a Nemzeti Filharmonikus Zenekar tagjai az Úton a zene sorozatuk során ismertek meg. Ürmös Alexandrát az NFZ hegedűművésze, Detvay Mária Marcella látta vendégül a fővárosban, s kalauzolta el erre az izgalmas zenei kalandra, amelynek végére Szandra már nemcsak szólístaként, hanem zenekari muzsikusként is el tudja képzelni későbbi pályáját...

Természetesen ősszel is folytatódik majd a budapesti látogatások sora, koncertekkel, hegedűórákkal. Detvay Mária Marcellával a vidéki fellépések fontosságáról, a közönségnevelésről, a muzsikuskok feladatáról, felelősségéről beszélgettünk. S arról, mi is a haszna annak, ha a nagyzenekari zenészek vidéken negyvenöt percig muzsikálnak, s egy-egy mesterkurzust tartanak.

I Honnan jött az ötlet, hogy egy vidéki, zeneiskolás növendéket meghívjon a fővárosba?

– A Nemzeti Filharmonikusok sorozata, az Úton a zene most már második esztendeje igyekszik elvinni a minőségi zene élményét a hátrányos helyzetű településekre. Van, ahol koncertet adunk, s utána beszélgetünk a hallgatósággal, van, ahol a zeneiskolában muzsikálunk az ottani növendékekkel. El kell, hogy mondjam, mindenütt kiválóan felkészített, kedves és nagyon tisztelettudó gyerekekkel találkozunk. A szezonban az utolsó ilyen fellépésekre Csongrád megyében került sor, s ott két kiváló növendékkal is találkoztunk – a tanárnőjük igazán remek munkát végzett. Az egyik egy aprócska hosszú hajú kislány volt, aki remekül játszott, akárcsak Szandra, aki a Szitakötők című művet adta elő. Nekem az tűnt fel, hogy az egész testével zenél, s nagyon kifejezően muzsikál, a játékával el akar mondani valamit. Balogh Ferenc pedig – aki fantasztikus tanár – zeneakadémiai színvonalú órát tartott neki. Mindent amit kért, Szandra azonnal megcsinálta, és nemcsak a technikai, hanem a zenei instrukcióit is megértette. Gondolom, a látogatásunk tényleg erősen hatott a gyerekekre, hiszen utána Szandra írt nekünk, ismerősnek jelölt, kereste velünk a kapcsolatot. Nagyon nyitottan, érdeklődve fordult felénk, kíváncsi volt a zenekarban folyó munkára, ezért is jutott eszembe, hogy meghívom Budapestre. Ő pedig örömmel jött.

I Így láthatta, milyen a munka az NFZ-nél, hogyan él egy aktív muzsikusk ... Mit szolt mindehhez?

– Nagyon meghatotta, hogy az együttes tagjai kedvesen, figyelemmel fogadták. Üdvözölte őt a főigazgatónk, Kovács Géza is, a próba végén pedig Kocsis Zoltán maga mellé ültette, beszélgetett vele. Az édesanyja elmesélte nekem, hogy már hároméves kora óta hegedűművész szeretne lenni. A zenekari tagok kérdésére is úgy válaszolt, ha nagy lesz, ő természetesen szólísta lesz. Jött velem kvartett-koncertre, martonvásári, balatoni hangversenyre, s láttam milyen erősen hatott rá a kamarazene, mennyire átélt pl. Schumann Zongoraötösét. Hosszan beszélgettem vele arról, hogy mi lesz, ha mégsem szólószerep vár rá, hanem zenekarba kerül. A budapesti hétnek a végére már úgy ment haza, hogy zenekari zenésznek lenni nagyon jó, mert valami nagyobb egésznek a része az ember...

I Mennyire kapott betekintést a muzsikusk életbe?

– Azt gondolom, nagyon fontos tisztában lennie azzal, mennyiben változnak meg a mindennapjai, mi mindent kell azért megtennie, feláldoznia, hogyha a zenét választja hivatásául. Hiszen most van a határon, a következő két évben el kell döntenie merre indul el. Ha a konzervatóriumot választja, nagyon más lesz az élete. Magam is olyan családból származom, ahol nem volt zenész, így tudom, mi mindenre kell felkészülni, mi mindent kell még a következő időszakban elsajátítania. Nézni, látni, és tanulnia kell. S persze hallgatni és hallani. Biztos – ezt a családjától is hallom – hogy katartikus élményeket kapott, s másként áll ettől kezdve a zenéléshez, a zenéhez.

■ *Mi lesz a folytatás?*

– Természetesen ösztől is várom szeretettel. A gyerekeim – a legkisebb kivételével – már kezdenek kirepülni, így van szabad „kapacitásom” egy plusz gyermekre. A családom támogat, Szandrát megszerettük, bármikor jöhet hozzánk, koncertekre, próbákat látogatni, Balogh Feri is szívesen ad neki órákat, de bárki mással is tanulhat. Így talán könnyebb és egyértelműbb lesz az útja. Sok-sok zenét kell hallgatnia, s képessé válni arra, hogy különbséget tegyen a látszat és a valóban jó előadás között. Hogy érezze, mi az, ami számára hasznos. Hogy hallja, melyik az a produkció, előadás, ami tényleg a szívig hat. Azt is látom, hogy ő (és a baráti köre) máris másként tekint a Nemzeti Filharmonikusokra, figyelik, hogy mi történik az együttesnél, s biztos, hogy másképp hallgatnak minket, ha a rádióban, a tv-ben vagy a neten megtalálják. Remélem, hogy – ha tehetik – elmennek hangversenyekre. Ez nagy siker lenne, odáig eljutni, hogy felébredjen a kíváncsiság....

■ *Biztos, hogy az élő zene hatását semmi sem pótolja...*

– Minden alkalommal tapasztaljuk ezt az Úton a zene koncertjein, s ezért is vállalkoznak ezekre a vendégszereplésekre olyan lelkesen a kollégáim. Rengeteget kapunk ezekből a fellépésekből mi magunk is. Amikor kiállok háromszáz gyerek elé, akkor meg kell tudnom fogalmazni, melyik darabot miért szeretem. Mert biztos, hogy meg fogják kérdezni. Ha eléggé feloldódnak, kinyílnak, akkor felteszik a kérdéseiket. Amikor pedig újra előveszem az adott darabot, akkor nekem is eszembe fog jutni

mindez. Ahhoz, hogy hassunk a gyerekekre, az is lényeges, hogy valóban élményt kapjanak. A kicsik – ha egy produkció unalmas vagy csak összetakolt –, akkor annak abban a pillanatban hátat fordítanak. Sőt, az rögzül bennük, hogy a komolyzene szörnyű, így később sem érdekli majd őket. Alapvető feladatunk, hogy zeneszerető publikumot neveljünk!

Azt tapasztalom, hogy annak idején a kötelező ifjúsági koncertek nem tettek jót... Sokszor akadtak ugyan remek produkciók, de a nagy átlag nem ezt tükrözte... A színvonal pedig lényeges, mert ha nem megfelelő, akkor éppen ellentétes hatást ér el. Egyébként a közönségnevelésen már magam is túlestem. Amikor sok évvel ezelőtt a kerület művelődési házában hangversenyt adott az általam alapított együttes, a Grazioso Kamarazenekar, alig huszan ültek a nézőtérén... Ezért úgy döntöttem, tenni kell valamit. Évekbe tellett, de most már minden koncertünkön tele vannak a széksorok.

■ *Hogyan sikerült több embert megszólítaniuk?*

– Zeneszalont indítottam. Kamarazenélünk, meghívtunk művészeket, s beszéltem és beszéltettem, nem csak zenéről – irodalomról, képekről – élményekről. Baráti kört építettem, amelynek tagjai aztán eljöttek, jönnek az NFZ koncertjeire is. Bár eleinte nehéz volt megszólalnom, az egyik mondat hozta a másikat, és a közönség egy idő után visszakérdezett. Úgy vélem, másképp nem fog menni a nagykoncertek látogatóival sem, csak ha módszeresen, kicsi korban megpróbáljuk a gyerekeket megszólítani, bevonni. Nem szabad árkot ásunk a pódium és a publikum közé... Vagy ha már van, akkor azt el kell tüntetnünk. A muzikusok felelőssége is a közönségnevelés, akárcsak az, hogy kineveljük az utódainkat.

lítani, bevonni. Nem szabad árkot ásunk a pódium és a publikum közé... Vagy ha már van, akkor azt el kell tüntetnünk. A muzikusok felelőssége is a közönségnevelés, akárcsak az, hogy kineveljük az utódainkat.

■ *Ebben fontos szerepet kapnak ezek a vidéki fellépések...*

– Igen, tényleg látjuk a muzsikálásunk hatását, de nagyon jó lenne megoldani, hogy azok a gyerekek, akikhez elmegyünk, fejlessenek hozzánk. Vagy legalább a környékükön meghallgathassanak egy nagy koncertet. Mert ha ott vagyunk, akkor érdeklődnek, kérdezetnek, de minden csoda három napig tart... Ha azonban utána van egy másik találkozásuk a zenével, az megerősíti a mi fellépésünk hatását is. Talán meg lehetne oldani, hogy összegyűjtsék a gyerekeket, s busszal elhozzák egy-egy koncertre a Műpába. Jó volna, ha a zenekarok erőfeszítéseit össze lehetne hangolni, így a külön-külön folytatott munkának több értelme lehetne. Fikció persze, de jó lenne egy közös költségvetés – s nem zenekaronként –, amelyet erre a tevékenységre fordíthatnánk. Sokszor hallom a kritikát, hogy jó, mentek vidékre, játsztok 45 percet, de mi ennek a haszna? Én meg azt gondolom, hogy ennek a hatása, hasznossága igenis mérhető. Azok, akik egyszer is részt vettek egy élőzenés hangversenyen, másként viszonynak a komolyzenéhez, s igenis kialakítható bennük az igény erre a feltöltődésre. Ahogy a Grazioso Zeneszalomban is észlelhető volt, hiszen más, kerületi zenei rendezvényeken is megnőtt az érdeklődők száma – a több évig folytatott munkánknek köszönhetően. Fontos, hogy a lelki értékekre is odafigyeljünk, a lelki egészségünkért is tegyünk, s ehhez zene kell. Mert azért ne felejtsem el megemlíteni, hogy Alexandra nemcsak jól hegedül, hanem emellett minden más tárgyból is kitűnő. Ez nem véletlen, hiszen a hangszeres képzés minden más képességet erősít. Ezt nem győzöm elégszer hangsúlyozni, hiszen mindennek tudatában talán a szülők is jobban támogatnák a zenetanulást... Persze nemcsak a kicsikre kell fókuszálni, ugyanilyen fontosak az egyetemisták is. Érdemes lenne valamelyik egyetemen – akár késő esti kezdéssel – közérthető darabokat előadni nekik, hogy felnőttként más legyen a viszonyuk ehhez a műfajhoz. A gyerekeket és a fiatalokat egyaránt meg kell ‘fertőzni’ a komolyzenével, s ehhez meg kell találnunk minden lehetőséget.

R. Zs.

Frauke Adrians

Más utakat is kell találnunk!

Klasszikus zenei menedzserek konferenciája Utrechtben – kiállítás a zenekarok alapvető szerepkörén túlmutató zenei kínálatok mellett

„Van más út is?” – Fischer Iván, a berlini Konzerthaus zenekarának vezető karmestere nem csupán hobbynak tartja a zenekari zenészek „nem szimfonikus” tevékenységét. Véleménye szerint a zenekarok számára létfontosságú, hogy tagjaik más zenei területeken is aktívak legyenek, és a zenekarokon belül ennek megfelelően együttesek jöjjenek létre.

Fischer Iván erről április 26-án a klasszikus zenei menedzsereket tömörítő szervezet, az International Artist Managers' Association (IAMA) Utrechtben, az új Tivoli Hangverseny- és Kongresszusi Központban megtartott konferenciáján beszélt, ahol Nagy-Britanniából, Németországból és Hollandiából érkezett szakemberekkel közösen vitatta meg a szimfonikus zenekarok jövőjét. Véleménye szerint többségüknek nincsenek rózsás kilátásai, ha nem történik – legalábbis ami Németországot illeti – alapvető változás.

Fischer Iván szerint a szimfonikus zenekarok veszélyeztetett intézmények, amelyeknek legalább három komoly problémával kell szembenéznük. „Az első probléma a hangerő.” Véleménye szerint az elmúlt száz évben a hangerő megkétszereződött. Emberileg érthető, hogy minden zenész megpróbálja kihasználni a korszerű hangszerekben rejlő technikai lehetőségeket, és egyre hangosabban játszani, hogy minél nagyobb benyomást tegyen a közönségre és a kollégákra. „Mindenki szeretné kifejezni önmagát, és a zenészek erre a csodálatos, átütő hangzású új fuvalát vagy éppen az új és erős E-húrt használják. A helyzet viszont kezd egyre rosszabbá válni. A zenekarok munkakörnyezete fülsüketítő, ami egyszerűen elfogadhatatlan!”

A szimfonikus zenekarok létét fenyegeti továbbá Fischer Iván szerint a beszűkült repertoár. „Minden zenekar néhány korszak zenéjét játssza csak. Minden, ami Haydn és Mozart előtt keletkezett, az számukra feledésbe merült; lényegében véve csak kamarazenekarok és speciális együttesek játsszák őket. És mi a helyzet az új zenével? A hangversenyek programjára legfeljebb egy-egy 20 perces darab kerül fel a kortárs zeneszerzőkkel szembeni – mondjuk úgy erkölcsi –

elkötelezettség alapján. Utána pedig rögtön egy Schumann.” Fischer Iván szerint a szimfonikus zenekarok repertoárja ma a Beethoven és Messiaen közötti időszakot öleli fel. „És idővel ez a kör csak tovább fog szűkülni.”

A harmadik számú problémát a zenekarok méretében látja, „amely Mahler óta kőbe van vésve, azonban a 103–104 zenészt számláló standard méret nem igazán szerencsés, számos darabhoz egészen más létszámra van szükség.” A mereven rögzített létszám hosszú távon nem lesz fenntartható, és veszélyezteti a szimfonikus zenekarok intézményét.

Fischer Iván a nagyobb fokú rugalmasságban látja az egyik kiutat. Az IAMA konferenciáján az általa 1983-ban alapított és azóta is vezetett Budapesti Fesztiválzenekarról (BFZ) és a zenekar által képviselt filozófiáról mesélt lelkesen. „Nem hiszünk abban, hogy a jövő – vegyük az elkövetkező 30, 40, 50 évet – a mai zenekari struktúrában rejlik. Abban hiszünk, hogy a közönség sokkal szélesebb kínálatot vár el tőlünk.” A BFZ-n belül léteznek különböző kezdeményezések, amelyek keretében a zenészek külön aktivitást folytatnak. „Például egy barokkcsoporthoz, egy új zenei csoport, egy erdélyi népzenei játszó csoport, illetve a jazz zenészeink” – meséli Fischer Iván. A Konzerthaus zenekarát, amelynek szintén van egy kamarazenekara, nem említette egy szóval sem, hanem marad kedvenc példájánál, a BFZ-nél: „A zenekarra termelőegységként tekintünk, amely a zenét sokrétű formában adja elő a hallgatóság ízlésének és igényeinek megfelelően.” Ez nemcsak a közönség számára érdekesebb, hanem a zenészeknek is jól tesz. „Minden zenészre kreatív személyiségként kellene tekinteni, akinek minden bizonnyal több örömet szerez a munka, ha kreatívan és elkötelezetten végezheti.” Túl sok frusztrált és kiégett zenekari zenész van, akik már semmilyen örömet nem lelnek a munkájukban, mert évek óta csak szigorúan a karmesteri előírásoknak megfelelően zenélnek. John Summers, a manchesteri Hallé Orchestra ügyvezetője több kérdésben is igazat adott Fischer Ivánnak. Véleménye sze-

rint a merev, kategorikus gondolkodás a zenei életben senki számára nem előnyös, és azoknak a zenekaroknak, amelyeknek nem sikerül a társadalom szemszögéből elengedhetlenné tenniük magukat, nincs jövőjük. Summers, aki 1999 óta dolgozik a Hallé Orchestránál, nap mint nap szembe-sül a kihívással, hogy egy majd' 160 éves zenekart kell „egy gyorsan változó társadalomban fontossá” és vonzóvá tennie. „Nem nézhetünk csak a zenészek szemüvegén át” – véli Summers. Sokkal fontosabb, hogy mit vár el a közönség és a társadalom egy zenekartól. Fischer Ivánhoz hasonlóan úgy véli, megfigyelhető a tendencia, hogy néhány fiatal zenész egyáltalán nem törekszik arra, hogy fix állást találjon egy szimfonikus zenekarnál, hanem sokkal inkább a projekteket és a szabadúszó munkát részesíti előnyben, hogy változatosabb munkát végezhesen.

Anselm Rose, a Német Zenekarok Napja ügyvezetője sem tehetett úgy, mintha ez a helyzet nem létezne. „Sok új zenész van a német piacon, akik nem kedvelik a határozatlan idejű szerződéseket, elutasítják a próbajátékok gyakorlatát, és nem akarják vállalni azt a felelősséget sem, ami például a hangversenymesteri feladattal jár.” Másrésztől azonban felvetette, hogy „a stabil szerződésekben nincs semmi rossz, és a szabadúszó zenész sem feltétlenül a legjobb.” Belátta, hogy a zenekarok mai közönsége többet vár el, mint ami a zenekarok alapvető feladata, azaz a szimfonikus koncertek tartása. Azonban a repertoár terén is minden zenész felismerhet újabb és újabb szempontokat. Mégis jó ötletnek tartja, hogy a zenekari zenészeket rávegyék arra, hogy együtteseket alapítva hódoljanak kedvenc zenei stílusuknak, legyen szó jazzról, régi zenéről vagy világzenéről. „Ha lelkesen csinálják, annak csak jó lehet az eredménye.” Fischer Iván, akinek karmesterként lehetősége volt megismerni a zenészek munkakörülményeit többek között Nagy-Britanniában, Magyarországon és Németországban is, nagyon, sőt túlzottan is optimistának tartja Rose véleményét. „Hogyan tudna egy német szimfonikus zenekar száz szerződéses tagja még jazzt vagy más kama-

rozenét is játszani? A próbaterv ezt nem teszi lehetővé! Éppen az a nyomás hárul minden zenekar vezetőjére, hogy ne várjon el többet a zenészeitől!” Fischer éppen ezért meg van győződve róla, hogy a szimfonikus zenekar mint intézmény válaszut előtt áll: vagy rugalmasabbá válik, vagy megszűnik. Anselm Rose ezt nem hagyhatta annyiban. Véleménye szerint a túl rugalmas zenekarokat az a veszély fenyegeti, hogy instabillá válnak, és akkor a kevésbé bőkezű állami szektor számára még könnyebb lesz „leoltani a villanyt”.

A szimfonikus zenekarok jövőképét illetően a vita résztvevői természetesen nem tudtak közös nevezőre jutni. Abban azonban egyetértettek, hogy a szimfonikus zeneka-

rok központi feladatának ellátása nem lehet egyedüli cél, főként nem az elkövetkező évtizedek során. Mindezt megerősítették a közönség részéről érkező vélemények is, amelyek több zenepedagógiára, együttműködési projektekre és a zenekaroknak a társadalom felé történő nagyobb fokú nyitására vonatkozó igényeket fogalmaztak meg – mintha nem ezen az úton haladna már jó ideje számos zenekar, Németországban is. Végtelen kreativitású, végtelen idővel és lelkesedéssel bíró zenekari zenész, aki nemcsak a szimfonikus zenekar tagjaként, hanem azon túl is tevékenykedik: ez tehát az ideális zenész képe, nem csupán Fischer Iván szemszögéből. Azonban sem ő, sem Anselm Rose nem dédelget illúziókat a vál-

tozás tempójára vonatkozóan. „Egy meglévő zenekar megreformálása nagyon nehéz és fájdalmas folyamat” – mondja Fischer Iván. Rose szerint pedig: „Csak pénzzel lehetséges. Vagy fenyegetéssel.” Markus Stenz karmester számára ez azonban már túl komoran hangozhatott, mert véleménye szerint: „A lényeg végeredményében az, hogy higgyünk abban, amit csinálunk. Csodálatos dolgot tudunk nyújtani az embereknek, és biztos vagyok benne, hogy ezzel az egész társadalmat el tudjuk érni.” A helyes út megtalálása olyan feladat, amelyet minden zenekarnak magának kell megoldania.

(*Das Orchester* 2016/7–8 –
Köszönjük a közlés jogát!)

Marco Frei

Megfogyva bár, de megerősödve

A Münchener Rádiózenekar újjászületése

A Münchener Rádiózenekar sokrétű repertoárjával és a szociális zeneközvetítés terén létrehozott, példaértékű projektjeivel meghatározó eleme a bajorországi München városának és a Bajor Rádió profiljának egyaránt. A zenekart tíz évvel ezelőtt mégis a megszűnés veszélye fenyegette. Még ma is hátrorogó érzés visszagondolni az akkori értelmetlen és lelketlen tervekre. Az alábbiakban bemutatjuk, hogyan sikerült elkerülni a zenekar feloszlását.

A Münchener Rádiózenekar (MRO) biográfiája egy nagy fehér foltot tartalmaz a 2004. és 2005. évre vonatkozóan. „1998 és 2004 között Marcello Viotti volt a vezető karmester” – írja szűkszavúan a beszámoló. „2006 szeptembere óta Ulf Schirmer a művészeti vezető.” Egy szó sem esik a tervezett felszámolásról és Marcello Viotti erre az időszakra eső haláláról. Sötét időszak volt, a legsötétebb a zenekar 63 éves történelmében. Trauma, amelyre a zenészek nem szeretnének emlékezni.

A Bajor Rádióknak pedig minden oka megvan arra, hogy szégyenkezzen, és elhallgassa az eseményeket, amelyek azonban még jelen vannak a fejekben, a sajtóarchívumokban és az interneten is. Az akkori események mélyen beivódtak a nemzetközi zenekari világ emlékezetébe is.

2004 kora őszen a Bajor Rádió akkori intendánsa beszélgetésre invitálta Gernot

Rehrlt, az MRO igazgatóját, és közölte vele, hogy az MRO-t – anyagi okokból – meg kell szüntetni. Noha már tavasszal hallani lehetett róla, hogy a Bajor Rádiónál tíz éven belül már csak a Bajor Rádió Szimfonikus Zenekara fog létezni, ezzel a lépéssel senki sem számolt. A felszámolás konkrétumairól nem szólt a fáma, mert nyilvánvalóan nem foglalkoztak a részletekkel. A tervről szóló híreket azonban csak finoman volt szabad elhinteni, hogy teszteljék a közvélemény reakcióját.

Az eredmény egy példátlan fiasco volt. Maguk az MRO zenészei is csak a szombati reggeli újságból értesültek megszűnésükről. Gernot Rehrlnél egyfolytában csörgött a telefon, a zenészek folyamatosan hívták, ki zavartan vagy kétségbeesve, ki sírva vagy átkozódva. Nemcsak egy zenekar léte forogott kockán, hanem emberek, családok, egyedülálló szülők egzisztenciája is.

El lehet képzelni, milyen kínban volt az MRO vezetősége, hogy megtalálja a megfelelő szavakat – tudván, hogy a zenekar belül történő összeomlásának veszélye fenyeget. Elsődlegesen tehát meg kellett nyugtatni a zenészeket. A végső szó még nem hangzott el, még semmi sem volt teljesen biztos. A bomba robbanásakor Marcello Viotti, a vezető karmester New Yorkban tartózkodott. Neki sem szóltak előre, ő is csak ott értesült a hírről. Az MRO felszámolásának lehetősége nagy vihart kavart, nemzetközi vizeken is. A sajtó szó szerint ostrom alá vette az MRO vezetőséget.

Nem sok fantázia kell ahhoz, hogy elképzeljük, milyen dilemmával állt szemben az MRO vezetősége. Egyrészt meg kellett védeni a zenészeket és a zenekart, másrészt lojalitással tartozott munkáltatója felé. Ráadásul senki sem tudta és akarta elhinni, hogy egy jól és kiegyensúlyozottan működő zenekart miért kell egyik napról a másikra megszüntetni. Az eseményekkel kapcsolatos kérdésekre Gernot Rehrl nem kívánt válaszolni, de elmondta: „a mai napig nem értem, miért és hogyan történtek a dolgok annak idején.” Ő maga is ellenszolgált a döntésnek, ami az állásába került. Egy híressé vált újságinterjúban előadta, hogy az MRO fenntartása még egy százalékat sem teszi ki a Bajor Rádió költségvetésének, és a zenekar feloszlásával mindössze ezt a csekély összeget lehet meg-

takarítani. „Ez valóban arányos lenne azzal, amilyen veszteséget okoznak ezzel egy olyan hihetetlenül gazdag kultúrával és lelkes közönséggel rendelkező város, mint München kulturális életében?” – kérdezte, és ezzel az újságcikkkel robbant igazán a bomba. 2004 novemberében Rehrlnek távoznia kellett, és Viotti is vele tartott. Rehrl menesztését követően az olasz karmester bejelentette, hogy visszalép az MRO vezető karmesteri pozíciójából, de hangsúlyozta, hogy az ő vezényletével tervezett darabokat vállalja, mert ha nem így tenne, azzal csak a zenekarnak ártana.

2005. február 16-én Viotti meghalt, és a mai napig tartja magát az az elképzelés, amely szerint az MRO megszüntetése körüli fenyegető hírek okozták az 50 éves karmester halálát. Rehrl szerint, akit szoros barátság fűzött Viottihoz, ez „határozottan” nem igaz, de hozzáteszi: „Nagyon le-sújtották a történetek, megalázó volt számára.” Már csak azért is, mert nem sokkal előtte hosszabbították meg a szerződését. Viotti az MRO egyik próbája alatt összeesett, és eszméletlenül szállították kórházba, kómába esett, és néhány nap múlva meghalt. Az élet ironiája, hogy a következő tervezett koncertprogram címe ez lett volna: „Játszd nekem a halál dalát!”

Rosszabb nem is történhetett volna a zenekarral, Viotti halála pedig a borzalmas események legsúlyosabb mélypontját jelentette. A zenekar már azt megelőzően is sokkos állapotba került, és vezetőség, valamint hivatalos vezető karmester hiányában teljesen magára maradt a kilátástalan helyzet kezelésében. Csak a zenekar elnöksége állhatott védelmezőleg a kollégák elé, és ezt meg is tette. Felejthetlenné vált az a próba, amikor a zenészeknek legfelülről elmagyarázták, hogy végleg itt a vég. Amikor folytatni kellett volna a próbát, a fúvósok csikorogtak és nyikorogtak, a vonósok vinnyogtak és cincogtak. Semmi sem működött. Ez volt a félelem, a kétségbeesés és a reménytelenség hangja. Ebben a pillanatban a zenekar elnöksége felállt, megkérte a karmestert és a segédek, hagyják el a termet, hogy beszélhessen kollégáival. „Jó zenészek

vagytok, ne hagyjátok, hogy bárki bármi mást mondjon rólatok. Amíg mi vagyunk az elnökség, senki nem mehet tönkre.”

Ez a próba könnyen és véglegesen megtörténhetett volna a zenekar gerincét, azonban lényeges fordulópontra lett belőle. Ha veszünk, legalább ne adjuk olcsón a bőrünket – szölte a jelszó. Hamar kialakult a közösségi érzés, ami ilyenkor nem magától értetődő. Mindenki odafigyelt a másikra és a kollégák kiálltak egymásért. Komoly erő képviseltek, amelynek köszönhetően célzott intézkedéseket tudtak hozni a másik oldal, azaz az intendáns pellengérré állítása nélkül. Éppen ellenkezőleg, amit az MRO zenészei és pártfogói tettek, tökéletes példája annak, hogyan kell ilyen helyzetben okosan, erősen és mindemellett a méltóság megőrzése mellett cselekedni.

A zenekar még erőteljesebben nyitott a nyilvánosság felé, és tiltakozó aláírásokat gyűjtött, amelyekből rövid idő alatt közel 90 ezer gyűlt össze. Emellett a Bajor Rádió és tervei nem szűntek meg téma lenni a sajtó és a nyilvánosság köreiben. A nyomás óriási volt, különösen azért is, mert Münchenben, a kulturális nagyvárosban a klasszikus zene legalább annyira magától értetődően a társadalmi élet része, mint Bécsben. A Bajor Rádió intendánsa tehát sarokba lett szorítva, neves karmesterek sem restelltek telefonhívásaikkal bombázni, és ember legyen a talpán, aki bírja ezt a fajta nyomást. Az MRO azonban a gyengeség kihasználása helyett hidat épített felé, és lehetőségeket mutatott számára, hogy hogyan juthat ki a zsákutcából büszkesége megőrzése mellett.

2005-től megfordult a helyzet, a megszüntetés tervét lassanként visszavonták. Időközben felmerült annak lehetősége is, hogy az MRO-t összevonják a Bajor Rádió Szimfonikus Zenekarával, ami ellen ez utóbbi azonban tiltakozott. Noha akkor az MRO-nál zenélő kollégákkal szembeni antipatizálás hozzáállásnak tekintették sokan, mai szemmel nézve ez volt a helyes út. A két zenekar profilkja és irányultsága ugyanis túlságosan is eltérő. De leginkább azért, mert ezáltal sikeresen elhárult az MRO összeol-

vadás révén történő megszűnésének veszélye. Így a szimfonikusoknak is köszönhető, hogy a Bajor Rádió még ma is két összetéveszthetetlen és összehasonlíthatatlan, értékes zenekarral büszkélkedhet.

Végül sikerült új szerződést kialakítani az MRO számára, azonban 20 zenekari állást meg kellett szüntetni. Ez a döntés is azt mutatja, milyen ésszerűtlenül járt el annak idején a Bajor Rádió vezetősége, hiszen egyes projektek és nagyobb repertoárok esetén ma vendégzenészeket kell igénybe venniük, ami az MRO művészi költségvetésének mintegy egy negyedét ez teszi ki.

Az MRO vezetősége számára azonban örök tanulság, hogy a megszűnés veszélyét csak úgy lehet elhárítani, ha megpróbálják a munkálatával közösen rendezni a helyzetet. A zenekar annak idején valóban nagy, végletekbe menő megértést tanúsított a Bajor Rádió vezetőségével szemben. Nem támadták hátba, és lojálisak maradtak hozzá, amiért a vezetőség később köszönetet is mondott. Lényeges momentum, hogy a jelenlegi szerződésbe bekerült egy mondat, amely szerint a Bajor Rádió a szerződés fennállása idejére kötelező érvénnyel lemond arról, hogy az MRO tagjainak a rádió gazdasági helyzetéből adódóan nyújtson be felmondást.

Noha a szerződés határozatlan időre jött létre, kérdés, hogy hogyan lehet értelmezni ezt a mondatot esetleges jogviták esetén. A Bajor Rádió BR-Klassik klasszikus zenei programjának 2018-ra tervezett digitalizálása komoly kockázatot rejt, különösen a rádió zenekari számára. Ha a BR-Klassik URH-ról történő lekapcsolása a hallgatóság vélhető visszaesését okozza, a zenekarok biztos műsorszórá platformja is veszélybe kerül. Mariss Jansons is aggodalommal tekint e változás elébe. Az MRO ezért mindent meg szeretne tenni azért, hogy a digitalizálás jól sikerüljön. Lojálisan, odaillő projektekkel részt vesznek a reklámban. Mostantól a rádió vezetőségé a felelősség.

*(Das Orchester 2015/9 –
Köszönjük a közlés jogát!)*

Marco Frei

Ügyfélközpontúság és meghatározó szerep

A Babelsbergi Német Filmzenekarnak e két tényező segítette túljutni a válsághelyzeteken

Egy filmzenekar sem örvend Németországban olyan hírnévnek, mint a Babelsbergi Német Filmzenekar, amely komoly múltra tekinthet vissza a német film- és zenetörténetben, és Brandenburg tartomány valóságos kulturális cégéreként is működik. Tíz évvel ezelőtt mégis meg akarták szüntetni. A dolgok azonban másként történtek.

Klaus-Peter Beyer természetesen sosem elégedett. Annak azonban nagyon örül, hogy a 2015. június közepén megtartott közgyűlésen bejelentette, jelentős mértékben megemelik a Babelsbergi Német Filmzenekar (DFOB) zenészeinek – még mindig igencsak alacsony – fizetését. Hogy mivel érte el mindent a zenekar hosszú évek óta szolgáló intendánsa? Azzal, hogy a zenekar éves támogatását a 2005. évi 750 ezer euróról sikerült kétmillió euróra növelnie.

Ez nem csupán egy kisebb csoda, hanem valóságos szenzáció! Hiszen ha Johanna Wanka – egykori brandenburgi kultuszminiszter asszony, ma szövetségi oktatási és kutatási miniszter asszony – akarata érvényesül, a zenekar mára már nem is létezik. Wanka éppen tíz évvel ezelőtt döntött úgy, hogy megszünteti a komoly múltra visszatekintő filmzenekart, de számításaiiba hiba csúszott. A képzett matematikus miniszter asszony ugyanis nem számolt azzal az elsöprő erejű felháborodással, amelyet döntése váltott ki.

A Brandenburgi Kultuszminisztérium 2005 közepéig tervezte a zenekar támogatásának teljes befagyasztását, bár a Filmzenekar éves költségvetésének már akkor több mint felét, konkrétan 70 százalékát maga teremtette elő, ami akkor országszerte egyedülálló teljesítménynek számított. A Potsdami Brandenburgi Filharmóniát éppen 1999-ben oszlatták fel, és nem sokkal később máris a tartomány fővárosának egyetlen megmaradt, nagy zenekarának akartak nekimenni, amely addigra már kiváló hírnevet szerzett magának a nemzetközi film- és televízió-iparban is.

A DFOB ilyen formán egyedülálló a német zenekarok között. Ezért Wanka tervei a Brandenburgban akkor kormányon lévő SPD és CDU számára is túlzásnak számítottak, hiszen egy komoly tradíció végleges le-

rombolásának veszélye fenyegetett. A zenekar története 1918-ra nyúlik vissza. Alapszabálya értelmében az UFA filmvállalat akkoriban alapított és Giuseppe Becce által vezetett zenekarának hagyományát folytatja. Az 1920-as években Werner Richard Heymann volt az UFA zenei főigazgatója. A nemzetiszocialisták 1933-as hatalomra kerülésével komoly propagandamunkát kellett folytatnia. A második világháborút követően felvették a „Grünaui Rádiózenekar” nevet, amelyet 1952-ben „DEFA Szimfonikus Zenekarra” váltottak. Az 1989-90-es rendszer-változásig az NDK filmiparát szolgálta ki, és 1991-ben Manfred Rosenberg karmester irányítása mellett került sor a „DEFA Szimfonikus Zenekar” búcsúkoncertjére. A vagyonekezelő már meg akarta szüntetni, amikor 1993-ban új működtető egyesület jött létre. A „Berlini Rádió Táncczenekarával” egyesülve létrejött a Babelsbergi Német Filmzenekar (DFOB), amelynek alapítója a jelenlegi intendáns, Klaus-Peter Beyer volt. Ha Beyer ma azt hangsúlyozza, hogy a DFOB nem nehéz, hanem „rettenetes időközön” ment keresztül, akkor igazat kell adjunk neki.

Az 1990-es évek történései rettenetes változásokat hoztak a kelet-német zenekarok számára. Egy nagy kísérleti laborban érezhették magukat, ahol a zenekarokat összevonták, vagy azonnal meg is szüntették. Néhány jóhiszemű idealista azt gondolta, hogy normális kollektív szerződést kapnak majd, de a valóság másként festett. Klaus-Peter Beyer nem dédelgetett álmokat, tudta, hogy a zenekarnak nagyfokú önállóságot kell vállalnia, és saját bevételeket kell generálnia. Emellett pedig „ügyfélközpontúan” kell működnie, azaz meg kell felelnie a film- és televízióműsor-gyártók, valamint a hanglemezipar igényeinek. „Szolgáltatók vagyunk, és a mai

napig ennek megfelelően működünk” – mondja.

A zenészek idővel saját, a zenészekre vonatkozó állami kollektív szerződéshez igazodó saját szerződés szerinti díjazásban részesültek és részesülnek, ami nem magas, és soha nem is volt az. Újsághíradások szerint a DFOB zenészeinek nem is olyan régen még kevesebb mint nettó 1000 euró volt a havi átlagfizetése. Éppen ezért különösen cinikus volt a 2005-ben érkezett kultúrpolitikai támadás. „Kezdetből fogva próbálkoztak azzal, hogy megkérdőjelezzék az abszolút szükséges és rendkívül szűkre szabott anyagi igényeink jogosultságát” – állapítja meg Beyer higgadtan. De ez esetben máshogy történt. A folyó üzleti év során, 2005 februárjában ugyanis bejelentették, hogy 2005 júniusától a zenekar megszűnik, mert a tartomány nem tudja tovább egyedül finanszírozni működését, amit pedig valójában soha nem is tett.

A megszüntetés veszélyét sikerült elhárítani, azonban 2005-től az állami támogatásnak, 750 ezer eurónak csak éppen hogy a felét kapta meg a zenekar. A Brandenburgi Média-intézetnek köszönhetően a DFOB intendánsának sikerült megszerezni a hiányzó másik felet. És ez még nem minden, hiszen a politikusok és a kulturális élet szereplői irányából érkező, az évek kemény munkájával megszerzett komoly támogatottságnak köszönhetően 15 évnyi száműzetésből is ki tudott kerülni. 1993-ban történt újraalapítását követően ugyanis Babelsbergből Oberschöneweidébe (berlini városrész) kellett költöznie, az NDK rádió helyiségeibe. Az egykori potsdami UFA stúdió alapos felújításra szorult.

„A támogatásoknak köszönhetően sikerült visszatérnünk Babelsbergbe” – meséli Beyer, és ezzel a zenekar ismét nemzetközi szinten folytathatta munkáját. „Világos volt számomra, hogy szolgáltatóként stúdióra van szükségünk” – folytatja. Hiszen ha bérleti díjat kellene fizetnünk a stúdióért, nem tudnánk megfelelő ügyfeleket szerezni és hosszú távon megtartani sem. Emellett a berlini száműzetés sem tűnt ésszerű ötletnek. A száműzetés hivatalos 2007-es lezárulását újabb nagy siker követte: a tartományi kormány érezhetően megemelte a támogatást.

„A zenekar 2010 óta külön 1,3 eurós költségvetési tételként és előirányzatként szerepel a

tartomány költségvetésében” – meséli Sabine Kunst, Brandenburg hivatalban lévő kultuszminiszter asszonya. „Idén ismét emelkedett a támogatás, így a zenekar jelenleg 1,65 millió euróban részesül.” Brandenburg tartomány kezdettől fogva a Filmzenekar támogatói között volt, és támogatása összegét az elmúlt években többször is megemelte. Beyer számára egyértelmű, hogy az olyan kedvező változások, mint amelyek 2010 óta történtek, csak akkor lehetségesek, ha a zenekar kiváló kapcsolatokat ápol a politikusokkal, és négy szem közt is tud velük beszélni.

Brandenburgban még tényleg számít az adott szó, és ígéretüket be is tartották, meséli Beyer. A teljes tartományi kormány kiállt az ügy mellett, mert felismerte, hogy a Babelsbergi Filmzenekar egyedülálló értéket képvisel, és az egész tartomány kulturális cégéreként és nagykövetségként működik. Ha Brandenburg külföldön képviselheti magát, ott a Babelsbergi Filmzenekar is jelen van. „Határozottan megvan bennünk az, ami a tartomány kulturális életét jellemzi.” Beyer nem utolsó sorban konkrétan azokra a korszakalkotó némafilmekre gondol, amelyek Babelsbergben készültek, köztük a *Metropolis* és a *Nosferatu*. Ezeket a kulturális gyöngyszemeket élőzené-

vel is elő lehetne adni a Babelsbergi Filmzenekar közreműködésével. És ha a némafilmek zenei kísérete bárhol a világon ismeretlen területnek számít, ott a zenekar szívesen adja át hosszú évek során szerzett tapasztalatát. A tartományi kormányzat számára ez is meglepetésnek számított, és a zenekarnak ezzel az érveléssel is sikerült hangsúlyoznia fennmaradása fontosságát.

A zenekar mindemellett nagy közkezdveltségnek örvend. „Mindenki érzi a zenekaron belüli hihetetlen összetartást” – meséli örömmel Beyer, különös tekintettel arra, hogy mindez a nem éppen magas fizetések ellenére jellemző a zenekarra. „Ez a majdnem családi hangulat és közösségi szellem sok producerre és ügyfélre is átragad, akik ennek köszönhetően jól érzik magukat nálunk.” Az ilyen hozzáállás pedig a nehéz időszakok átvészelését is könnyebbé teszi, akkor is, ha ezt a tényezőt még mindig sokan alábecsülik.

Sabine Kunst, Brandenburg jelenlegi kultuszminisztere számára egyértelmű, hogy a zenekar létrejötté és indulásának története egy „figyelemre méltó művészi profil” alapjául szolgálnak, különös tekintettel a szimfonikus és populáris zene összekapcsolására. „Az említett profil abban nyilvánul meg, hogy a

zenekar a klasszikus szimfonikus zenekar hangszerei mellett a modern bigband felszereltséghez szükséges eszközökkel is rendelkezik. A zenekar mindemellett nemzetközi szinten is keresett, és nagy ismertségnek örvend, tehát nagymértékben hozzájárul Brandenburg nemzetközi megítéléséhez.” A miniszter asszony ezenkívül utalt a zenekar tartományban folytatott sokrétű tevékenységére, így a wittenbergi Elba-térség fesztiválon és a berlini „Classic Open Air” fesztiválon való részvételle is.

Meg kell említeni továbbá, hogy a zenekar rendszeresen fellép cross-over és film-live koncerteken is. Mindezek elég indokot szolgáltatnak a kultuszminiszter asszony számára, hogy kiálljon a zenekar mellett: „a jelentős mértékben megnövelt finanszírozással a tartomány hozzájárul a zenekar működésének biztosításához. Célunk, hogy ez a támogatás megmaradjon. Azonban egyértelmű az is, hogy a zenekarnak az állami támogatás mellett önállóan is képesnek kell lennie anyagi eszközök előteremtésére, amihez a különleges profil és a közönség szeretete jó alapot biztosít.”

(*Das Orchester 2015/9 –
Köszönjük a közlés jogát!*)

Sven Scherz-Schade

Hurrá, még életben vagyunk!

A válság ellenére

Van, aki azt mondja, „túléltük a válságot”, van, aki azt, „ezen túl vagyunk, a következő biztosan nemsokára érkezik”. A német zenekarok egy része bizonytalan jövő előtt áll, és egy részüknek a közelmúltat is számba kell venniük. Az utóbbi évtizedekben volt mitől tartaniuk, hiszen voltak zenekarok, amelyek megszűntetésre vagy összevonásra kerültek. És vannak zenekarok, amelyek szinte változatlanul kerültek ki a válságból. Hogyan sikerült nekik? A politikai körökben folytatott ügyes lobbival? A közönség és a nyilvánosság támogatásával? Vagy csupán „szerencsájük volt”? Az ő és a kevésbé „szerencsés” zenekarok tapasztalataiból mi is tanulhatunk.

Nem, nincsenek csodaszerek és patent megoldások. Ha a zenekar túlélése a tét, akkor így vagy úgy, de küzdeni kell. A zenekarok egy része kivonul a barikádokra, sztrájkot és ellenállást hirdet, másik fele pedig éppen piaci értékét hangsúlyozza a válság idején. A küzdelem két módja természetesen nem zárja ki egymást.

A kulturális menedzsment terén – akárcsak a gazdasági életben – a jó, közismert és nagy

márkanév már fél siker. Ha például a Babelsbergi Filmzenekar neve kerül szóba, a berlini/brandenburgi klasszikuszene-kedvelők fejében rögtön elkezd „pörögni a film”. Noha a potsdami zenekar számos fellépésének semmi köze a filmhez vagy mozihoz, a filmzenekar elnevezés bizonyos szinten garantálja, hogy a nagyközönség pozitív képet alkosson róla. Már ez önmagában is segítséget jelenthet, amikor közel tíz évvel ezelőtt a Bran-

denburgi Kultuszminisztérium meg akarta vonni a támogatást a filmzenekartól, és a zenekarnak meg kellett védenie magát. Ha a médiában elterjed a megszorító intézkedés híre, az emberek annál inkább odafigyelnek, minél ismertebb számukra az érintett kulturális intézmény.

Ugyanilyen egyszerűen működik ez a politikusok esetében is. Már az is hasznos lehet, ha a képviselők akár csak a zenekar nevét megjegyzik. Természetesen nem azokról a politikusokról van szó, akik a kultúrpolitika terén dolgoznak, hiszen ők általában megfelelően tájékozottak, és ismerik a kultúra képviselőit, hanem a más területeken dolgozókról. A frakciógyűléseken gyakran szükség van többségi szavazataikra. 2005 nyarán a Babelsbergi Filmzenekar esetében éppen ez történt. A tartományi gyűlés kulturális bizottsága erőteljesen szembeszállt a tartományi kormány tervével, és a pénzügyekért felelős képviselőket végül a hatékonyság érveléssel sikerült is meggyőzniük, hiszen a Babelsbergi Filmzenekar költségvetésének 55 százalékát

képes volt saját koncertbevételeiből fedezni, ami az önértékesítés kiváló példája.

Egy jó márkanévvel a tarsolyban még a válságos helyzetek is megfordíthatók, ha – a művészi szellemhez hűen, amelyre az igazi művészetnek mindig szüksége van – előrevetítjük, mi minden válhat a zenekarból, még hozzá mindenki, adott esetben az állami támogatást nyújtó szerv hasznára is. A potsdami példára visszatérve: a folyamatos anyagi gondokkal küszködő Lausitzring versenypálya, a Cargo-Lifter Zeppelin projektje és más „nagy elképzelések” éppen ezekben az években súlyos anyagi terheket róttak Brandenburg tartományra. Százmilliókat költöttek ezekre a részben nevésséges tervekre, míg a Filmzenekartól majdnem megvonták az évi 750 ezer eurót. Az eszközök arányossága a kultúrpolitika terén ütőképés érvek számít, így meglehetősen dőlhetünk hátra: a Babelsbergi Filmzenekar túlélte a válságot!

A jövőképhez hozzátartozik az is, hogy a zenekar ösztönén higgyen magában, és elég önbizalommal rendelkezzen ahhoz, hogy meggyőződését igazolni tudja a nyilvánosság előtt. Az önbizalom növekszik, ha a zenekar támogatásban és elismerésben részesül a társadalom és a kultúra képviselői részéről.

Az egyik oldalon ott a folyamatos tartományi és helyi szintű háztartáskonzolidációs intézkedésekből eredő tényleges anyagi nyomás. A másik oldalon az a szellemiség, amely e számításokat körüllegi, egészen pontosan a korszellem, amely az elmúlt két évtizedben többé-kevésbé jól állt hozzá a klasszikus, a kórus- és a zenekari zenéhez. Az újraegyesítést követő években elterjedt nézet volt, hogy az új tartományokban fennálló „sok” zenekar az NDK „túl” teljesítésének az eredménye. Ez a vélemény a mai napig tartja magát, főként a nyugati tartományokban, ahol a mai napig a régi szövetségi köztársaság kulturális támogatását tartják – nem tudatosan, de magától értetődően – a legmegfelelőbb és igazi érték-mérőnek. Tény azonban, hogy azon kelet-német zenekarok számára, amelyeket a megszüntetés veszélye fenyegetett, de mégis sikerült túlélniük, ez a régi mérce már nem érvényes. Tübingia tartomány kisebb zenekari, például a Landeskappelle Eisenach vagy a Thüringer Symphoniker Saalfeld-Rudolstadt a túlélésért folytatott küzdelem során olyan erőfeszítésekre voltak képesek, amelyek jóval meghaladják egyes nyugati kollégáik áldozatkészségét (állások megszüntetése, taglétszám csökkentése, házi kollektív szerződések, a díjmelésről való lemondás). Ez is hozzájárult a zenekarok túléléséhez, és jelentős mértékben befolyásolta és meg is változtatta a németországi zenekarok életét.

A helyhez való kötődés segítséget jelent a túlélésért folytatott harcban. Minél több és intenzívebb kapcsolatot ápol egy zenekar a régióján belül, annál több pártfogót találhat, ha szükség lenne rá. Jobbak az esélyei annak a zenekarnak, amely járja az iskolákat, és oktató tevékenységet folytat, vagy amelynek bérletei iránt nagy a kereslet. A program terén is lehet engedményeket tenni, kérdés azonban, milyen messzire mehet el e téren egy zenekar. Hány vélhetően kaszasikert hozó vagy populáris (operett, filmzene, jazz, pop, rock és – esetleg – slágerparádé) programot bír el a repertoár a kultúra közvetítéséért vállalt művészi felelősséggel összeegyeztetve? Nem fogadható el minden módszer, még a túlélés érdekében sem. A zenekar nem veszítheti el büszkeségét, és arculatát annál inkább meg tudja őrizni, minél erősebb a kapcsolati hálója.

A Lipcsei Szimfonikus Zenekarnak (korábban Nyugat-szász Filharmónia, majd Nyugat-szász Filharmonikus Zenekar) minden bizonnyal segítséget jelent, hogy a Lipcsei Zenei Főiskola fontos partnere a zenészképzés terén, akár csak a weimari Liszt Ferenc Zenei Főiskola. A tübingiai zenekaroknak jól látogatott koncertjeik adnak biztonságot. Ha az előadásokra sokan járnak, a pénzügyi támogatások iránti kérelmeket is jobban alá lehet támasztani. Azonban ez esetben is igaz, hogy a kvóta nem minden. De hol mutatnak be új zenét, és hol vállalják a zenei kísérletezés kockázatát? Az utóbbi időben a túlélésért küzdő zenekarok nemigen tudtak új művekkel és ősbemutatókkal foglalkozni. A látogatók számának visszaesésétől való félelem meghatározóbb szerepet töltött be életükben, mint a programtervezés.

Visszatekintve általánosságban elmondható, hogy a túlélő zenekarokat kreatív ötletek sokasága jellemzi. A profil erősítése minden zenekar számára fontos. Azok, akik akut válságban vannak, és a megszűnés fenyegeti őket, ez a profil meghatározó lehet megmaradásuk szempontjából. Így történt ez a Münchener Rádiózenekar esetében is, amelynek példája megmutatta, hogy egy látszólag stabil helyzet is megváltozhat hirtelen, aminek következtében a zenekar fennmaradása is bizonytalanná válhat. Noha korábbi vezető karmestere, Marcello Viotti idején bel- és külföldön is komoly művészi elismerésnek örvendett, mégis a megszüntetés veszélye fenyegette, mert a Bajor Rádiónál megtakarítási intézkedések meghozatalára került sor. A bizonytalanság hónapjait követően csak 2005-ben érkezett el a „megváltás” azzal, hogy a zenekari tagok létszámát jelentős mértékben, 72-ről 54-re csökkentették.

A legújabb tervvel kapcsolatosan, amely alapján Baden-Württembergben 2016-tól össze kívánják vonni a Dél-nyugati Rádió két zenekarát, a Münchener Rádiózenekar példáját látva csak ennyit mondhatunk: legalább túléltek! A Müncheneriek kibővítették profiljukat. 2006 óta erőteljesebben foglalkoznak ifjúsági és oktatói feladatokkal. Ulf Schirmer, a zenekar művészeti vezetője munkaidejének egyharmadát a mai napig az ifjúságnak szenteli. Az elmúlt évek koncertprogramjaiból is jól látszanak a profilalakítást célzó kreatív ötletek. Néhány éve a filmzene is felkerült a repertoárra, például a München Filmfesztivál megnyitásokor Michael Bully Herbig részvételével megtartott „Sounds of Bully’s Cinema” koncert alkalmával. A 2015/16-os szezonban a Münchener Rádiózenekar emellett ritkaságokat és ismeretlen műveket, például Benjamin Godard (1849–1895) *Dante* című operáját és Joseph Beer (1908–1987) egyik operettjét is előadja. A viszonylag nagy programbeli szórás azt mutatja, hogy a Münchener Rádiózenekar újra erős lábakon áll a „közszolgálati rádió kulturális közvetítési feladatainak ellátásában”, és el tud térni a megszokott programszerkesztéstől.

Az említett tübingiai zenekarokról ez nem mondható el. Ennek oka pedig a közpénzek elosztásának problematikája a tartomány és az önkormányzatok között. Ha a városok mint a zenekarok fenntartói, illetve finanszírozói nem kapnak jóváhagyást költségvetésükhöz, elsőként „önkéntesen vállalt” költségeiket – és ide tartoznak a kulturális kiadások is – kell megvizsgálniuk. Megszorítások tekintetében pedig a zenekarok és színházak mindig első helyen állnak. Tübingia tartományban éppen ezért nagy reményeket támasztanak a kormányon lévő vörös-vörös-zöld koalícióval szemben. Kérdés, hogy ténylegesen lesz-e változás az említett önkéntes támogatások terén. Egyfajta „kulturális garanciára” lenne szükség, amely biztosítaná, hogy a városok egyes önként vállalt kulturális ráfordításai érinthetetlenek legyenek, és ne legyenek felhasználhatók a tartományi háztartások eladósodás elleni konszolidációjához. Baden-Württembergben már meg is fogalmazták az előzetes elképzeléseket. Ha ugyanis 2020-tól az adósságfék érvényes lesz a szövetségi államokra, a zenekari pénzek sem igen fognak emelkedni. Ez biztos. Emellett a szolidaritási járulék elmaradása tovább fogja élezni a helyzetet az új tagállamokban. A „kulturális garancia” esetükben igazi főnyeremény lenne, és valójában csak bevezetése után mondhatnánk, hogy „hurrá, még életben vagyunk!”

(*Das Orchester 2015/9 – Köszönjük a közlés jogát!*)

Koncertekről

Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara – Budapesti Wagner-napok 2016

Amióta immár egy évtizede Fischer Ádám életre álmodta a Budapesti Wagner-napok rendezvénysorozatát, kevés kivétellel a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara teljesíti a rezidens együttes szerepét.

A Rádiózenekar annakidején sajátos típusát képviselte a szimfonikus zenekaroknak; a tagsághoz megannyi, s csak részben a felkészüléssel mérhető feltétel volt szükséges. Ezek között az egyik legfontosabb a megbízható „állászilárdság” volt, vagyis a teljesítőképesség magas szintje, a minőségre és a mennyiségre vonatkozóan egyaránt. A munka jelentős részét stúdióban végző együttes együtt élt a felvételt jelző piros lámpa elvárásával, hiszen az ismételhetség lehetősége korántsem engedélyezte a felkészültség alacsonyabb szintjét, a csupán többszöri nekifutásra sikerülő megoldásokat.

Az idők folyamán módosultak az elvárások a rádiózenekar (mint olyan, s kiváltképp az évtizedekig nemzeti büszkeségünknek számító együttes) iránt. Az együttes – alkalmazkodva a napjainkban divatos irányelvek szempontjaihoz – megannyi projektben vesz részt, ami azzal jár, hogy az igénybevétel szintje rendkívül ingadozó. Éppen ezért jelenthet több szempontból is nehéz feladatot a Wagner-sorozat. Szinte „bemelegítés nélkül”, hirtelen kezdődik az intenzív próbafolyamat, az állandó koncentráció légkörében. Egy évtized során hozzászokhattak a zenekari játékosok (kiváltképp, akik kezdetől rendszeresen résztvevői e kihívást jelentő feladatnak), ámde erre csupán lelkiileg lehet készülni. A Wagner-napok életre-álmodójával, az előadások dirigensével, Fischer Ádámmal volt egy rövid közös korszakuk a közelmúltban, s a betanítás munkáját vállaló Kovács Jánossal (korábbi vendégkarmesteri közreműködések után) úgy tűnik állandósul kapcsolatuk – ilyen szempontból tehát akadálytalan a zenére-figyelés lehetősége. A Tetralógiát illetően, csak elismeréssel szólhatunk arról a munkabírásról, amellyel jelentős színvonalbeli csökkenés nélkül tudják teljesíteni a Wagner-megálmodta, négy egymás után következő napon történő előadásokat. Vannak váltás-lehetségek, de korántsem minden hangszerre/hangszercsoportra vonatkozóan az évekkel ezelőtti létszámleépítéseknek köszönhetően.

Aki egyszer megtanulta a szólamát, könnyebb helyzetben van, mint aki most ismerkedik vele (márpedig minden zenekarban vannak újabb tagok!). De a szólamtudás sem csökkenti a figyelem felelősségét! És számolni kell azzal is, hogy a hallgatóság hasonlóképp rétegződik: a Wagner-fanek mellé különböző korosztályú érdeklődők felzárkóztatása a cél.

A Wagner-napok közönsége összművészeti élményt keres – és talál is a Müpában évről-évre! Ha sikerül elvarázsolni, elsősorban az élményért hálás – énekesekhez/szerepekhez kötődnek elsősorban az emlékezetes pillanatok (bármilyen terjedelműek legyenek is). Szinte természetesnek tartja, ha a zenekari hangzás minden képzeletét felülmúlja – s csak akkor tűnik fel a produkció élő-jellege, ha valami apró zavaró mozzanat kerül a (hang)képhez. De Beckmesser legyen a talpán, aki a hibákkal foglalkozik e monumentális teljesítmény során!

A fáradás jeleit leginkább az utolsó előadáson, a sorozat záró Mesterdalnokok-előadáson lehetett észlelni. Talán a lelkesítés/lelkesedés is csökkent, talán sem a saját-szólam, sem a hangzágességbe való beilleszkedés nem jelentett már kihívást. Hozzá lehet szokni a szépséghez, a nagysághoz – bármihez, s a természetesként elkönyveltet immár meglévőnek tarthatják azok, akiknek feladata mindezeknek az életben tartása lenne.

A hangszerjáték (a zenekari játék) egyszersmind munka is, fáradságos – és ha ily módon idény-jelleggel szakad a résztvevőkre, sajátos megterhelést okoz. Szerencsére csak az utolsó előadás során figyelhattunk fel ilyen tünetekre – aki pedig csupán ezt az egyetlen produkciót hallotta, annak – összehasonlítási alap hiányában – nyilván akkor sem tűnt fel. Mert – jóllehet, félszenírozottnak tervezték – a pódium igazi színpad volt, beteljesítve Fischer Ádám szándékát, amely arra irányul, hogy hadat üzenjen az előadóművészet legnagyobb ellenségének, az unalomnak.

A (rendszeres) koncertlátogató számára külön élményt jelentett annak a bioáramnak a működése, amely az egész termet áthatotta. A csend a Bayreuthi Ünnepi Játékok légkörét idézte; ott a figyelem a színpadra összpontosul – a Müpában pedig annak ellenére hasonlóképp intenzív tudott lenni, hogy a közönség tájékozódását kétnyelvű feliratolás könnyítette.

A nürnbergi mesterdalnokok ismertetőfüzete a 2013-as kiadványnak aktualizáltan módosított újbóli megjelenítése. Elégtétellel nyugtáztam, hogy az idei programfüzetben a szereplők között a közreműködő együttesek (a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara, a Magyar Rádió Énekkara és a Nemzeti Énekkar) is kaptak rövid ismertetőt. Ami a magyar közönségnek szinte semmitmondó, viszont a külföldiek (s ők is szép számban megtisztelik az immár nemzetközi rangot kivívott rendezvénysorozat) számára megkönnyíti, hogy megjegyezzék az élmények alapját-háttérét biztosító együttesek nevét.

Fittler Katalin

MÁV Szimfonikus Zenekar – június 29.

Különös déja vu érzés fogott el, amikor kézbe kaptam a hangverseny műsorismertetőjét. Már kivitelében is emlékeztetett egy korábbi, ugyancsak japán-magyar barátság koncertjének programfüzetére. A műsor legrangosabb műsorszámát is egyezett a 2012 szeptemberében, ugyancsak a Müpa Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében megtartott rendezvényével: Beethoven IX. szimfóniája, a MÁV Szimfonikus Zenekarral és (magyar erővel megtámogatott) japán kórusral. Az akkori estnek is volt szomorú aktualitása, az előző évi földrengés és a cunami, az idén pedig a legutóbbi földrengés károsultjai javára hirdették meg a jótékonyági hangversenyt. A dirigens mindkét esetben ugyanaz, a karmester-zeneszerző (vagy zeneszerző-karmester?) Hiramitsu Tamotsu. A július 29-i hangverseny első részében két rövid kompozícióját ismerhettük meg (Szülőföld és Álomsétány). Hogy miért épp Nicolai operájának, A windsori víg nőknek a nyitánya került a műsor elejére, annak okát a dirigens ízlésében kereshetjük. Az európai füllel zenei köznyelven ható fordulatokban bővelkedő darabjai arról árulkodnak, hogy szívesen sorjázta különböző karakterű dallamokat egymás után (ha nem is valamiféle komplex drámai összeütközések színteréül). A különbözőséget pedig szívesen ragadja meg az apparátus részleges megváltoztatásával – a szimfonikus zenekar, mint apparátus ehhez kimeríthetetlen hangszín-lehetőségek tárházának bizonyulhat. Tamotsu az evidens-plasztikus váltásoknál maradt, időnként artikulációval is hozzásegítve a hallgatnivaló változatossá-

gához. Ízlésének erre az új műveket is könnyen befogadható szintjére vall a ráadás-szám (az Örömóda után!): japán szövegű vegyeskari kétstrófás feldolgozása (megszövegesítése Dvořák Újvilág-szimfóniájából a II. tétel fülbemászó dallamának).

A bérleten kívüli rendezvény további hallgatókhoz volt hivatott eljuttatni Beethoven remekét (a hallgatóság egy részének „rutintalanságáról” árulkodott, hogy mind az I., mind pedig a II. tétel után tapsoltak – amit ezúttal aligha lehetett volna a spontán tesszésnyilvánítás szándékával menteni-índokolni. Bizonyos szempontból nagyobb felelősség olyanoknak játszani, akiket még nem vont büvökörébe a „komolyzene” – egy kompozícióval való első találkozás akár életre szólóan is meghatározhatja valamely hallgatónak a későbbi ízlését, hallgatni-valót-kereső aktivitását. Nos, nem tudom, mit érezhetett, aki most élte végig először élő előadásban Beethoven Kilencedikjét. Nem szeretnék senkit oly módon lebecsülni, hogy neki valónak tartom ezt az előadást! A gyakran (felvételekről megannyi kiváló előadásban) hallható mű mindig kihívás kell, hogy legyen az előadónak, kiváltképp a legnagyobb felelősséggel rendelkező dirigensnek. Az általa (1998-ban)

megalapított Wien-Gifu Kórus rendszeresen részt vesz a zárótétel előadásában, s a maga részéről a biztonsággal énekel, hogy repertoárdarab reprodukálása a feladat. Ezt a hozzáállást a karmester is sugallta, aki inkább intellektuális megfontolásból választotta állandó, évenként újra előadott műsorszámaknak ezt a művet, semmint azért, mert a monumentális hangzó építmény mind teljesebb visszaadása a célja. Ilyen felszínes műismeret talán elégséges lehet a japán közönségnek, amikor először találkozik az európai zeneművészet korszerű jelentőségű alkotásával, de ilyen igénytelen reprodukcióként tárnai európai közönség elé – több, mint ami megengedhető akár a legmelegebb barátság keretében. Pedig a kórus életét ismertető szövegből kiderül, hol mindenhol működött közre e mű fináléjában (most pedig a Gerenday Ágnes vezette Budapesti Ifjúsági Kórus is erősítette őket)! Hiramitsu Tamotsu megrekedt a partitúra kottaképénél, lelkiismeretesen követte a beírt előadási utasításokat, s a MÁV Szimfonikus Zenekar vonósokra híven igyekezett visszaadni a szólamokat – de központi irányítás nélkül ilyen méretű nagyformákat zenekari játékosok aligha hozhatnak létre. Hiramitsu Tamotsu írá-

nyítása legfeljebb olyan zenekari játékosok számára lett volna elfogadható, akiknek a szólamuk lejátszásához, annak értelmezéséhez van szükségük segítségre. Nem mintha a dirigens jeleskedett volna a „beintésekkel” – szerencsére ez nem jelentett problémát a zenekar rutinos játékosai számára.

További problémát jelentett, hogy a két japán női szólista alkalmatlannak bizonyult arra, hogy betöltse azt a szerepet, amelyet nekik szánt a szerző. Ohmura Eri mintha nem tudta volna, hogy milyen érzelmi töltése van annak, amit énekelnie kell – Ban Kazuko hangvolumenének erős lehatároltságáról pedig már a rövid japán tételben is meggyőződhattunk. A kvartett további tagjaként Fekete Attila és Palerdi András aligha tehetett valamit is a hangzás kiegyensúlyozásáért.

Frappáns megoldásnak tűnt, hogy a szólisták csak az utolsó pillanatban lépjenek színre; de hogy Palerdi „útközben” kezdje exponált szólamát, az megintcsak a mű szelleme ellen való gesztus volt.

Beethoven zenéjét nem lehet nem szeretni. Megragadja hallgatóságát, s nem engedi – még akkor is, ha csupán felszínében gyönyörködhetünk, kevésbé avatott tolmácsolásban. *Fittler Katalin*

A MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet

CSELLÓ TUTTI HELYETTESÍTŐ FÉLÁLLÁSRA

A próbajáték ideje: 2016. október 13. (csütörtök) 11.00

A próbajáték helye: Miskolci Szimfonikus Zenekar székháza (Malom, Fábán u. 6/a)

A próbajáték kötelező anyaga:

- egy tétel Bach szólószvitjeiből
- egy klasszikus vagy romantikus versenymű saroktétele

Zenekari állások:

Beethoven: 5. szimfónia II. tétel.	elejétől 11. ütemig 49. ütemtől 60. ütemig 98. ütemtől 107. ütemig
Beethoven: 8. szimfónia 3. tétel	Trió (45. ütemtől 78. ütemig)
Brahms: 4. szimfónia IV. tétel	B-től D-ig (41. ütemtől 81. ütemig)
Liszt: Les Préludes	109. ütemtől 170. ütemig
Bartók: Táncszvit III. tétel	24. ziffertől 26. zifferig
Kodály: Galántai táncok	első 5 ütem

Jelentkezés: e-mailben, szakmai önéletrajzzal (kérjük az elérhetőséget is megadni!) **2016. október 7. péntekig** az info@msz.hu címen, vagy személyesen a zenekar irodájában (cím: 3525 Miskolc, Fábán u. 6/a). A zenekari szólamok kottái a meghívott jelentkezők számára az irodában átvehetők, ill. e-mailben igényelhetők.

A zenekar zongorakísérőt nem biztosít (kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani).

Miskolc, 2016. szeptember 9.

Szászné Pónuzs Krisztina
ügyvezető

A BUDAFOKI DOHNÁNYI ERNŐ SZIMFONIKUS ZENEKAR

próbajátékot hirdet

NAGYBŐGŐ TUTTI ÁLLÁSRA

Időpontja: **2016. október 5. 10 óra**

Helye: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B. IV. épület

A próbajáték anyaga:

Dittersdorf: Nagybőgőverseny 1. tétel Gruber kadenciával

Zenekari állások:

- Beethoven: IX. szimfónia 4. tétel
- Brahms: II. szimfónia 4. tétel
- Bartók: A kékszakállú herceg vára
- Smetana: Az eladott menyasszony
- Mozart: Haffner szimfónia 4. tétel
- Verdi: Otello

Jelentkezés: **2016. szeptember 20-ig**

az info@bdz.hu e-mail címen, vagy a +361/322-1488-as telefonszámon lakcím, telefonszám, magyar nyelvű önéletrajz mellékelésével, Drucker Zsuzsa művészeti titkárnál (+36306702440)

A zenekari állások kottáit a jelentkezés beadása után, egyeztetés alapján lehet átvenni a zenekar titkárságán.

A próbajátékon zongorakísérőről nem tudunk gondoskodni.

Budapest, 2016. augusztus 18.

Hollerung Gábor
ügyvezető, zeneigazgató

Szigeti József, a tanár

Szigeti József hegedűművész (1892–1973) tanári tevékenységéről keveset tudunk. 1917–1924 között a genfi konzervatórium professzora volt, de mivel csak közepes képességű növendékei voltak, a tanítás kevésbé elégítette ki. Miután Budapesten megtartotta búcsúhangversenyét, 1940-től Dél-Kaliforniában élt. 1951-ben amerikai állampolgár lett, majd hamarosan Svájcban telepedett le. Életrajzi munkája 1947-ben jelent meg az Egyesült Államokban „With strings attached” címmel, és később magyarul is kiadták („Beszélő húrok” Budapest, 1965). 60 éves korában visszavonult a hangversenyzéstől és akkoriban jelent meg „Beethovens Violinwerke” (1965) című műve németül és angolul, 1968-ban pedig magyarul. „Szigeti on the Violin” (A hegedűről, Budapest, 1974) című könyve 1968-

Szigeti József

ban látott napvilágot. Utóbbi két munkája azt tanúsítja, hogy rendkívül fontosnak tartotta a zeneművek tartalmi megközelítését. Flesch Károly szerint Szigeti igazi jelentősége inkább a kortárs zene iránti fogékonyságában és a koncertek programjának haladó szellemű átalakításában mutatkozott meg, és nem pusztán a hegedülés terén. Szigeti 80. születésnapján Henry Roth amerikai zenekritikus igen elismerő szavakkal méltatta a világhírű magyar hegedűművész pályafutását (The Strad 1972 december):

„Szigeti új távlatokat nyitott a fantázia, az emelkedettség víziója, a szellem ragyogása, a kifejezés szándékának keresetlensége, a szavakkal alig kifejezhető érzékenysége és életkedv

megnyilatkozása terén, és nála mindezek mérészen új zenei felfedezésekkel párosultak. Belülről fakadó, erős érzelmi töltéssel hegedült, játékból mindig az őt átható humanizmus sugárzott”.

Miután búcsút mondott a hangversenypódiumnak, svájci otthonában még tanított néhány fiatal hegedűst. Tanári munkájába most egykori növendéke, Arnold Steinhardt – 1964–2009 között a Guarneri-vonósnégyes első hegedűse – segítségével próbálunk bepillantást nyerni. Steinhardt visszaemlékezése „My time with the Master” címmel jelent meg (The Strad 2013 október), és arra az 50 évvel korábbi időszakra tekint vissza, amikor Szigeti volt a mestere. Steinhardt 1937-ben született Los Angelesben, és mielőtt Szigeti növendéke lett, Ivan Galamiannál, a Curtis Institute of Music professzoránál tanult.

Arnold Steinhardt: Arról az időszakról, amit a mesternél töltöttem

Amikor Széll György karmester 1958-ban, a Leventritt International Violin Competition alkalmával hallott, így szólt hozzám: „Maga nagyon tehetséges, de a muzsikáról még sokat kell tanulnia.” Amilyen briliáns muzsikusként, olyan nyersen őszinte tudott lenni. De a szíve jó volt, és nemcsak elintézte, hogy egy teljes nyáron keresztül Szigetinél tanuljak, de még az útiköltséget is kifizette. Így 1962 nyarán elutaztam Genfbe, kibéreltem egy kis szobát, és a két növendék egyike lettem, akik ezen a nyáron Szigetinél tanultak.

Korábbi tanárim igen különböztek egymástól. Kiválóak voltak, de mindegyik másképpen közeledett a zenéhez, és a fő irány a hangszertanulás volt. Mohón szomjaztam rá, hogy a muzsikához vezető utat egy igazán nagy formátumú muzsikusként mutassa meg nekem – ezt szerette volna Széll is. Úgy tűnt, ebből a szempontból Szigeti lenne a tökéletes tanár. És így is lett. Rendkívüli nyár volt, és olyan töltekezésben volt részem, amely kihatott egész életemre.

Szigeti a virtuóz hegedűs repertoárral kezdte a munkát, de hamarosan áttért a mélyebb tartalmiságot hordozó irodalomra. Valószínűleg kiváló tanára, Hubay Jenő vitte őt ebbe az irányba, ugyanis Szigeti előadói stílusa némileg emlékeztetett Hubay játékára. Csaknem mindaz, ami Szigeti

Arnold Steinhardt

játékában jelen volt – legyen az Brahms, Mendelssohn, Berg, vagy a teljesítményének csúcspontját jelentő Prokofjev I. hegedűversenyéről készült felvétel – nemcsak a virtuóz technika és az intelligens játékmód nyoma volt benne, de volt benne valami olyan eredetiség is, ami szíven találta az embert. Pályafutása végén volt alkalmam hallani koncerten is. Még mindig nagyon sokan jöttek el hogy meghallgassák, pedig előrehaladott kora akkor már könyörtelenül kihatótt hegedűtechnikájára. Vonója remeggett, és szemmel láthatóan túlságosan szélessé vált a vibrátója. És mégis, azzal a különleges érzéssel hagytuk el a hangverseny színhelyét, hogy valami felejthetetlennek lehettünk tanúi.

Szigeti állandóan hangsúlyozta a színek fontosságát. Gyakran mondogatta:

„Itt gondold az oboára – vagy – gondold a fuvolára.” Ezzel ráébresztett, mennyi lehetőség rejlik a hegedűben, hogyan utánozhatunk vele más hangszereket. De volt még valami, ami – legalábbis részben – szintén az ő magyar tradíciójából táplálkozott. Ő ezt „parlando” előadásmódnak nevezte: hogy ne csak hangokat játsszunk, hanem beszéljen a hegedű. És Szigeti játékát hallva tényleg az volt az ember érzése, hogy beszélget a hegedűvel. Ha például valamilyen szomorkás hangulatú darabot játszott, mintha a lelke mélyére szállva akarta volna elmondani mindazt, amiről a mű szólt. Egy bizonyos vonó-tagolással – a „beszédesebb vonó” segítségével – próbálta ezt kifejezni (megjegyzés: életrajzi művének már a címe is sokat mondó: „Beszélő húrok”).

Különböző felségterületként kezelte a hegedű négy húrját, mivel ezeknek nemcsak saját hangterjedelmük, hanem sajátos hangminőségük is van. Ha a frázis egy másik húron ismétlődött, és a húrvtáltásom nem volt tudatos, az egyik frázist az egyik húron, a másikat a másikon, a harmadikat pedig a következő húron kellett játszani. Egészen meghökkentő volt, ahogy alcsoportokba tudta osztani a frázisokat. Emlékszem néhány helyre Fauré I. hegedűszonátájában és Bartók II. hegedűversenyében, ahol így tett, és olyan újrendet mutatott, amivel jól ki lehetett aknázni a négy húrban rejlő hangszínbeli különbségeket. Használt szóképeket is – ezeket reszketeg kézzel írta rá a kottámra. Például ha azt akarta, hogy buja hangot hozzak ki a hegedűből, odaírta: „zsirosan”. Felhívta a figyelmet a más zeneművekkel, más hangszerekkel való összefüggésekre is. Van egy hely Fauré I. szonátájának lassú tételében, ahol a hegedű és a zongora egymásnak felelget. Ide beírta: „Chopin-i párbeszéd”. Majd megjegyezte: „Ennek a helynek chopin-i hangulata van. A zongoristával itt beszélgető szerelmespár vagytok, akik folyton egymás szavába vágznak, és szenvedélyesen vallanak szerelmet egymásnak.” A muzsikálásomat ilyen szóképekkel „öntöztette”, és ez igen hatékonyan bizonyult. Bár a tanári munkámban én ezeket csak módjával használtam, Szigeti azonban igen hatékonyan alkalmazta. Rám nagy hatással volt. Ő inkább a muzsikához vezető érzést közvetítette, a muzsika lényegéhez közelítve, nem pedig a mechanikus irányt. A technikai problémák megoldására különféle dolgokat talált ki. Az egyik darabban például gyorsan kellett fekvést váltanom egy magas hangra, és ez nyugtalanított. Nem is sikerült, mire így szólt:

„Miért nem csinálsz gyakorlatokat, hogy jobban megérezd a távolságot, és izmaid megtanulják, mi a feladatuk? Minthogy a magas A-hangra akarsz felmenni, miért nem gyakorolod előbb a magas H- és C-hangra való felmenetelt, ami sokkal kényelmelenebbnek fog bizonyulni, és miért nem utána tudatosítod a szóban forgó távolságot?”

Tanítási módszere soha nem volt. Az egyéni problémákra mindig egyéni megoldásokat keresett. Valósággal rögeszméje volt az újrend és a zene kapcsolata. Néha semmi fáradságot sem kímélt annak érdekében, hogy beírjon egy újrendet, amit az ember akkor örülségnak gondolt. Ha fátyolos hanghatást akart egy olyan futamnál, amit normális esetben a D- vagy az A-húron játszanál, ő a G-húron vette, és ezzel mennyei

Egy muszikus élte - akármilyen farsang hangorvól és -
nem nagyon bővelkedik naprendben nap ülésigebben.
Itt a életének egy öröme kevi tartosul. Szigeti József
Bartók, Mendelszón, Bach koncertjét hallani -
szégyentelenség feleltetkenniul nagy élmény.
Bartókék

Szigeti és Bartók New Yorkban (1928)

hanghatást produkált. Eltekintve most speciális javaslataitól, általában igen fontosnak tartotta, hogy az újrendek esetében az embernek találékonynak, leleményesnek kell lennie. Voltak tanárain, akik azt mondták: „Itt van az én újrendem, írd be magadnak.” Ivan Galamian – aki Szigeti előtt volt a tanárom – a világ leghíresebb hegedűtanára volt, de mindegyik növendékétől ugyanazt az újrendet kérte, legyen akár 190 vagy 160 cm magas, legyen bármilyen a keze és akármilyen hosszú a karja. Szigeti nem ilyen volt. Nála egy egész világ nyílt meg előttem. Mind a mai napig, ha kinyitok egy kottát és az újrenden gondolkodom, még mindig úgy érzem, mintha Szigeti állna a vállam mögött, és a fülembe súgna: „Ez így túl szabványyszerű, nézz valami olyant, amivel jobban a muzsika lényegébe hatolhatsz.” Itt van egy kettőnkéről készült fénykép: a képen két magas pasas áll egymás mellett. Szigetinek nem hegedülnie kellett volna – neki brácsásnak kellett volna lennie! Kínos látvány volt, ahogy hegedült, de ez őt egyáltalán nem zavarta. Ez nem is annyira a magassága miatt volt így, inkább azért, mert azt már kezdte megközelíteni karjának hosszúsága. Idősebb korában nagyon igyekezett megoldást találni erre a problémára. Nekem nem voltak ilyen gondjaim, pedig éppen olyan magas voltam, mint ő. Húszas éveimben jártam, és ha az ember fiatal, olyan a teste, mintha gumiból lenne – képes bármit megcsinálni. A problémák csak később érik utol, ha nincs szerencséje.

Nyugalomba vonulását követően már nemigen tudott úgy előjátszani, mint korábban, bár amikor 70 éves korában hallottam gyakorolni – éppen Bachot játszott –, az kimagasló teljesítmény volt mind hegedűs szempontjából, mind pedig zeneileg. Nyilván zavarta, hogy megromlott a hegedűjátéka. De a feje még aktívan működött, és figyelmét minden lekötötte, ami körülötte történt. Nem én voltam az egyetlen növendéke, aki azon kapta rajta, hogy mások után „leselkedik”. Ha például zajt hallott kívülről, kinézett az ablakon és figyelte, hogyan tűnik el valakinek az alakja a bokor mögött. Én fiatal voltam, és ott volt a nagy Szigeti, aki fürkésző szemekkel figyelt. Próbálta ellesni, hogyan csinálom a repülő staccatót, vagy hogyan gyakorolok egy gyors tercmenetet a Paganini caprice-ban. A következő hegedűórán aztán elem állt, és bevallotta: „Hallgattalak, és szeretném ha megmutatnád, hogyan csinálod.” Megmutattam és megbeszélte. Tudta, hogy már nem fogja elérni korábbi teljesítményét, de még mindig tanulni akart. Mi mindannyian annak a kornak a gyermekei vagyunk,

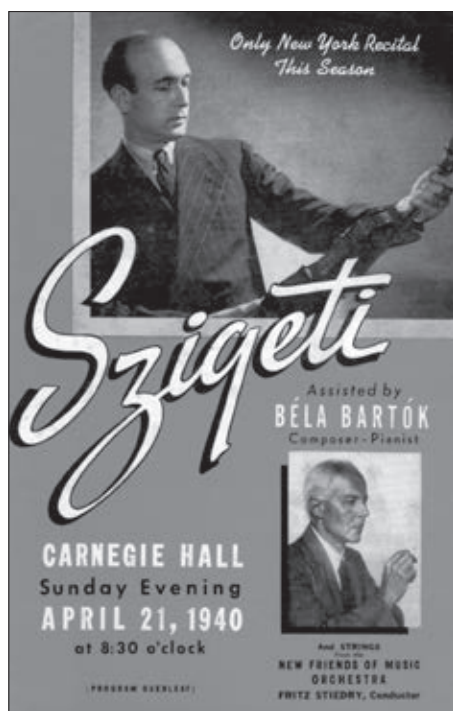
Szigeti Kaliforniában (1944)

amelyhez kulturális szempontból kötődünk, ugyanakkor annak a kornak az áldozata is, mert valamikor lerögzítettük a szabályokat, hogyan kell értelmezni a zenét, hogy mi tetszik benne és mi nem, és aztán beállít az új generáció. Nehéz elfogadni új dolgokat miután elsajátítottuk a korábbiakat, és elképzelésünket kőbe véstük. Szigeti ebben kivételnek számított.

Egészen rendkívüli esemény volt, amikor Bartók I. rapszódiját tanultam, amit ő még Bartókkal adott elő. Ami akkor a levegőben volt, abból nemcsak azt éreztem meg, hogyan szerette volna hallani a művet, de a mű stílusa és egyes részletei tekintetében azt is, hogy mit akart Bartók. 1962-ben azt terveztem, hogy részt veszek az 1963-as Queen Elisabeth Competition hegedűversenyen. Bár magát a versenyt Szigeti eléggé félvállról vette, azért nagyon érdekelte a dolog. Együtt állítottuk össze a repertoárt. Az

egyik, általa ajánlott mű Bartók II. hegedűversenye volt, amit igen jól ismert. Hangonként, frázisról frázisra haladva vette át velem. Az ő elgondolása szerint az embernek ilyenkor a többi versenyzőtől elszigetelten kell kezelnie magát, nemcsak a saját egyénisége, hanem az általa megválasztott repertoár szempontjából is. Abban az időben a Bartók-koncert már ismert volt ugyan, de nem volt része a szokásos repertoárnak. Ma viszont már beletartozik. Micsoda élmény volt ez – eljutni a muzsika lényegéhez úgy, ahogy Szigeti elképzelte!

A másik dolog, ami benne testesült meg – ez egyébként valamennyi muzsikusra vonatkozik, akik felett eljár az idő, miközben vitamintablettáikat szedegetik – a híd a múlt és a jövő között. Micsoda múltja volt Szigetinek! Milyen ostoba voltam, hogy akkoriban nem hordtam magamnál jegyzetfüzetet, és esténként, hazafelé menet nem írtam fel mindazt, amit mondott! Egyszer, amikor a Fauré-művet játszottam, megjegyezte: „Ezt a futamot hallottam Ysaÿe-től. Itt a megszokottnál hosszabb szünetet tartott, és megtrillázta a hangot. Gondoltam, ez érdekelhet téged.” Szokott beszélni Joachimról, és a 20. század elején élt muzsikusokról, akiket ismert. Rendkívül intelligens, művelt és olvasott volt, igen széles volt az érdeklődési köre. Amikor együtt sétáltunk, beszélt történelemről, könyvekről, muzsikusokról, előadói stílusokról. Olyan volt ez nekem, mint valami kinyilatkoztatás. Beszélgetéseink alkalmával igen széleskörű ismeretekre tehettem szert.

Szigeti játéka még ma is hatással van az emberekre. Az általam ismert, elmélyülten gondolkodó muzsikusok intellektuális és érzelmi kisugárása miatt játékát igen nagyra becsülték. A művészet Pantheonjában ő igen előkelő helyet foglal el, bár a legtöbb lemeze már akkor készült, amikor túl volt a fénykorán, és szenvedett a viszonylag korán beköszöntő öregedés következményeitől. A nagy művészek jellemzője, hogy elegendő néhány hangot meghallgatnunk tőlük, máris ráismerünk játéukra. Ha Heifetz, Menuhin, Kreisler, Szigeti hegedülését halljuk, nem lehet kétségünk. Néhány hang után el tudjuk dönteni, ki játszik. Egészen egyéni látásmódjuk volt ezeknek az embereknek.

A hegedű nem valami hálás „úrnő”. Kemény és szigorú. Gondolatainkat a technika fejlesztése irányába csábítja – erre egyébként szükségünk is van –, de a zene lényege éppen annak az érzelmi betekintésnek a közvetítése, amivel minden muzsikus rendelkezik. Titokzatos módon mi mindannyian meg vagyunk áldva ezzel a képességgel, és ez a muzsikának köszönhető. Különös dolog ez, hiszen a zene nem táplál bennünket fizikai értelemben véve. Nem fedél a fejünk felett, nem is megalkotója valaminek – nem ez hozza létre a következő generációt –, de valamilyen mély, érzelmi szempontból mégis ebből táplálkozunk. A nagy zeneszerzők elláttak bennünket azokkal a művekkel, amelyekre szükségünk volt. Mindenekelőtt ezt adta át nekem Szigeti, és ezt szeretném tovább adni tanítványaimnak – a zenemű lényegét: hogy az mitől olyan, amilyen. Persze az rendjén van, ha azt mondjuk: „itt kicsit magas voltál, a tempó lehetne gyorsabb, itt pedig pontatlan a ritmika.” Ezek is fontos dolgok, de Szigeti elsősorban a muzsika lényegét akarta közvetíteni. Ismerve a fiatal muzsikusok hajlamait, én abban szeretnék náluk áttörést elérni, hogy a zenéhez megfontoltabban közeledjenek. A hegedűtanítás nemcsak hangszertanítást jelent. Egyben pszichológusi feladat is, hogy segítségünkkel a növendék a muzsikát a szívébe tudja zárni. Amikor ennek a feladatnak neki-gyürkőznünk, egyszerre muzsikusnak, hangszeresnek és pszichiáternek is kell lennünk. Szigeti ezt úgy közvetítette felém, mint ahogy korábban egyik tanárom sem. Rendkívül odaadó volt növendékei iránt. Akkoriban egy naiv amerikai voltam, akinek fogalma sem volt az európai kultúráról. Remek humorérzéke volt, mindig ugratott engem amerikai szokásaimmel kapcsolatban. De nagyszerűen kijöttünk egymással,

Szigeti Budapesten (1963)

és később is kapcsolatban maradtunk. Állandóan írt nekem, és megőriztem leveleit. Arra gondoltam, hogy én csak egy kölyök vagyok, aki azért küzd, hogy muzsikus lehessen, közben meg itt van ez a nagy ember, aki leveleket ír nekem. Részt vettem az Erzsébet Királynő Hegedűversenyen, ahol harmadik díjat nyertem (megjegyzés: a brüsszeli versenyen az 1. díjat Alekszej Mikhlin, a 2. díjat Szemjon Sznyitkovszkij kapta). Utána koncertek következtek Belgiumban. Többek között Mozart A-dúr hegedűversenyét adtam elő, Joachim kadenciájával. Ezt követően levelet kaptam Szigetitől: „Kedves Arnold! Véletlenül úgy adódott, hogy hallottam tőled a Mozart A-dúr koncertet a rádióban. Általában véve kiváló előadás volt, de miért ezzel az ostoba ujjrenddel játszotad?” És utána kiírta nekem a Joachim-kadencia kettősfogásainak ujjrendjét. Kihallotta játékomról, milyen ujjrendet vettem, és az véleménye szerint elég gyatra volt. Egyszerűen csak lustaságból játszotam így. Teljesen igaza volt, hogy vette a fáradságot, leült és megírta ezt a levelet. Nagy becsben tartom mind levelét, mind kritikáját, mert amit írt, szívből jött. Kierződött belőle, hogy valójában értem harcol. 51 évvel ezelőtt, 1962-ben tanultam nála. Amikor erről beszélek, visszatérnek a régi idők, a vele kapcsolatos emlékeim. Rendkívüli hatással volt rám az, hogy megismerhettem és hallhattam játékát. Időnként, némelyik hangversenyem után feljön hozzám valaki a színpad mögé, és megszólít: „Tudja, az ön játékában van valami abból, ahogyan Szigeti hegedült.” És ez a legnagyobb dicséret, amit egyáltalán kaphatok.

Közreadta: Rakos Miklós

A MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

művészeti vezető: Csaba Péter

HÁRFA próbajátékot hirdet

Időpontja: 2016. december 20. (kedd), 10 óra

Helye: a zenekar próbaterme (1088 Budapest, Múzeum u. 11).

A próbajáték anyaga:

I. forduló:

- Händel: B-dúr hárfaverseny I. tétel
- egy zenekari szemelvény a megadott zenekari anyagból, a zsűri választása alapján

II. forduló:

- Spohr: Fantázia (Op. 35. c-moll)
- egy szabadon választott francia darab

III. forduló:

Zenekari anyag

Jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával és elérhetőségével együtt a zenekar titkárságára (1088 Budapest, Múzeum u. 11.) vagy e-mailben (office@mavzenekar.hu) kérjük eljuttatni 2016. december 9-ig.

A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga előzetes egyeztetés után a zenekar székházában átvehető 2016. október 3-tól vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít.

További információ a zenekari titkártól kérhető a csgyurkovics@mavzenekar.hu e-mail címen.

Budapest, 2016. szeptember 14.

Lendvai György
ügyvezető igazgató

A MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

művészeti vezető: Csaba Péter

I. HEGEDŰ TUTTI próbajátékot hirdet

határozatlan idejű teljes állásra, 1 év próbaidővel

Időpontja: 2016. december 19. (hétfő), 10 óra

Helye: a zenekar próbaterme (1088 Budapest, Múzeum u. 11).

A próbajáték anyaga:

I. forduló:

- Mozart: A-dúr K.219, vagy D-dúr K.218 hegedűverseny I. tétel kadenciával
- egy zenekari szemelvény a megadott zenekari anyagból, a zsűri választása alapján

II. forduló:

- 2 szabadon választott Bach tétel a Szólószonátákból és Partitákból
- Szabadon választott romantikus vagy XX. századi mű (5-10 perc)
- egy zenekari szemelvény a megadott zenekari anyagból, a zsűri választása alapján

III. forduló:

Zenekari anyag

Jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával és elérhetőségével együtt a zenekar titkárságára (1088 Budapest, Múzeum u. 11.) vagy e-mailben (office@mavzenekar.hu) kérjük eljuttatni 2016. december 9-ig.

A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga előzetes egyeztetés után a zenekar székházában átvehető 2016. október 3-tól vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít.

További információ a zenekari titkártól kérhető a csgyurkovics@mavzenekar.hu e-mail címen.

Budapest, 2016. szeptember 14.

Lendvai György
ügyvezető igazgató

A MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

művészeti vezető: Csaba Péter

NAGYBŐGŐ TUTTI próbajátékot hirdet

határozatlan idejű teljes állásra, 1 év próbaidővel

Időpontja: 2016. december 20. (kedd), 16 óra

Helye: a zenekar próbaterme (1088 Budapest, Múzeum u. 11).

A próbajáték anyaga:

I. forduló:

- Dittersdorf: Nagybőgőverseny I. tétel kadenciával (Gruber) vagy Vanhal : Nagybőgőverseny I. tétel kadenciával (Gruber)
- egy zenekari szemelvény a megadott zenekari anyagból, a zsűri választása alapján

II. forduló:

- Dittersdorf: Nagybőgőverseny II. tétel, vagy Vanhal : Nagybőgőverseny II. tétel
- egy szabadon választott minimum 5 perces romantikus darab

III. forduló:

Zenekari anyag

Jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával és elérhetőségével együtt a zenekar titkárságára (1088 Budapest, Múzeum u. 11.) vagy e-mailben (office@mavzenekar.hu) kérjük eljuttatni 2016. december 9-ig.

A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga előzetes egyeztetés után a zenekar székházában átvehető 2016. október 3-tól vagy igény szerint elektronikus úton küldjük

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít.

További információ a zenekari titkártól kérhető a csgyurkovics@mavzenekar.hu e-mail címen.

Budapest, 2016. szeptember 14.

Lendvai György
ügyvezető igazgató

A MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

művészeti vezető: Csaba Péter

PRÍM SZÓLAMVEZETŐI próbajátékot hirdet

határozatlan idejű teljes állásra, 1 év próbaidővel

Időpontja: 2016. december 19. (hétfő), 16 óra

Helye: a zenekar próbaterme (1088 Budapest, Múzeum u. 11).

A próbajáték anyaga:

I. forduló:

- Mozart: A-dúr vagy D-dúr hegedűverseny I. tétel kadenciával
- egy zenekari szemelvény a megadott zenekari anyagból, a zsűri választása alapján

II. forduló:

- egy lassú és egy gyors Bach tétel a Szólószonátákból és Partitákból
- egy szabadon választott romantikus, vagy XX. századi hegedűverseny I. tétel kadenciával

III. forduló:

Zenekari anyag

Jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával és elérhetőségével együtt a zenekar titkárságára (1088 Budapest, Múzeum u. 11.) vagy e-mailben (office@mavzenekar.hu) kérjük eljuttatni 2016. december 9-ig.

A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga előzetes egyeztetés után a zenekar székházában átvehető 2016. október 3-tól vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít.

További információ a zenekari titkártól kérhető a csgyurkovics@mavzenekar.hu e-mail címen.

Budapest, 2016. szeptember 14.

Lendvai György
ügyvezető igazgató

A SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

BRÁCSA TUTTI próbajátékot hirdet

Időpontja: 2016. október 6. (csütörtök) 11.00 óra
Helye: A Szolnoki Szimfonikus Zenekar próbaterme
 5000 Szolnok, Dr. Sebestyén krt. 3.

A próbajáték anyaga:

1. forduló (paraván mögött):

- Hoffmeister: D-dúr brácsaverseny I. tétel (kadencia nélkül) VAGY
- Stamitz: D-dúr brácsaverseny I. tétel (kadencia nélkül)
- szabadon választott tétel egy Bach hegedűpartitúrából vagy hegedű-szólósónátából

2. forduló:

- zenekari szemelvények

Zenekari szemelvények:

A zenekari állások részletes listáját és kottaanyagát a meghívott jelentkezők Kádár Edit kommunikációs munkatársánál, a kdredit@gmail.com e-mail címen igényelhetik.

Jelentkezés: 2016. szeptember 30-áig (péntekig)

Levélben: 5000 Szolnok, Hild János tér 1., vagy e-mailben: kdredit@gmail.com
 A jelentkezéshez rövid szakmai önéletrajz, valamint a szakmai végzettséget igazoló okirat másolata és erkölcsi bizonyítvány szükséges.
 Kérjük az elérhetőséget (telefon, e-mail cím) is megadni.

A jelentkezések elbírálása a szakmai bizottság jogkörébe tartozik. A próbajátékra csak a jelentkezésük alapján kiválasztottak kapnak meghívást.

Információ: Kádár Edit kommunikációs munkatársánál a 20-333-8619-es telefonszámon, vagy e-mailben (kdredit@gmail.com)

A próbajáték első fordulójának elbírálásakor előnyt élvez az a pályázó, aki kotta nélkül játszik. A versenyműveket kötelező zongorakísérettel előadni. A zenekar zongorakísérőt nem biztosít (kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani)!

Az állás betöltése: munkaviszonyban 3 hónap próbaidővel.

Az állást a próbajáték nyertese(i) számára a szakmai bizottság döntése alapján ajánljuk fel.

Szolnok, 2016. augusztus 31.

Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

A SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

NAGYBŐGŐ TUTTI próbajátékot hirdet

Időpontja: 2016. október 5. (szerda) 11.00 óra
Helye: A Szolnoki Szimfonikus Zenekar próbaterme
 5000 Szolnok, Dr. Sebestyén krt. 3.

A próbajáték anyaga:

1. forduló (paraván mögött):

- Dittersdorf: Nagybőgőverseny I. tétel Grüber kadenciával
- 2 zenekari szemelvény

2. forduló:

- zenekari szemelvények

Zenekari szemelvények:

A zenekari állások részletes listáját és kottaanyagát a meghívott jelentkezők Kádár Edit kommunikációs munkatársánál, a kdredit@gmail.com e-mail címen igényelhetik.

Jelentkezés: 2016. szeptember 29-éig (csütörtökig)

Levélben: 5000 Szolnok, Hild János tér 1.,
 vagy e-mailben: kdredit@gmail.com

A jelentkezéshez rövid szakmai önéletrajz, valamint a szakmai végzettséget igazoló okirat másolata és erkölcsi bizonyítvány szükséges.

Kérjük az elérhetőséget (telefon, e-mail cím) is megadni.

A jelentkezések elbírálása a szakmai bizottság jogkörébe tartozik. A próbajátékra csak a jelentkezésük alapján kiválasztottak kapnak meghívást.

Információ: Kádár Edit kommunikációs munkatársánál a 20-333-8619-es telefonszámon, vagy e-mailben (kdredit@gmail.com)

A próbajáték első fordulójának elbírálásakor előnyt élvez az a pályázó, aki kotta nélkül játszik. A versenyműveket kötelező zongorakísérettel előadni. A zenekar zongorakísérőt nem biztosít (kérésre helyi zongorakísérőt tudunk ajánlani)!

Az állás betöltése: munkaviszonyban 3 hónap próbaidővel.

Az állást a próbajáték nyertese(i) számára a szakmai bizottság döntése alapján ajánljuk fel.

Szolnok, 2016. augusztus 31.

Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

A SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

CSELLÓ próbajátékot hirdet

Időpontja: 2016. október 5. (szerda) 10.00 óra
Helye: A Szolnoki Szimfonikus Zenekar próbaterme
 5000 Szolnok, Dr. Sebestyén krt. 3.

A próbajáték anyaga:

1. forduló (paraván mögött):

- Haydn: D-dúr csellóverseny I. tétele kadenciával
- 2 zenekari szemelvény

2. forduló:

- zenekari szemelvények

Zenekari szemelvények:

A zenekari állások részletes listáját és kottaanyagát a meghívott jelentkezők Kádár Edit kommunikációs munkatársánál, a kdredit@gmail.com e-mail címen igényelhetik.

Jelentkezés: 2016. szeptember 29-éig (csütörtökig)

Levélben: 5000 Szolnok, Hild János tér 1., vagy e-mailben: kdredit@gmail.com
 A jelentkezéshez rövid szakmai önéletrajz, valamint a szakmai végzettséget igazoló okirat másolata és erkölcsi bizonyítvány szükséges.
 Kérjük az elérhetőséget (telefon, e-mail cím) is megadni.

A jelentkezések elbírálása a szakmai bizottság jogkörébe tartozik. A próbajátékra csak a jelentkezésük alapján kiválasztottak kapnak meghívást.

Információ: Kádár Edit kommunikációs munkatársánál a 20-333-8619-es telefonszámon, vagy e-mailben (kdredit@gmail.com)

A próbajáték első fordulójának elbírálásakor előnyt élvez az a pályázó, aki kotta nélkül játszik.

A versenyműveket kötelező zongorakísérettel előadni, a zenekar igény esetén biztosítja a zongorakísérőt!

Az állás betöltése: munkaviszonyban 3 hónap próbaidővel.

Az állást a próbajáték nyertese(i) számára a szakmai bizottság döntése alapján ajánljuk fel.

Szolnok, 2016. augusztus 31.

Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

A SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

HEGEDŰ TUTTI próbajátékot hirdet

Időpontja: 2016. október 6. (csütörtök) 10.00 óra
Helye: A Szolnoki Szimfonikus Zenekar próbaterme
 5000 Szolnok, Dr. Sebestyén krt. 3.

A próbajáték anyaga:

1. forduló (paraván mögött):

- Szabadon választott versenymű saroktétele kadenciával
- 2 zenekari szemelvény

2. forduló:

- zenekari szemelvények

Zenekari szemelvények:

A zenekari állások részletes listáját és kottaanyagát a meghívott jelentkezők Kádár Edit kommunikációs munkatársánál, a kdredit@gmail.com e-mail címen igényelhetik.

Jelentkezés: 2016. szeptember 30-áig (péntekig)

Levélben: 5000 Szolnok, Hild János tér 1., vagy e-mailben: kdredit@gmail.com
 A jelentkezéshez rövid szakmai önéletrajz, valamint a szakmai végzettséget igazoló okirat másolata és erkölcsi bizonyítvány szükséges.
 Kérjük az elérhetőséget (telefon, e-mail cím) is megadni.

A jelentkezések elbírálása a szakmai bizottság jogkörébe tartozik. A próbajátékra csak a jelentkezésük alapján kiválasztottak kapnak meghívást.

Információ: Kádár Edit kommunikációs munkatársánál a 20-333-8619-es telefonszámon, vagy e-mailben (kdredit@gmail.com)

A próbajáték első fordulójának elbírálásakor előnyt élvez az a pályázó, aki kotta nélkül játszik.

A versenyműveket kötelező zongorakísérettel előadni, a zenekar igény esetén biztosítja a zongorakísérőt!

Az állás betöltése: munkaviszonyban 3 hónap próbaidővel.

Az állást a próbajáték nyertese(i) számára a szakmai bizottság döntése alapján ajánljuk fel.

Szolnok, 2016. augusztus 31.

Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

A GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

CSELLÓ TUTTI próbajátékot hirdet

Időpontja: 2016. szeptember 20., kedd, 15 óra

Helye: Győr, Richter Terem (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.)

A próbajáték anyaga:

- J. S. Bach: D-dúr, c-moll, vagy Esz-dúr szvitekből 1 tánctétel
- J. Haydn: D-dúr csellóverseny I. tétel kadenciával
- zenekari szemelvények

Érvényes jelentkezés feltétele:

- szakmai önéletrajz, *kérjük megadni azt a mobiltelefonszámot is, amelyen a pályázót elérhetjük (ennek hiányában a jelentkezés érvénytelen)*
- motivációs levél

A fentieket kérjük a zenekar titkárságára (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.) vagy e-mailben (office@gyfz.hu) eljuttatni **2016. szeptember 16-ig**. A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga a titkárságon átvehető, vagy a zenekar honlapjáról www.gyfz.hu letölthető. Zongorakísérőt a zenekar igény szerint biztosít.

További információ a zenekar titkárságán, Ósz Gábor zenekari titkárnál.
Tel.: 30/86 41 693

Az álláshely betöltéséhez felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20§ -ban előírtak megléte szükséges.

Bérezés: versenyképes fizetés, kedvezményes lakhatási lehetőség

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Győr, 2016. július 14.

Fűke Géza s.k.
igazgató

A GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

HEGEDŰ TUTTI próbajátékot hirdet

Időpontja: 2016. szeptember 21. szerda, 13.30 óra

Helye: Győr, Richter Terem (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.)

A próbajáték anyaga:

- egy szabadon választott Bach szólószonáta vagy partita tétel,
- Mozart D-dúr vagy A-dúr hegedűverseny I. tétel kadenciával
- zenekari szemelvények

Érvényes jelentkezés feltétele:

- szakmai önéletrajz, *kérjük megadni azt a mobiltelefonszámot is, amelyen a pályázót elérhetjük (ennek hiányában a jelentkezés érvénytelen)*
- motivációs levél

A fentieket kérjük a zenekar titkárságára (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.) vagy e-mailben (office@gyfz.hu) eljuttatni **2016. szeptember 19-ig**. A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga a titkárságon átvehető, vagy a zenekar honlapjáról www.gyfz.hu letölthető. Zongorakísérőt a zenekar igény szerint biztosít.

További információ a zenekar titkárságán, Ósz Gábor zenekari titkárnál.
Tel.: 30/86 41 693

Az álláshely betöltéséhez felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20§ -ban előírtak megléte szükséges.

Bérezés: versenyképes fizetés, kedvezményes lakhatási lehetőség

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Győr, 2016. június 29.

Fűke Géza s.k.
igazgató

A GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

I. / III. kürt próbajátékot hirdet

Időpontja: 2016. szeptember 20. kedd, 13.30 óra

Helye: Győr, Richter Terem (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.)

A próbajáték anyaga:

- Mozart: 4. (Esz-dúr) kürtverseny 1. tétel kadenciával
- zenekari szemelvények

Érvényes jelentkezés feltétele:

- szakmai önéletrajz, *kérjük megadni azt a mobiltelefonszámot is, amelyen a pályázót elérhetjük (ennek hiányában a jelentkezés érvénytelen)*
- motivációs levél

A fentieket kérjük a zenekar titkárságára (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.) vagy e-mailben (office@gyfz.hu) eljuttatni **2016. szeptember 16-ig**. A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga a titkárságon átvehető, vagy a zenekar honlapjáról www.gyfz.hu letölthető. Zongorakísérőt a zenekar igény szerint biztosít.

További információ a zenekar titkárságán, Ósz Gábor zenekari titkárnál.
Tel.: 30/86 41 693

Az álláshely betöltéséhez felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20§ -ban előírtak megléte szükséges.

Bérezés: versenyképes fizetés, kedvezményes lakhatási lehetőség

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Győr, 2016. június 29.

Fűke Géza s.k.
igazgató

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

próbajátékot hirdet

CSELLÓ TUTTI HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA

hosszabbítási lehetőséggel

Időpontja: 2016. szeptember 28. 15 óra

Helye: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c - II. emeleti próbaterem

A próbajáték két fordulós.

1. forduló anyaga:

- Zenekari állások:
- Mozart: Varázsfuvola nyitány
  - Beethoven: V. szimfónia 2. tétel
  - Verdi: Requiem-Offertorio
  - Brahms: III: szimfónia 3 tétel
  - Liszt: Les Préludes
  - R.Strauss: Don Juan

2. forduló anyaga:

- Egy tétel J. S. Bach szólószviteiből
- Egy klasszikus versenymű saroktétele

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetőek a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a Kodály Filharmónia Debrecen előzetes egyeztetést követően biztosít.

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

Jelentkezés: személyesen, vagy info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen, vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

Információ: Fekete Katalin igazgatóhelyettes tel.: 30 620 4892

A jelentkezés beérkezési határideje: 2016. szeptember 26. 12.00 óra

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség.

Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2016. augusztus 22.

Somogyi-Tóth Dániel
igazgató

BUDAFOKI DOHNÁNYI ZENEKAR

Szeptember 25. 19.30
Zeneakadémia

Dohnányi bérllet

Dohnányi: I. zongoraverseny
Schumann: II. (C-dúr) szimfónia
Km.: Fülei Balázs – zongora
Vez.: Hollerung Gábor

Szeptember 30. 19.00
Klauzál ház

Budafoki Hangversenyesték

Saint-Saëns:
Sámson és Delila – Bacchanália
Mozart:
C-dúr zongoraverseny K.467
Saint-Saëns: I. szimfónia
Km.: Szabó Marcell, Junior Prima díjas – zongora
Vez.: Hollerung Gábor

Október 1. 11.00

Klauzál Ház

Megérthető JUNIOR – ZENE VILÁGNAPJA

Rossini: Sevillai borbély – nyitány
Mozart:
C-dúr zongoraverseny II. tétel
Bartók: Concerto – II. tétel
Kodály: Hány János – Intermezzo
Brahms: V. Magyar tánc
Km.: Szabó Marcell, Junior Prima díjas – zongora

Előad és vezényel:
Hollerung Gábor

Október 1. 15.00
Klauzál Ház

Zeneértő leszek

Állati zenék
Részletek Vivaldi, Gossec, Sári László, Saint-Saëns, Rossini és Rimszkij-Korszakov műveiből.
Közreműködik az Air Corde Trio

Október 18. 19.30

Müpa – Bartók Béla Nemzeti

Hangversenyterem

Kortárs romantikusok

Hollerung Gábor és a Budafoki Dohnányi Zenekar
Orbán György: Szerenáda
Dubrovay László: 2. zongoraverseny (Concerto romantico)
Gyöngyösi Levente: Istenkép
Km.: Balázs János – zongora, Pasztircsák Polina – szoprán, Gábor Géza – basszus, Angelica Leánykar (karigazgató: Gráf Zsuzsanna), a Nemzeti Énekkar Férfikara (karigazgató: Somos Csaba)
Vez.: Hollerung Gábor

Október 22. 11.00

Klauzál ház

Megérthető JUNIOR

A SZABADSÁG HANGJAI

Berlioz: Rákóczi induló
Wujicsics: Tenkes kapitánya
Beethoven: Egmont nyitány
Nick Glennie-Smith:
Szabadság, szerelem
Liszt: Les Préludes
Előad és vezényel:
Hollerung Gábor

Október 28. 19.00

Klauzál ház

Budafoki Hangversenyesték

Brahms: Tragikus nyitány
Brahms:
Variációk egy Haydn témára
Faure: Requiem
Km.: Budapesti Akadémiai Kórustársaság
Vez.: Werner Gábor

Október 30. 11.00

Zeneakadémia

A megérthető zene

Az emberi lélek rezdülései

Mozart: A-dúr zongoraverseny K.488
Km.: Bizják Dóra
Előad és vezényel:
Hollerung Gábor

Október 31. 19.30

Müpa – Bartók Béla Nemzeti

Hangversenyterem

Tolcsay László:
Mária evangéliuma

Szereplők:
Miksch Adrienn – Mária
Nyári Zoltán – Jézus
Haja Zsolt – János apostol
Közreműködők:
Budafoki Dohnányi Zenekar
Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Tóri Csaba)
Rotunda Énekegyüttes (karigazgató: Tóthné Mózer Annamária)
Alkotók: Tolcsay László – zene
Müller Péter – író
Müller Péter Sziámi – versek
Böhm György – rendező
Vez.: Hollerung Gábor

November 5. 19.30

Művészetek Palotája

DIVERTIMENTO – táncjáték

Km.: Közép-Európa Táncszínház
Budafoki Dohnányi Zenekar
Alkotó: Kun Attila – koreográfus
Vez.: Hollerung Gábor

November 12. 19.30

Bartók Béla Nemzeti

Hangversenyterem

CINEMUSIC 2016

Vez.: Hollerung Gábor

November 13. 11.00

Bartók Béla Nemzeti

Hangversenyterem

CINEMUSIC JUNIOR

Vez.: Hollerung Gábor

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

próbajátékot hirdet

I. HEGEDŰ TUTTI HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA

hosszabbítási lehetőséggel

Időpontja: 2016. szeptember 28. 15 óra

Helye: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c - II. emeleti próbaterem

A próbajáték két fordulós.

1. forduló anyaga:

- Zenekari állások:
- Mozart: Varázsfuvola – nyitány
  - Glinka: Ruszlán és Ludmilla – nyitány
  - Bartók B.: Concerto – I. és V. tétel
  - R. Strauss: Halál és megdicsőülés

2. forduló anyaga:

- Szabadon választott Mozart versenymű saroktétele
- Egy szabadon választott tételpár J. S. Bach szólószonátaiból vagy partitáiból

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetők a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a Kodály Filharmonia Debrecen előzetes egyeztetést követően biztosít.

Jelentkezés: személyesen, vagy info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen, vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

Információ: Fekete Katalin igazgatóhelyettes tel.: 30 620 4892

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

A jelentkezés beérkezési határideje: **2016. szeptember 26. 12.00 óra**

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20§-ban foglaltaknak való megfelelés.

Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2016. augusztus 22.

Somogyi-Tóth Dániel
igazgató

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

próbajátékot hirdet

II. HEGEDŰ TUTTI HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA

hosszabbítási lehetőséggel

Időpontja: 2016. szeptember 28. 15 óra

Helye: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c - II. emeleti próbaterem

A próbajáték két fordulós.

1. forduló anyaga:

- Zenekari állások:
- Mozart: Varázsfuvola – nyitány
  - Glinka: Ruszlán és Ludmilla – nyitány
  - Bartók B.: Concerto – I. és V. tétel
  - R. Strauss: Halál és megdicsőülés

2. forduló anyaga:

- Szabadon választott Mozart versenymű saroktétele
- Egy szabadon választott tétel J. S. Bach szólószonátaiból vagy partitáiból

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetők a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a Kodály Filharmonia Debrecen előzetes egyeztetést követően biztosít.

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

Jelentkezés: személyesen, vagy info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen, vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

Információ: Fekete Katalin igazgatóhelyettes tel.: 30 620 4892

A jelentkezés beérkezési határideje: **2016. szeptember 26. 12.00 óra**

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20§-ban foglaltaknak való megfelelés.

Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2016. augusztus 22.

Somogyi-Tóth Dániel
igazgató

November 19. 15.00

Klauzál Ház

Zeneértő leszek

Péter és a farkas
Prokofjev ismert mesezenéje
Ambrus Károly átiratában

November 27. 11.00

Zeneakadémia

Bartók Béla:
A kékszakállú herceg vára
Km.: Meláth Andrea,
Kálmán Péter
Előad és vezényel: Hollerung
Gábor

DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Szeptember 23. péntek 19.00,

Duna Palota

Őszi bérlet / 1.

Shakespeare 400
Részletek Bellini, Csajkovszkij,
Gade, Gounod, Mendelssohn,
Nicolai, Rossini és Verdi
műveiből.
Közreműködnek:
Krum Enikő – soprán
Wiedemann Bernadett – mez-
zosoprán
Dániel Gábor – tenor
Pataki Bence – basszus
Óze Áron – színművész
Vez.: Deák András

Október 2. vasárnap, 10.30

Családi matiné bérlet / 1.

Szárnyasok és patások
A hangversenyeken a műismerte-
tést követően részletek hangzanak
el a felsorolt művekből.
Suppé:
Könnyű lovasság – nyitány
Saint-Saëns: Az állatok farsangja
(Az elefánt, A hattyú)
Respighi: Madarak
ifj. J. Strauss:
A kakukk – francia polka
Bartók: Magyar képek
(Medvetánc)
Vivaldi: D-dúr fuvolaverseny
(„A pacsirta”)
Haydn: 82. (D-dúr) szimfónia
(„Medve”) – I. tétel
Haydn: 83. (g-moll) szimfónia
(„Tyúk”) – I. tétel
Muszorgszkij: Egy kiállítás képei
(Kis csibék tánca a tojáshejban)

Október 7. péntek 19.00

Duna Palota

Őszi bérlet / 2.

Enigma
Elgar: Enigma-variációk, op.36
Bánfalvi Zoltán: Kettősverseny
hegedűre és zongorára
Km.: Bánfalvi Zoltán – hegedű és
Balog József – zongora
Vez.: Deák András

Október 24. hétfő 19.30

Müpa

Őszi bérlet / 3.

Hegedűs Endre zenekari estje
Chopin: 2. (e-moll) zongora-
verseny, op.11
Csajkovszkij: 1. (b-moll)
zongoraverseny, op.23
Km.: Hegedűs Endre – zongora
Vez.: Somos Csaba

November 6. vasárnap, 10.30

Családi matiné bérlet / 2.

Magyar zenei emlékhelyek
Pest-Buda, Sopron, Gyula,
Martonvásár, Kecskemét,
Keszthely, Siófok, Eszterháza
(Válogatás Liszt, Erkel,
Beethoven, Kodály, Goldmark,
Kálmán és Haydn műveiből)

November 18. péntek 19.00

Duna Palota

Őszi bérlet / 4.

Bűcsúzó romantika
Massenet: Scènes pittoresques
(Festői jelenetek) – szvit
Saint-Saëns: La jeunesse
d’Hercule (Hercules ifjúsága)
– szimfonikus költemény, op.50
Wagner: Siegfried Idill
Glazunov:
Koncertkeringő, op.47 Nr.1
Vez.: Horváth Gábor

EGRI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Október 1.

Gyöngyös, Művelődési Központ

A ZENE VILÁGNAPJA operagála

Bizet: Carmen nyitány
Bizet: Carmen – Virág ária,
Habánera és Torreador dal
Puccini: Pillangókisasszony –
Pillangó nagy áriája
Rossini: Seviliai – Rágalom ária
Erkel: Hunyadi L. – Palotás
Rossini: Seviliai – Figaro belépője
Verdi: Nabucco nyitány
Verdi:
Trubadur – Azucena máglya ária
Verdi: Don Carlos – Fülöp áriája
Puccini:
Tosca-Cavaradossi – Levél ária
Puccini: Tosca imája – Pitti Katalin
Verdi:Rigoletto – La Donna e
Mobile
Puccini Turandot – Nessun dorma
Verdi: Traviata – Pezsgő duett
Km: Bódi Mariann, Pitti Katalin,
Berkes János, Kovács Kolos,
Szegedi Csaba
Vez.: Szabó Sipos Máté

Október 3.

Eger, Bazilika

„Zengjétek új éneket”

Filharmonia Bérlet I.
Liszt F.: Szent Cecília legendája

Ch. Gounod: Szent Cecília mise
Km.: Szalai Ágnes, Vörös Szilvia,
Varga Donát, Fülep Máté
Nemzeti Énekkar (karig.: Somos
Csaba)
Vez.: Szabó Sipos Máté

November 4. 19.00

Kepes Intézet

*IV. EGRI KAMARAOPERA
FESZTIVÁL*

E. Satie: Jack in the box
Geneviève de Brabant
Parade

Km.: Nagy Kira, Donkó Imre,
az Eszterházy Egyetem kórusa
(karig: Kabdebó Sándor)
a GGTánc Eger és a Harlekin
Bábszínház

November 5. 15.30

Operapláza Agria Park

*IV. EGRI KAMARAOPERA
FESZTIVÁL*

Műsor: meglepetés

November 5. 19.00

Eszterházy Egyetem

Gasztopera
Vez.: Szabó Sipos Máté
Műsor: humoros zenék az opera-
és szimfonikus irodalomból

November 24. 11.00 és 12.30

Kepes Intézet

KÖSZI ifjúsági koncert

November 24. 19.00

KEPES-ZENE

„a ritmus” Bach, Stravinsky,
Reich, Brubeck, Bernstein és
Bartók művek

GÖDÖLLŐI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Szeptember 9. péntek 19 óra

Gödöllői Királyi Kastély – Lovarda

Gödöllősz Fesztivál nyitókoncertje

Orff: Carmina Burana
Szólisták: Sáfár Orsolya-soprán,
Gavodi Zoltán-kontratenor,
Haja Zsolt-bariton
Közreműködők: Gödöllői Városi
Vegyeskár – karigazgató: Pechan
Kornél, Szent István Király
Oratóriumkórus – karigazgató:
Záborszky Kálmán,
Talamba Ütőegyüttes, Frédéric
Chopin Zenei Alapfokú Művészeti
Iskola Gyermekkórusa – karigaz-
gató: Lázárné Nagy Andrea
Vez.: Horváth Gábor

Október 15. szombat 19 óra

Gödöllői Királyi Kastély – Lovarda

LISZT – BARTÓK EST

GÖDÖLLŐ 50 – A MEGÚJULÓ

ÉRTÉKEK VÁROSA

A Gödöllői Szimfonikus Zenekar,
ANNUS RÉKA – ének és a Liszt
Ferenc Zeneművészeti Egyetem

népzene szakos hallgatóinak
közös műsora.

Bartók: Magyar képek – zenekari
változat, népzenei gyökerek
Hegedűduók – előadók: Juniki
Spartakus, Langer Ágnes
Népzenei vonatkozások –
Annus Réka, Népzenei Együttes
Román népi táncok –
Népzenei Együttes, Vonószenekar
Liszt: Tasso, Les Préludes
Vez.: Kovács János Kossuth-díjas
karmester
A műsort ismerteti: Zelinka
Tamás, Richter Pál

November 5. szombat 19.00

**Művészetek Háza Gödöllő – Szín-
házterem**

Ismert és ismeretlen mesterművek

Beethoven: III. Leonóra nyitány
Marcel Grandjany: Szimfonikus
költemény hárfára és kürtre –
magyarországi bemutató
Szólisták: Polónyi Ágnes hárfa,
Kaczári István kürt
Mendelssohn: IV. „Olasz”
szimfónia
Vez.: Horváth Gábor

GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Szeptember 2., péntek, 19.00

**Pannonhalmi Apátsági Múzeum
belső kertje**

Pannonhalmi Klasszikus Esték

Klasszikusok
J. Haydn: g-moll „A tyúk”
szimfónia No. 83
P.I. Csajkovszkij:
Vonószereződés op. 48
Vez.: Berkes Kálmán

Szeptember 26., hétfő, 19.00

Jókai Mór Művelődési és

Szabadidő Központ, Pápa

Filharmonikus Hangversenybérlet

– Pápa

A zene világnapja
C. M. von Weber:
A büvös vadász – nyitány
W. A. Mozart: A-dúr zongora-
verseny, No. 23, KV 488
L. van Beethoven: VIII. (F-dúr)
szimfónia, op. 93
Vez.: Berkes Kálmán
Km.: Ránki Fülöp – zongora

Szeptember 27., kedd, 19.00

Liszt Ferenc Konferencia és

Kulturális Központ, Sopron

Liszt Ferenc Hangversenybérlet

A zene világnapja

C. M. von Weber:
A büvös vadász – nyitány
W. A. Mozart: A-dúr zongoraver-
seny, No. 23, KV 488
L. van Beethoven: VIII. (F-dúr)
szimfónia, op. 93

Vez.: Berkes Kálmán
Km.: Ránki Fülöp – zongora

Szeptember 28., szerda, 19.00 Richter Terem, Győr

Richter János Hangversenybérlet
A zene világnapja
C. M. von Weber: A bűvös vadász – nyitány
W. A. Mozart: A-dúr zongoraverseny, No. 23, KV 488
L. van Beethoven: VIII. (F-dúr) szimfónia, op. 93

Október 1., szombat, 19.30 Baden, Ausztria

L. van Beethoven: Prometheus nyitány G-dúr zongoraverseny No. 4 op. 58
Házavatás nyitány
VIII. (F-dúr) szimfónia, op. 93
Vez.: Norbert Pfaflmeyer
Km.: Doris Adam – zongora

Október 3., hétfő, 19.00 óra

Filharmonikus Hangversenybérlet – Veszprém Hangvilla

A zene világnapja
C. M. von Weber: A bűvös vadász – nyitány
W. A. Mozart: A-dúr zongoraverseny, No. 23, KV 488
L. van Beethoven: VIII. (F-dúr) szimfónia, op. 93
Vez.: Berkes Kálmán
Km.: Ránki Fülöp – zongora

Október 6., csütörtök, 9.00, 10.30, 14.00

Győr, Richter Terem

Iffjúsági hangverseny, Zenebirodalom Alapítvány

Weber: A bűvös vadász – nyitány;
Beethoven: VIII. F-dúr szimfónia – részletei
Vez.: Szabó Ferenc

Október 10–14.

Győri iskolák és Richter Terem

Iffjúsági hangversenysorozat Mester és tanítványai

J. Sibelius: Hegedűverseny
Vez.: Kelemen Barnabás
Közreműködnek: Kelemen Barnabás növendékei

Október 13., csütörtök, 19.00

Richter Terem, Győr

Sándor János Hangversenybérlet
Nemzeti Filharmonikusok
Liszt F.: Les Préludes, S 97
E. Grieg:
a-moll zongoraverseny, op. 16
Bartók B.: Concerto zenekarra, Sz. 116, BB127
Vez.: Kocsis Zoltán
Km.: Váradi László – zongora

Október 20., csütörtök, 20.00

Bazilika, Pannonhalma

Ünnepi hangverseny
Vez.: Jimmy Chiang
Km.: Wiener Sängerknaben

Október 25., kedd, 18.00

Pozsony

Ünnepi hangverseny az '56-os forradalom 60. évfordulóján

L. van Beethoven:
Egmont nyitány
Kodály Z.: Galántai táncok
Erkel F.: Hunyadi nyitány
Liszt F.: Les Préludes
Vez.: Berkes Kálmán

Október 28., péntek 19.00

Nagyboldogasszony Bazilika, Győr

Istvánffy Benedek Hangversenybérlet Requiem

A. Salieri: c-moll Requiem
W. A. Mozart: Vesperae solennes de confessore, KV 339
Vez.: Norbert Pfaflmeyer
Km.: Cornelia Horak – szoprán
Arina Holecek – alt
Angelo Pollak – tenor
Christoph Seidl – basszus
Philharmonia Chor Wien
(karigazgató: Walter Zeh)

November 8., kedd, 19.00

Richter Terem, Győr

Varga Tibor Hangversenybérlet Oroszok

Orosz balett- és tánczene
D. Sosztakovics: V. (d-moll) szimfónia, op. 47
Vez.: Alexei Kornienko

November 9., szerda, 19.00

Flesch Károly Kulturális Központ, Mosonmagyaróvár

Filharmonikus Hangversenybérlet Oroszok

Orosz balett- és tánczene
D. Sosztakovics: V. (d-moll) szimfónia, op. 47
Vez.: Alexei Kornienko

November 16., szerda, 19.00

Művelődési Központ, Dunaszerdahely

Filharmonikus Hangversenybérlet – Dunaszerdahely

Csaplár Benedek Városi Klasszikusok
J. Haydn: f-moll „La Passione” szimfónia, No. 49
W. A. Mozart:
A-dúr hegedűverseny, KV 219
A. Dvořák:
E-dúr szerenád, op. 22
Vez.: Bényi Tibor
Km.: Joanna Kamenarska – hegedű

November 17., csütörtök, 19.00

A Vértes Agorája, Tatabánya

Filharmonikus Hangversenybérlet – Tatabánya

Klasszikusok
J. Haydn: f-moll „La Passione” szimfónia, No. 49
W. A. Mozart:
A-dúr hegedűverseny, KV 219

A. Dvořák:
E-dúr szerenád, op. 22
Vez.: Bényi Tibor
Km.: Joanna Kamenarska – hegedű

November 18., péntek, 19.00

Richter Terem, Győr

Nikisch Artur Hangversenybérlet Klasszikusok

Győri Filharmonikus Zenekar
J. Haydn: f-moll „La Passione” szimfónia, No. 49
W. A. Mozart:
A-dúr hegedűverseny, KV 219
A. Dvořák: E-dúr szerenád, op. 22
Vez.: Bényi Tibor
Km.: Joanna Kamenarska – hegedű

November 21–25.

Győri iskolák és Richter Terem

Iffjúsági hangversenysorozat

Győri Filharmonikus Zenekar
Vez.: Hollerung Gábor

November 29., kedd, 19.00

Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ, Pápa

Filharmonikus Hangversenybérlet – Pápa

Szimfonikus fúvószene

Győr Symphonic Band
Eredeti koncertfúvós művek, filmzenék, könnyűzenei átiratok.
Vez.: Szabó Ferenc

KODÁLY FILHARMÓNIA – DEBRECEN

Szeptember 26. 19.30

Debrecen, Kölcsey Központ

Beethoven:
Egmont-nyitány, op.84
Liszt:
A-dúr zongoraverseny, S.125
Gounod:
Szent Cecília mise, CG56
Mondok Yvette, Balczó Péter,
Ráczy István – ének
Kodály Kórus Debrecen
Zongorán közreműködik és vezényel: Vásáry Tamás

November 4. 19.30

Debrecen, Kölcsey Központ

Delerue: Concerto pour l'Adieu
Berlioz: Rákóczi induló
Chausson: Poème
Fauré: Requiem, op.48
Julien Fourier – hegedű
Rendes Ágnes,
Florin Estefan – ének
Kodály Kórus Debrecen
Vez.: Somogyi-Tóth Dániel

November 22. 19.30 Debrecen,

Kölcsey Központ

Beethoven:
I. (C-dúr) szimfónia, op.21.

J. Haydn: I. (C-dúr)
gordonkaverseny, Hob.VIIIb:1
Debussy-Stokowski:
Az elsüllyedt katedrális
Sztravinszkij: A tűzmadár szvit
Onczay Csaba – gordonka
Vez.: Somogyi-Tóth Dániel

November 29. 19.30 Debrecen,

Kölcsey Központ

Sztravinszkij: A tündér csókja – Divertimento
Debussy: Szent Sebestyén vértanúsága, L124
Kodály Kórus Debrecen
Vez.: Kovács János

MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

Szeptember 15 16.00

Magyar Nemzeti Múzeum

Jorma Panula karmesterkurzus, gálakoncert

Beethoven: Egmont – nyitány
Schumann: IV. szimfónia
Brahms: IV. szimfónia
Sibelius Karelia – szvit
Bartók Concerto

Szeptember 22 19.00

Zeneakadémia

Lukács Miklós-bérlet
Elgar: Pomp and Circumstance
Elgar:
e-moll gordonkaverseny, op. 86
Dvořák: IX. (e-moll) szimfónia, op. 95 „Az Újvilágból”
Km.: Várdai István (gordonka)
Vez.: Csaba Péter

Szeptember 24. 11.00

Olasz Kultúrintézet

Varga László-bérlet
Elgar: Pomp and Circumstance
Elgar:
e-moll gordonkaverseny, op. 86
Dvořák: IX. (e-moll) szimfónia, op. 95 „Az Újvilágból”
Km.: Várdai István (gordonka)
Vez.: Csaba Péter

Szeptember 24. 17.00

Olasz Kultúrintézet

Kamarazenei bérlet
Sibelius: Suite champêtre, op. 98b
Bach: 6. Brandenburgi verseny BWV 1051
Vivaldi: B-dúr versenymű hegedűre és gordonkára RV 547
Respighi: Antik táncok, No. 3
A sorozat zenei vezetője:
Tarkó-Nagymenyi Dóra

Szeptember 26. 19.30

Zeneakadémia

Schubert:
D899 Impromptus op. 90-3
Rachmaninov:
G-dúr Prelude op. 32 No. 5

Chopin: Etude op. 10–12
Paganini-Liszt:
a-moll Etude No. 6
Schubert: Rosamunde, D. 797
Chopin: e-moll zongoraverseny
No. 1 op. 11
Km.: Ingrid Fuzjko Hemming

Szeptember 27. 16.30
Bűgőcsiga
Zenés foglalkozás, zenehallgatás
babákkal érkező családok számára

Szeptember 27. 18.00
Szeretethang
Koncert várandós kismamák, és
az őket kísérők részére

Szeptember 28. 19.00
Uránia Nemzeti Filmszínház
Mozart:
Figaro házassága – nyitány
Mozart: Fagottverseny
(A Harsonaverseny átírata)
Incontrera: God's trombones
Mozart:
g-moll szimfónia K. 550
Km.: David Whitwell (harsona)
Vez.: Joost Smeets

Október 1. 10.00
Zene-Tér-Kép Plusz

Október 7. 19.00
Zeneakadémia
Erdélyi Miklós-bérlet
Vidovszky L.: Romantikus
olvasmányok No. 2
Bruch:
g-moll hegedűverseny, op. 26
Dohnányi E.: II. (E-dúr)
szimfónia, op. 40
Vez.: Hamar Zsolt
Km.: Corey Cerovsek (hegedű)

Október 14. 19.00
Városi Színház, Baja
Verdi: Traviata
Km.: Kriszta Kinga,
Turtinszki Béla,
Donkó Imre, Szécsi Máté
Vez.: Kocsár Balázs

Október 15. 19.00
Városi Színház, Baja
Verdi: Traviata
Km.: Kriszta Kinga,
Turtinszki Béla,
Donkó Imre, Szécsi Máté
Vez.: Kocsár Balázs

Október 18. 19.30
Konzerthaus, Bécs
„RENDEZVOUS IN VIENNA”
Részletek Andrew Lloyd Webber,
Leonard Bernstein,
Sylvester Levay,
Giacomo Puccini,
Gaetano Donizetti és
Giuseppe Verdi darabjaiból
Km.: Angel Blue,
Stefan Pop, Uwe Kröger
Vez.: Nicholas Milton

Október 22. 10.00
Magyar Nemzeti Múzeum
Unokák és nagyszülők hangversenyei
Hangverseny az 1956-os
forradalom 60. évfordulója
alkalmából
Beethoven: Egmont – nyitány
Bartók B.: Erdélyi táncok
Weiner L.: Divertimento
Farkas F.: A furfangos diákok –
részletek
Vez.: Haraguchi Shoji

Október 22. 11.30
Magyar Nemzeti Múzeum
Unokák és nagyszülők hangversenyei
Hangverseny az 1956-os
forradalom 60. évfordulója
alkalmából
Beethoven: Egmont – nyitány
Bartók B.: Erdélyi táncok
Weiner L.: Divertimento
Farkas F.: A furfangos diákok –
részletek
Vez.: Haraguchi Shoji

Október 29. 11.00
Olasz Kultúrintézet
Varga László-bérlet
Zádor: Csárdás rapszódia
Rózsa M.: Ben Hur – szvit
Grofé: Grand Canyon – szvit
Gershwin: Egy amerikai
Párizsban
Vez.: Mariusz Smolij

Október 29. 17.00
Olasz Kultúrintézet
Kamarazenei bérlet
Beethoven:
Esz-dúr Zongorás trió op. 1, No. 1
Esz-dúr kvintett zongorára és
fúvósokra, op. 16
A sorozat zenei vezetője:
Tarkó-Nagymenyi Dóra

November 5. 18.00
Olasz Kultúrintézet
Zongorabérlet
Prokofjev: Rómeó és Júlia – szvit
Rachmaninov: Változatok egy
Paganini témára, op. 43
Csajkovszkij: Francesca da
Rimini – Fantázia Dante
nyomán, op. 32
Km.: Jevgenyij Mikhailov
(zongora)
Vez.: Mark Gorenstein

November 7. 19.00
Zeneakadémia
Lukács Miklós-bérlet
Prokofjev: Rómeó és Júlia – szvit
Rachmaninov: Változatok egy
Paganini témára, op. 43
Csajkovszkij:
Francesca da Rimini – Fantázia
Dante nyomán, op. 32
Km.:
Jevgenyij Mikhailov (zongora)
Vez.: Mark Gorenstein

November 11. 19.00
Olasz Kultúrintézet
„ZONGORA MARATON”
Mozart: A-dúr zongoraverseny K 488
Schubert – Liszt F.: Wanderer
fantázia
Mendelssohn: Olasz szimfónia
Km.: Emilio Aversano
Vez.: Fabio Mastrangelo

November 12. 10.00
Zene-Tér-Kép Plusz

November 17. 19.00
Zeneakadémia
Erdélyi Miklós-bérlet
Brahms: Változatok egy Haydn
témára, op. 56a
Beethoven: IV. (G-dúr) zongora-
verseny, op. 58
Brahms – A. Schönberg: g-moll
zongoranégyes, op. 25
Vez.: Csaba Péter
Km.: Ránki Dezső (zongora)

November 19. 18.00
Olasz Kultúrintézet
Zongorabérlet
Brahms: Változatok egy Haydn
témára, op. 56a
Beethoven: IV. (G-dúr) zongora-
verseny, op. 58
Brahms – A. Schönberg: g-moll
zongoranégyes, op. 25
Km.: Ránki Dezső (zongora)
Vez.: Csaba Péter

November 22. 19.30
Musikverein, Bécs
„ZONGORA MARATON”
Mozart:
A-dúr zongoraverseny K 488
Schubert – Liszt F.: Wanderer
fantázia
Schumann:
a-moll zongoraverseny, op. 54
Csajkovszkij:
b-moll zongoraverseny, op. 23
Km.: Emilio Aversano
Vez.: Fabio Mastrangelo

November 26. 18.00
Festetics Palota
Festetics-bérlet
Haydn: C-dúr gordonkaverseny
Hob. VIIb:1
Mozart: A-dúr szimfónia K. 201
Km.: Onczay Csaba (gordonka)
Vez.: Csaba Péter

November 29. 16.30
Bűgőcsiga

November 29. 18.00
Szeretethang

MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Szeptember 2. 17.00
Szinva terasz
Aperitif koncert
Vez.: Gál Tamás

Szeptember 17. 19.00
Diósgyőri vár, Lovagterem
Vár-szerenád
Mozart- és Bruch-hegedűverseny
Hegedű: Gaál Eszter
és Gaál Julianna
Vez.: Gál Tamás

Szeptember 23.
Miskolci Egyetem
Kutatók éjszakája
Theo Verbey:
Fractal Symphony – részlet
Moszozlov: A vasöntöde
Szentpáli Roland:
Concerto for ClaXoTon and
Orchestra
Km.: ClaXoTon Quartet
(Menyhárt Ferenc, Bárány
Zoltán, Czimer Sándor,
Czakó Péter)
Képi illusztráció:
Piller Imre
Vez.: Gál Tamás

Október 1. 19.00
Miskolci Egyetem Díszaula
Zene Világnapja
Verdi: Requiem
Ének: Fodor Beatrix,
Wiedemann Bernadett,
Bándi János,
Cser Krisztián
Km.: Nemzeti Énekkar
Vez.: Gál Tamás

Október 2. 10.30, 16.00
Művészetek Háza, oldalsarnok
Ciróka babakoncert
Forgatókönyvíró és műsorvezető:
Bukáné Kaskó Marietta

Október 10. 19.00
Művészetek Háza
Tűzvarázs 1
Erkel: Ünnepi nyitány
Liszt: Haláltánc
Liszt: Magyar fantázia
Bartók:
Magyar parasztdalok
Kodály: Háry János – szvit
Zongora: Balog József
Vez.: Kovács János

Október 17. 19.00
Művészetek Háza
Szezonbérlet 1
Beethoven: Fidelio – nyitány
Mozart:
A-dúr zongoraverseny
Beethoven: III. „Eroica”
szimfónia
Zongora: Boros Misi
Vez.: Medveczky Ádám

Október 27. 19.00
Művészetek Háza
Hangforrás 1
Akira Nishimura: Ketiak
Schumann: Versenymű négy
kürtre és zenekarra
Bartók: Zene híros hangszerekre,

ütökre és cselesztára
Km.: a Miskolci Szimfonikus
Zenekar kürtkvartettje
Vez.: Gál Tamás

November 5. 19.00 Művészetek Háza

„Hangol már a zenekar”
A Kaláka együttes
és a Miskolci Szimfonikus
Zenekar közös estje
Vez.: Gryllus Samu

November 7. 19.00 Művészetek Háza

Tűzvarázs 2
Rossini:
Olasz nő Algírban – nyitány
Mozart: B-dúr fagottverseny
Brahms–Schönberg:
Klavierkvartett op. 25
– zenekari verzió
Fagott: Halász István
Vez.: Gál Tamás

November 14. 19.00 Művészetek Háza

Szezonbérlet 2
Schubert:
IV. „Tragikus” szimfónia
Schubert: Asz-dúr mise
Ének: Hajnóczy Júlia,
Schöck Atala,
Brickner Szabolcs,
Kovács István
Km.: Nemzeti Énekkar
Vez.: Antal Mátyás

November 28. Zenepalota

Hangforrás 2 – választható
kamarakoncert
Vassilis Tenidis: Rebetiki Suite
gitarra és zenekarra (ösbemutató)
Rodrigo: Concierto de Aranjuez
Vassilis Tenidis:
Tarregiana – Suite
Rodrigo:
Fantasia para un gentilhombre
Gitáron közreműködik és
vezényel: Notis Georgiou

NEMZETI FILHARMONIKUSOK

Szeptember 25. vasárnap 19.30 Bartók Béla Nemzeti Hang- versenyterem – MÜPA

Bartók Béla
Két kép, op. 10 Sz. 46 BB 59
III. zongoraverseny
Sz. 119, BB 127
Négy zenekari darab
op. 12, Sz. 51 BB 64
Táncsvit Sz. 77 BB 86
Vez.: Kocsis Zoltán
Km.: Ránki Dezső

November 18. péntek 19.30 Bartók Béla Nemzeti Hang- versenyterem – MÜPA

Ferruccio Benvenuto Busoni
Zongoraverseny
C-dúr, op. 39 (BV 247)
Johannes Brahms II. szimfónia
D-dúr, op. 73
Vez.: Kocsis Zoltán
Km.: Kun Woo Paik zongora
Nemzeti Énekkar Férfikara
(karigazgató: Somos Csaba)

SAVARIA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Szeptember 8., csütörtök, 19.00, Fő tér

Promenáde
Vez.: Madaras Gergely

Október 15., szombat, 18.00, Evangélikus templom, Szombat- hely

Október 16., vasárnap, 17.00,
Güssing
W. A. Mozart:
G-dúr fuvolaverseny
F. Mendelssohn-Bartholdy:
42. zsolttár (részletek)
F. J. Haydn: Te Deum
Vezényelnek: Prof. Walter Franz
Lakner-Bognár Nóra

Szeptember 16., péntek, 19.00, Bartók Terem

Szimfónia bérlet 1.
M. P. Muszorgszkij:
Egy éj a kopár hegyen
Hidas F.: Oboaverseny
Bartók B.: Magyar képek
A. P. Borogyin:
II. szimfónia (h-moll)
Km.: Baldauf Veronika – oboa
Vez.: Madaras Gergely

Szeptember 30., péntek, 19.00, Bartók Terem

Szent Márton bérlet 1.
A zene világnapja
A Savaria Szimfonikus Zenekar és
a Művészeti Gimnázium közös
zenekarának műsora
Vez.: Vásáry Tamás

Október 20., csütörtök, 19.00, Bartók Terem

Szimfónia bérlet 2.
L. van Beethoven:
Coriolan – nyitány, op.62
F. Mendelssohn–Bartholdy:
e-moll hegedűverseny, op.64
C. Saint-Saëns:
a-moll csellóverseny, no.1, op.33
L. van Beethoven:
I. szimfónia (C-dúr), op.21
Közreműködik és vezényel:
Christoph Koncz – hegedű

Közreműködik és vezényel:
Stephan Koncz – cselló

Október 29., szombat, 19.00, Bartók Terem

L. van Beethoven: Fidelio
Vez.: Petró János

Október 30., vasárnap, 18.00, Bécs

K. Schmid: „Ode an das Leben”
Vez.: Kurt Schmid
Savaria Szimfonikus Zenekar

November 8., kedd és 9., szerda, 9.30 és 10.45

Zenemanók bérlet 1.
A Savaria Rézfúvós Együttes
műsora

November 17., csütörtök, 18., péntek és 19., szombat, 19.00, Bartók Terem

Hollywood MM Classics
Vez.: Pejtsik Péter

November 25., péntek, 19.00, Bartók Terem

Szimfónia bérlet 3.
B. Smetana: Moldva
Ph. Glass:
Versenymű két zongorára
A. Dvořák: VIII. szimfónia
(G-dúr), op.88
Km.: Suhруд Athavale és Pawel
Markowicz – zongora
Vez.: Georg Kugi

PANNON FILHARMONIKUSOK – PÉCS

Szeptember 1. csütörtök 19.00, Kodály Központ

Díszhangverseny a Város napján
Johannes Brahms:
Akadémiai ünnepi nyitány
Giuseppe Verdi: „Stride la
vampa!” (A trubadúr)
Francesco Cilea:
„Acerba voluttà” (Adriana
Lecouvreur)
Pietro Mascagni:
„Voi lo sapete” (Parasztbecsület)
Giuseppe Verdi:
„O don fatale” (Don Carlos)
Dohnányi Ernő:
Ruralia Hungarica op.32/b
Wiedemann Bernadett – mez-
zosoprán
Vez.: Bogányi Tibor

Szeptember 8., csütörtök 19.00, Kodály Központ

Oedipus rex
Bartók Béla: A csodálatos
mandarin – szvit
Igor Sztavinszkij: Oedipus rex
Marko Fortunato – Oedipus,
Ivana Sribljan – Iokaszté Giorgio

Surian – Creón, Cser Krisztián –
Teiresias, Balásy Szabolcs – Pász-
tor, Hoffner Tibor – hírnök
Honvéd Férfikar (karig.: Strausz
Kálmán)
Narrátor: Stenczer Béla
Vez.: Bogányi Tibor

Szeptember 20., kedd 16.00 Kodály Központ

Babzsák I.
Joseph Haydn: d-moll „Kvintek”
vonósnégyes, Hob.III:76
A sorozat állandó közreműködője
Hrubi Zsuzsanna játékmester,
valamint a Buborék Kvartett:
Vass Ágnes – hegedű, Né-
meth-Tóth Tímea – hegedű,
Misányi Gabriella – mélyhegedű,
Herczeg Nóra – gordonka

Szeptember 24., szombat 19.30, Kodály Központ

XX. Európai BORDALFESTIVÁL
Gálakoncert
Johann Strauss: Mennydörgés,
villámlás – gyorspolka
Claude-Michel Schönberg:
„Vidd haza” (A nyomorultak)
Astor Piazzolla: Libertango
Bartók Béla: Kicsit ázottan
(Magyar képek)
Moravetz-Balásy-Horváth-Papp:
Vadász dal (Zrínyi 1566)
Giuseppe Verdi: Cigánykórus
(A trubadúr)
Huszka Jenő: Bordal (Bob herceg)
Carl Orff: In taberna (Carmina
Burana)
Huszka Jenő:
Borban az igazság (Gül baba)
Pécsi Szimfonia
Vez.: Dobszay Péter és Lakner
Tamás

Szeptember 25., vasárnap 17.30, Kodály Központ

Kortárs szakrális zene
kerekasztal-beszélgetés
Az Ars Sacra Fesztivált záró esti
koncertet kerekasztal-beszélgetés
előzi meg a kortárs szakrális
zenéről.
A kerekasztal-beszélgetés
résztevői:
Gyöngyösi Levente – zeneszerző
Kelemen Áron OSB – egyház-
zenész, karnagy
Kovács Szilárd – zeneszerző, orgo-
naművész (Pécsi Egyházmegye)
Vedres Csaba – zeneszerző
A beszélgetést vezeti dr. Heidl
György eszmetörténész, a
Keresztény Örökség Kutatóintézet
igazgatója (Pécsi Egyházmegye).

Szeptember 25., vasárnap 19.30, Kodály Központ

Miserere
Eperjesi Gradual – részletek,
zsolnártörödékek

William Byrd: Miserere mei, Deus (50. zsolttár) Thomas Weelkes: Alleluia, I heard a voice Thomas Tallis: Jeremiás próféta síralmai – I. rész Claudio Monteverdi: Exultent caeli Alessandro Grandi: Litaniae della Beata Vergine Maria Claudio Monteverdi: Laudate pueri Dominum (112. zsolttár) Javier Busto: Ave Maria Darius Milhaud: Psaume 121 (121. zsolttár) Maurice Duruflé: Ubi caritas Knut Nystedt: Song of praise (148. zsolttár) John Brunning: Pie Jesu Vytautas Miskinis: Cantate Domino (96. zsolttár) Tillai Aurél: 105. zsolttár Vedres Csaba: Miserere UniCum Laude Énekegyüttes Csapó József – kontratenor, Meláth Árpád – tenor, Mits Arnold – tenor, Pap Tamás – bariton, Kutnyánszky Csaba – bariton, Silló György – basszus, Janzsó Ildikó – gordonka, Kovács Szilárd – orgona, Horváth Csaba – bariton, Pécsi Bazilika Bárdos Kórusa (karig.: Uzsalyné Dr. Pécsi Rita) Komlói Pedagógus Kamarakórus (karig.: Dr. Szabó Szabolcs), Pannon Gyermekkar (karig.: Schóber Tamás), Pannon Filharmonikusok vonós kamarazenekara Vez.: Uzsaly Bence

Október 1., szombat 18.00, Kodály Központ

Latin szaxofon

Claude Debussy: Iberia Henri Tomasi: Szaxofonverseny Darius Milhaud: Scaramouche Felix Mendelssohn-Bartholdy: IV. („Olasz”) szimfónia Arno Bornkamp – szaxofon Vez.: Gérard Korsten

Október 8., szombat 15.30 és 17.00, Kodály Központ

Csigabáz I.

A vonó-sok Félkomolyan a komolyzenéről Illetve teljesen komolyan, mégis olyan formában, amely a 4-8 évesek számára is befogadható. Vagyis játékosan, ötletesen, sok-sok zenével, a klasszikus hangszereket bemutatva a jövő generációjának. Csigapó, ahogy a műsorban Kiss Szabolcs harsonaművészt hívják, nyitott, vidám személyiség, aki művész-társaival gyakran a humor

nyelvén kommunikál. Vass Ágnes – hegedű, Németh – Tóth Tímea – hegedű Misányi Gabriella – mélyhegedű, Herczeg Nóra – gordonka A sorozat állandó házigazdái: Kiss Szabolcs – Csigabá Szendrői Zsuzsanna – Csiganyó

Október 11., kedd 16.00

Kodály Központ

Babzsák II.

Wolfgang Amadeus Mozart: A-dúr vonósnégyes K.464 A sorozat állandó közreműködője Hrubai Zsuzsanna játékmester, valamint a Buborék Kvartett: Vass Ágnes – hegedű, Németh-Tóth Tímea – hegedű, Misányi Gabriella – mélyhegedű, Herczeg Nóra – gordonka

Október 13., csütörtök 19.00,

Kodály Központ

Barokk esszencia

Johann Sebastian Bach: III. (D-dúr) szvit Georg Philipp Telemann: D-dúr fuvolaverseny Georg Friedrich Händel: Apollón és Daphné – dramatikus kantáta Gárdai Viktória – fuvola, Kovács Ágnes – szoprán Ashley Riches – bariton Vez.: Jonathan Cohen

Október 18. kedd 19.00

Budapest, Zeneakadémia

A sokarcú oboa

A rögtönzés dimenziói

Antonio Vivaldi: d-moll oboaverseny, RV.454 Francois Couperin: Les Canaries – barokk stílusú rögtönzés Ernest John Morean: Fantasy Quartet Vaughan Williams: a-moll oboaverseny Samuel Adler: Gradus II. – Hangnégyzet, a szeriális technikára és a tizenkét-fokúságra épülő aleatórikus darab Bartóki tengelyrendszerhez kapcsolódóan Hommage à Bartók és Messiaen – XX. századi stílusú rögtönzés Duke Ellington: In a Sentimental Mood – jazz standard Jamey Aebersold: C# Minor blues South Of the Border című darabja – latinos jazz-improvizáció Vörösné Udvardy Gizella – oboa Bánfalvi Zoltán – hegedű, Ján Fruzsina – mélyhegedű Szakács viktória – gordonka, Apagyi Mária – zongora Kovács Péter – zongora, Balatoni Sándor

– csembaló Pannon Filharmonikusok vonós kamarazenekara Martyn Ferenc Művészeti Szabadiskola Tanári Kamaracsoportja Vez.: Vass András

Október 23., vasárnap 19.00,

Kodály Központ

1956 – Emlékkünnepség

A 60 éve lezajlott forradalom és szabadságharc emlékkünnepségét a Pannon Filharmonikusok, a Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft. és a Pécsi Nemzeti Színház közösen rendezi a Kodály Központ ban. A színházi elemekkel illusztrált műsorban felcsendül Bartók „honvágydallama”, a Concerto, valamint a szabadságharc napjaiban Beethovennek a Magyar Rádióban folyamatosan sugárzott Egmont-nyitánya, mely az utókor számára a forradalmi napok zenei jelképévé vált. Rendező: Vidákovics Szláven Vez.: Bogányi Tibor és Vass András

Október 18.

Ljubljana – Cankarjev Dom, Gallus Hall

Ludwig van Beethoven: Egmont-nyitány Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoraverseny Bartók Béla: Concerto Bogányi Gergely – zongora Vez.: Kocsár Balázs

Október 21.

Eszék – Eszéki Horvát Nemzeti Színház

Ludwig van Beethoven: Egmont-nyitány Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoraverseny Bartók Béla: Concerto Bogányi Gergely – zongora Vez.: Kocsár Balázs

Október 24.

Szarajevó – Sarajevói Nemzeti Színház

Ludwig van Beethoven: Egmont-nyitány Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoraverseny Bartók Béla: Concerto Bogányi Gergely – zongora Vez.: Bogányi Tibor

Október 27.

Belgrád – Kolarac Concert Hall

Ludwig van Beethoven: Egmont-nyitány Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoraverseny

Bartók Béla: Concerto Bogányi Gergely – zongora Vez.: Kocsár Balázs

Október 25.

ZÁGRÁB – LISINSKI HALL

Liszt Ferenc: XV. magyar rapszódia Johannes Brahms: XIV. magyar tánc Bartók Béla: Este a székeleyknél Kodály Zoltán: Magyar rondó (Régi magyar katonadalok) – kamarazenekarra Bartók Béla: Divertimento Weiner Leó: Rókatánc – részlet az I. divertimentóból Vez.: Vass András

Október 28., péntek 19.30,

Kodály Központ

Actus tragicus

Hangverseny az elhunytak emlékére

Henry Purcell: Gyászzene Mária királynő temetésére Johann Sebastian Bach: Actus tragicus – 106. kantáta „Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit” Johann Sebastian Bach: 118. kantáta „O Jesu Christ, meus Lebens Licht” Johann Sebastian Bach: Gyászóda – 198. kantáta „Lass, Fürstin, lass noch einen Strahl” Kovács Ágnes – szoprán, Gavodi Zoltán – alt (kontratenor) Szigetvári Dávid – tenor, Hámosi Szabolcs – basszus Pannon Filharmonikusok Fesztiválkórus (karig.: Dobos László és Vass András) Vez.: Dobos László és Vass András

November 4., péntek 19.00,

Kodály Központ

A tehetség ereje

Jótekonysági hangverseny a pécsi gyermekekért

Johann Strauss: A denevér-nyitány Wolf Péter: Concerto in Decent, II. és III. tétel Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr zongoraverseny, K.467 – II. és III. tétel Carl Orff: Carmina Burana Mohai Zsófia – oboa, Boros Mihály – zongora, Váradi Marianna – szoprán, Szerekován János – tenor, Jonathan Sells – bariton, Nemzeti Énekkar (karig.: Somos János Csaba) Vez.: Farkas Róbert

November 10., csütörtök 19.00,

Kodály Központ

Csinyek és árnyak

Antonio Vivaldi: g-moll

versenymű két gordonkára és zenekarra
Robert Schumann:
a-moll gordonkaverseny
Richard Strauss: Az árnyék nélküli asszony – szimfonikus fantázia
Richard Strauss:
Till Eulenspiegel vidám csínyjei
Fenyő László – gordonka
Vezényel és gordonkán játszik: Bogányi Tibor

November 11., péntek 19.30
Müpa, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Fenyő és R. Strauss
Antonio Vivaldi: g-moll versenymű két gordonkára és zenekarra
Robert Schumann:
a-moll gordonkaverseny
Richard Strauss:
Az árnyék nélküli asszony – szimfonikus fantázia
Richard Strauss:
Till Eulenspiegel vidám csínyjei
Fenyő László – gordonka
Vezényel és gordonkán játszik: Bogányi Tibor

November 15., kedd 16.00

Kodály Központ
Babzsák III.
Ludwig van Beethoven: F-dúr vonósnygyes op.18 No.1
A sorozat állandó közreműködője
Hrubi Zsuzsanna játékmester, valamint a Buborék Kvartett:
Vass Ágnes – hegedű, Németh-Tóth Tímea – hegedű,
Misányi Gabriella – mélyhegedű
Herczeg Nóra – gordonka

November 19., szombat 18.00,

Kodály Központ
Az egyetlen hegedűverseny
Bartók Béla: Hegedűverseny No.2
Liszt Ferenc: Orfeusz
Pjotr Iljics Csajkovszkij: Rómeó és Júlia – nyitányfantázia
Benjamin Schmid – hegedű
Vez.: Bogányi Tibor

November 23., szerda 19.00,

Kodály Központ
A valódi költő
Bartók Béla: Két portré – Egy ideális
Liszt Ferenc: Faust szimfónia
Papp Dániel – hegedű, Horváth István – tenor, Bartók Béla

Férfikar (karig.: Lakner Tamás)
Vez.: Vass András

November 26., szombat 15.30 és 17.00, Kodály Központ

Csigaház II.
Ez elment vadászni
Félkomolyan a komolyzenéről
Illetve teljesen komolyan, mégis olyan formában, amely a 4-8 évesek számára is befogadható.
Vagyis játékosan, ötletesen, sok-sok zenével, a klasszikus hangszereket bemutatva a jövő generációjának. Csigapó, ahogy a műsorban Kiss Szabolcs harsonaművészt hívják, nyitott, vidám személyiség, aki művész-társaival gyakran a humor nyelvén kommunikál.
Karsai Farkas – kürt, Molnár Gergely – kürt
Pétersz Árpád – kürt, Varga Ferenc – kürt
A sorozat állandó házigazdája: Kiss Szabolcs – Csigabá
Szendrői Zsuzsanna – Csiganyó

Malcolm Arnold:
Peterloo – zenekari nyitány
Benjamin Britten: Változatok és fuga egy Purcell-témára
John Rutter: Requiem
Km.: Veszprémi kórus
Vez.: Izaki Maszahiro

ZUGLÓI FILHARMÓNIA

Szeptember 3. szombat 19.00

Bosnyák tér – Térzene
Kabalevskij: Colas Breugnon – nyitány
Sibelius: Impromptus
Johan de Meij:
I szimfónia, I. (Gandalf)
Anderson: The Trumpeters
Lullaby (Szólista: Hígyed János Bence, az év rézfúvósa)
Jacobn de Haan: Diogenes
Marquez: Danzon
Vez.: Makovecz Pál

Szeptember 10. szombat 19.00

Bosnyák tér – Térzene
Kabalevskij:
Colas Breugnon – nyitány
Sibelius: Impromptus
Johan de Meij:
I szimfónia, I. (Gandalf)
Anderson: The Trumpeters
Lullaby (Szólista: Hígyed János Bence, az év rézfúvósa)
Jacobn de Haan: Diogenes
Marquez: Danzon
Vez.: Makovecz Pál

Szeptember 16. péntek 19.30

Zuglói Zeneház
Viczián Gábor filmzene koncert
„A Lélek tánca” Szimfonikus zenekari darab
„Heavenly Good”/ Mennyei jó/
Big –Band átirat szimfonikus zenekarra.
„Dream could come true”/ Valóra válható álom/ / Big -Band átirat szimfonikus zenekarra.
„Szeretet a legnagyobb erő” Szimfonikus zenekari duett darab /ösbemutató/

Szeptember 24. szombat 15.00

Zuglói Zeneház
Teakonzert

Szeptember 25. vasárnap 20.00
Szervita tér

Kult-tér zenei fesztivál
Bach: h-moll szvit – Menuet és Badinerie (fl) (3’)
Grieg: Peer Gynt – Anitra tánca (triang) (4’)
Bartók: Román népi táncok – vonószenekari változat (6’)

SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Szeptember 26. (hétfő) 19.00

Magyar képek
Liszt Ferenc bérlet 1.
Dohnányi Ernő: Szimfonikus Percek
Bartók Béla: II. zongoraverseny
Bartók Béla: Tánc szvit
Liszt Ferenc: Les Préludes
Km.: Fülei Balázs – zongora
Vez.: Izaki Maszahiro

Október 10. (hétfő) 19.00

Megyháza díszterme
Rézfúvósest
Fantázia bérlet 1.
Válogatás a zeneirodalom rézfúvós műveinek palettájáról
Km.: Szimfonik Harsonaegyüttes
Művészeti vezető: Mester Ádám

November 7. (hétfő) 19.00

Városháza díszterme
Hét szó...

Fantázia bérlet 2.
Műsor:
Joseph Haydn: Krisztus hét szava a keresztfán – zenekari változat (Vetítéssel, színművész közreműködésével)
Vez.: Hámori Máté

November 21. (hétfő) 19 óra

Brit mozaik
Liszt Ferenc bérlet 2.

TISZTELT OLVASÓNK!

Több, mint két évtizede jelenik meg folyamatosan szaklapunk, amely eljut a magyar szimfonikus zenekarokhoz, zenei intézményekhez, könyvtárakhoz és azokhoz, akik érdeklődnek a zene iránt, de arra is kíváncsiak, hogy miként működik egy zenekar, milyen szakmapolitikai döntések befolyásolják azokat a teljesítményeket, amelyek révén egyre értékesebb és magasabb színvonalú hangversenyeken vehetnek Önök részt.

LEGYEN 2016-BAN IS ELŐFIZETŐNK!

A

zeneKar

a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének közös szaklapja, amely a Magyar Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg évi 6 alkalommal.

Éves előfizetőknek postaköltséggel együtt: **Összesen 3500 Ft/év**

Rovatainkban foglalkozunk

a magyar és külföldi zenei közélet aktuális történéseivel, szakmai érdekességekkel, hangversenykritikákkal, zenetörténeti írásokkal, szakszervezeti témákkal, jogvédelemmel, hangszertörténettel, oktatással, a zenészek egészségi bántalmaival, illetve azok megelőzésével és gyógyításával, valamint közöljük a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége tagzenekarainak hangverseny-programjait és próbajáték felhívásait. Innen megtudhatja, mi történik a hangverseny-pódiumon és mögötte!

Megrendelhető e-mailben: info@zenekarujsag.hu

Britten: Simple Symphony
– Sentimental Sarabande (7')
Mozart:
Kis éji zene – I. tétel (6')
Grieg: Holberg-szvit – I. tétel (4')
Csajkovszkij: Vonósszerenád
– Keringő (4')
Rózsavölgyi: Első magyar
társas tánc – részletek (5')
Strauss: Pizzicato-polka (3')
Weiner: I. divertimento –
Rókatánc (4')
Ligeti: Régi magyar társas
táncok (f, cl) (10')
Vez.: Horváth Gábor

Október 1. szombat 15.30 **Zeneakadémia**

Gaudeamus bérlet 1.

Johannes Brahms: Begräbnis-
gesang (Gyászének)
Km.: Szent István Király
Oratóriumkórus
Joseph Haydn: C-dúr
gordonkaverseny
Km.: Tomasz Máté
Johannes Brahms:
Német Requiem
Km.: Fodor Gabriella – szop-
rán, Bátki-Fazekas Zoltán
– bariton
Szent István Király Orató-
riumkórus
Vez.: Alexander Mayer

Október 9. vasárnap 18.00

Virágh András Gábor:
Sinfonietta
Liszt Ferenc: Haláltánc
Km.: Kocsis Krisztián
Franz Schubert: VII. (C-dúr)
szimfónia
Vez.: Ménesi Gergely

Október 23. vasárnap 15.00 **Páduai Szent Antal templom,** **Bosnyák tér**

Zugló Önkormányzati rendezvény
Erkel: Magyar Himnusz
Beethoven: Egmont nyitány

Október 25. péntek 18.00 **Müpa**

1956
„Égy nemzet egybeállt”

Beethoven: Egmont nyitány
Történelmi dokumentációval
film vetítése narrációval
Km.: Rátóti Zoltán
Dubrovay László: 1956 –
szimfonikus képek versmon-
dóra és zenekarra Gyurkovics
Tibor verseivel
Narrátor: Rátóti Zoltán
Vez.: Záborszky Kálmán

Október 31. hétfő 19.30 **Páduai Szent Antal templom,** **Bosnyák tér**

Mozart: Requiem
Km.: Geszthy Veronika,
Francesca Provisionato,
Mezei Tibor, Bátor Tamás
Szent István Király
Oratóriumkórus
Vez.: Záborszky Kálmán

November 5. szombat 15.30 **Zeneakadémia**

Gaudeamus bérlet 2

Robert Schumann:
Träumerei (Álmodozás)
Robert Schumann:
a-moll zongoraverseny
Km.: Kovalszki Mária
Ludwig van Beethoven:
III. „Eroica” szimfónia
Vez.: Záborszky Kálmán

November 15. kedd, 16. **szombat, 18. péntek, 21. hétfő,** **22. kedd, 23. szerda. Kezdes**

minden nap 8.30, 9.50 és
11.10 órakor

Zuglói Zeneház

Felfedezőúton

Színház az egész világ:
Shakespeare zenében és
táncban

November 27. vasárnap 18.00

Szent István Király Zenemű-
vészeti Szakközépiskola Fúvós-
zenekarának hangverseny
Műsor: Kabalevszkij:
Overture Colas Breugnon
Barber: Adagio
Arutjunjan: Trombitaverseny
Km.: Tarkövi Gábor
Johan de Meij: I. szimfónia
Vez.: Makovecz Pál

REGIONÁLIS ZENEKAROK **SZÖVETSÉGE**

(A Magyar Szimfonikus Zenekarok
Szövetségének tagja)

1088 Budapest, Krúdy Gyula u. 15. III./40.
Elnök: Szabó Sipos Máté
Főtitkár: Horváth Gábor
***

Békés Megyei Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Békés Megyei
Szimfonikus Zenekar Közhasznú
Kulturális Egyesület
Békéscsaba 5600 Andrassy út 3.
Telefon: 20/4322-948
E-mail: uhrinviktor@freemail.hu
Honlap: www.beke+sszmf.hu
Művészeti vezető: Uhrin Viktor

Egri Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Egri Szimfonikus
Zenekar Kulturális Egyesület
Eger 3300 Knézh K. u. 8.
Telefon: 20/964-1518
E-mail:
Honlap: www.egriszimfonikusok.hu
Művészeti vezető: Szabó Sipos Máté

Gödöllői Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Gödöllői Szimfonikus
Zenekar Alapítvány
Gödöllő 2100 Ady Endre sétány 1.
Telefon: 30/546-1852
E-mail:
godollo.zenekar@indamail.hu
Honlap: www.gso.hu
Művészeti vezető: Horváth Gábor

Kaposvári Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Kaposvári Szimfonikus
Zenekar Alapítvány
7400 Kaposvár,
Rippl-Rónai u. 1/a. I. em 6.
Honlap: www.kapossymph.com
E-mail: bela.kuti@gmail.com
Telefon: 06 20 535 1030
Képviselő: Kuti Béla

Kecskeméti Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím:
Kecskeméti Szimfonikus Zenekar
Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági
Központ
6000 Kecskemét, Deák tér 1.
Telefon: 06-20/3230-001
email: kszztitkar@gmail.com
gerhat.laszlo@gmail.com
Honlap: www.hirosagora.hu
Művészeti vezető: Gerhát László

Szabolcsi Szimfonikus Zenekar **Közhasznú Egyesülete**

Székhely: 4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 12.
mobil: 30 9656 453
E-mail: szabolcsiszimf@gmail.com
Képviselő: Nagy Gyula

Váci Szimfonikus Zenekar Egyesület

Székhely: 2600 Vác, Konstantin tér 8.
Levelezési cím: 2601 Vác, Pf. 297
Telefon/fax: 06-27-314-893
Honlap: www.vszsz.net
E-mail: vszz@invitel.hu;
vaciszimfonikus@gmail.com
Képviselő: Farkas Pál elnök

A MAGYAR SZIMFONIKUS **ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJAI:**

Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar **Közhasznú Nonprofit Kft.**

Cím: 1221 Budapest, Tóth József u. 47.
Levelezési cím: 1775 Budapest, Pf. 122
Művészeti titkárság: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/b. IV. ép.
Telefon: 322-1488 • Fax: 413-6365
E-mail: info@bdz.hu
www.bdz.hu

Budapesti Filharmoniai Társaság Zenekara

1061 Budapest, Andrassy út 22.
Tel.: 331-2550 • Fax: 331-9478
http://www.bpo.hu

Duna Szimfonikus Zenekar **Duna Palota Nonprofit Kft.**

1051 Budapest, Zrínyi u. 5.
Tel./fax: (+36-1) 355-8330
E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu
www.dunaszimfonikusok.hu
Bérletvásárlás, jegyrendelés:
Tel.: (+36-1) 235-5500

Győri Filharmonikus Zenekar

9021 Győr, Aradi vértanúk u. 16.
Tel.: (96) 312-452 • Fax: (96) 319-232
E-mail: office@gyfz.hu
www.gyfz.hu

Kodály Filharmonia Debrecen

4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c.
Tel.: (52) 500-200 • Fax: (52) 412-395
E-mail: info@kodalyfilharmonia.hu
www.kodalyfilharmonia.hu

Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, **Énekar és Kottatár Nonprofit Kft.**

1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.
Tel.: 411-6600 • Fax: 411-6699
E-mail: kovacs.g@filharmonikusok.hu
www.filharmonikusok.hu

MÁV Szimfonikus Zenekar

1087 Budapest, Kerepesi út 1–5.
Levelezési cím: 1088 Budapest, Múzeum u. 11.
Tel.: 338-2664 • Tel./fax: 338-4085
E-mail: office@mavzenekar.hu
www.mavzenekar.hu

Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

3525 Miskolc, Fábán u. 6/a.
Tel.: (46) 323-488
E-mail: info@mso.hu • www.mso.hu

Óbudai Danubia Zenekar

1061 Budapest, Paulay Ede u. 41. I. em. 1.
Tel.: (+36-1) 373-0228, (+36-1) 269-1178
E-mail: info@odz.hu
www.odz.hu

Pannon Filharmonikusok – Pécs

7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.
Tel.: (72) 500-320 • Fax: (72) 500-330
E-mail: info@pfz.hu
www.pfz.hu

Savaria Szimfonikus Zenekar

9700 Szombathely, Rákóczi u. 3.
Tel.: (94) 314-472 • Fax: (94) 316-808
E-mail: info@sso.hu
www.sso.hu

Szegedi Szimfonikus Zenekar

6720 Szeged, Széchenyi tér 9.
Korzó Zeneház
Tel.: (62) 426-102
E-mail: orch@symph-szeged.hu • www.symph-szeged.hu

Szolnoki Szimfonikus Zenekar

5000 Szolnok, Hild tér 1
Aba-Novák Kulturális Központ
Tel.: (30) 9358-368
E-mail: info@szolnokiszimfonikusok.hu
www.szolnokiszimfonikusok.hu

Zuglói Filharmonia Non profit Kft. – Szent István Király **Szimfonikus Zenekar**

1145 Budapest, Columbus u. 11.
Tel./Fax: (36 1) 467-0788; 467-0788;
E-mail: zugloifilharmonia@szenistvanzene.sulinet.hu
http://www.szenistvanzene.hu

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK,
VALAMINT A MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK ÉS TÁNCMŰVÉSZEK
SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZÖS LAPJA,
A NEMZETI KULTURÁLIS ÁLAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL.

A szerkesztőség levelezési címe:
ZENEKAR MŰVÉSZETI BT.
1222 Budapest, Fenyőtozob utca 6.
e-mail: info@zenekarujsg.hu
www.zene-kar.hu
Felelős kiadó és szerkesztő: POPA PÉTER
Nyomás: B32 Nyomda Kft.

ISSN: 1218-2702

Az interjúkban elhangzott véleményekkel és kijelentésekkel
szerkesztőségünk nem feltétlenül azonosul.
Észrevételeknek, helyesbítéseknek készséggel helyt adunk.

Adams
Alexander
Alphasax
Amati
Bach
Bags
Berg Larsen
BG
Blackburn
Borgani
Buffet Crampon
B&S
Cannonball
Charles Bay
Cherub
Conn
Courtois
Denis Wick
Dotzauer
E. Schmid
Eastman
Edwards
Fontaine
Francois Louis
Getzen
Hammig
Hardcase
Holton
Hoyer
Jody Jazz
Jupiter
Keilwerth
King
König & Meyer
Kromat
Lebayle
Leblanc
Lorée
Ludwig
Majestic
Manhasset
Marca
Marigaux
Mateki
Melton
Miyazawa
Morizono
Muramatsu
Musser
Neotech
P. Mauriat
Paiste
Pearl
Powell
Premier
Rico
Rigotti
Roy Benson
Rudolf Meinl
Sankyo
Schagerl
Schneider
Schreiber
Seiko
Selmer
Sonaré
Steuer
Straubinger
Studio 49
Trevor J. James
Vandoren
VMI
Wilde + Spieth
Wittner
Yamaha
Yanagisawa

20 ÉV

TISZTA HANG

20 ÉVES A FON-TRADE MUSIC,
30 ÉVES A CSIDER HANGSZERÉSZMŰHELY

www.fontrademusic.hu

1081 Budapest, Kiss József utca 14., Telefon: 1 210 2790, 30 488 6622

FON
TRADE MUSIC